

ಸಪ್ತಗಿರಿ

ಮಾರ್ಚ್
1999
ಬೆಲೆ ರೂ 4/-

ತಿರುಮಲೆ ತಿರುಪತಿ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳ ಸಚಿತ್ರ, ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ

ಗುಣಾತ್ಮಕ ಸ್ಪರ್ಶ

ತಿರುಮಲೆ - ತಿರುವತಿ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳವರು ಆರಂಭಿಸಿರುವ

ಶ್ರೀ ಬಾಲಾಜಿ ಆರೋಗ್ಯ ವರಪ್ರಸಾದಿನೀ ಯೋಜನೆ

ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ತಿರುಮಲೆಯ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಯಾತ್ರಾಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿದ್ದು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಸಾವಿರಾರು ಮಂದಿ ಯಾತ್ರಿಕ ಭಕ್ತರು ಆಗಮಿಸಿ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಕ್ಷೇಮ ಲಾಭಗಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ

ಯಾತ್ರಿಕ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿತವಾಗಿರುವ ತಿ ತಿ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳ ಮಾನವಸೇವೆಯ ಒಂದು ಭಾಗವೇ ರೋಗ ಚಿಕಿತ್ಸೆ, ತಿ ತಿ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ಒಂದು ಕುಪ್ಯರೋಗ ನಿವಾರಣಾಕೇಂದ್ರ, ವಿಕಲಾಂಗ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಆಸ್ಪತ್ರೆ, ಅನಾಥಾಲಯ, ಕೇಂದ್ರ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಬಡ ರೋಗಿಗಳ ಸೇವೆಗೊಂದು ದೆಹಲಿ, ಪಾಂಡಿಚೇರಿ, ಚಂದಿಗಢಗಳಲ್ಲಿರುವಂತೆ, ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸೂಪರ್ ಸ್ಪೆಷಾಲಿಟಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆ - ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರ ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಮೆಡಿಕಲ್ ಸೈನ್ಸಸ್ (ಸಿಮ್ಸ್) ಅನ್ನು ಸ್ವಾಮಿಯ ಆಶೀರ್ವಾದದೊಡನೆ ಆರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ ಇಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ವಿಜ್ಞಾನದ ಸೇವೆ, ತರಬೇತಿ, ಶಿಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಸಂಶೋಧನೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳನ್ನೂ ಸಾಧಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ

ಇಂತಹ ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಅನುಕೂಲಗಳು ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಸಮೋದರರಿಗೂ ಸಿಗುವಂತಾಗಬೇಕು

ಈ ಘನ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಶ್ರೀ ಬಾಲಾಜಿ ಆರೋಗ್ಯ ವರಪ್ರಸಾದಿನೀ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅನುಕೂಲಕರವಾದ ದರಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಸೌಲಭ್ಯ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಆಗುವುದು ಈ ಯೋಜನೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ ದಾನಿಗಳು ಉದಾರ ಹೃದಯದಿಂದ ದಾನ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತೇವೆ

ಯೋಜನೆಯ ವಿವರ

- * ಸಿಮ್ಸ್‌ಗೆ ನೀಡುವ ಎಲ್ಲ ದಾನಗಳೂ 80 (ಜಿ) ಕಲಮಿನಂತೆ 100 ಶತಾಂಶ ಆದಾಯಕರ ವಿಮುಕ್ತವಾಗಿರುವುದು
- * ದಾನಗಳನ್ನು ಯಾರುದೇಕಾದರೂ - ವ್ಯಕ್ತಿ, ಕುಟುಂಬ, ಸಂಘ, ಸಂಸ್ಥೆಗಳು - ಮಾಡಬಹುದು
- * ಒಂದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಹಾಗೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣ ನೀಡಿದವರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಸ್ನಾತಕ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗುವುದು
- * ಐದು ಲಕ್ಷ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣ ದಾನ ಮಾಡಿದವರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಕೋಣೆಗಳಿಗಿಡಲಾಗುವುದು
- * ಒಂದು ಉಪವಿಭಾಗಕ್ಕೆ 15 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ದಾನ ನೀಡಿದವರ ಹೆಸರನ್ನಿಡಬಹುದು
- * 15 ಲಕ್ಷ ರೂ ಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ದಾನ ನೀಡುವವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಘಟಕವನ್ನೂ ಹೆಸರಿಸಬಹುದು
- * ಒಂದು ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಶಿಕ್ಷಣ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಲಯ, ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸಾ ಕೋಣೆ, ನರ್ಸ್‌ಗಳ ವಸತಿ ಗೃಹ, ರೋಗಿಗಳ ನೆರವಿಗರ ಸತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೆ - ಒಂದು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ನೀಡುವವರ ಹೆಸರನ್ನಿಡಬಹುದು
- * ಐದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ದಾನದ ಮೂಲಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಶಸ್ತ್ರ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ಆಗಮಾಡಿಸಬಹುದು
- * ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಉದ್ದೇಶದ ಪೀಠಗಳನ್ನು ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ದಾನಗಳಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಬಹುದು

ಐದು ಲಕ್ಷ - ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ದಾನ ನೀಡುವವರಿಗೆ ತಿರುಮಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಸೌಲಕ್ಷ್ಯಗಳು

- * ಸ್ವಾಮಿಯ ಓಲಗದಲ್ಲಿ ಆವರ್ತನ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ದಾನಿಯ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಲಾಗುವುದು
- * ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮೂರು ದಿನಗಳು ದಾನಿಯ ಕುಟುಂಬದ ಐವರಿಗೆ ಬಿಡುವಿನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆರತಿ ಸಮೇತ ಸ್ವಾಮಿ ದರ್ಶನದ ವಿರ್ವಾಡು
- * ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮೂರು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ದಾನಿಯ ಕುಟುಂಬದ ಐವರಿಗೆ ಅತಿಗಣ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ವಸತಿಯನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ ನೀಡಲಾಗುವುದು
- * ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ಪದ್ಮಾವತೀ ಅಮ್ಮನವರ ಬಂಗಾರದ ಚಿತ್ರದ ಜ್ಞಾಪಿಕೆಯನ್ನು ದಾನಿಗೆ ನೀಡಲಾಗುವುದು
- * ದಾನಿಗಳು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ದೇಕಾದ ಉಪಕರಣಗಳು, ವಾಹನಗಳು, ದಾನ ನೀಡಬಹುದು ಅದೇಕೆ ಪಟ್ಟಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಆರೋಗ್ಯ ತಪಾಸಣಾ ಶಿಬಿರಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲು ಮುಂದೆ ಬರಬಹುದು

ಮಿಕ್ಕ ವಿವರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಬರೆಯಬೇಕಾದ ವಿಳಾಸ-

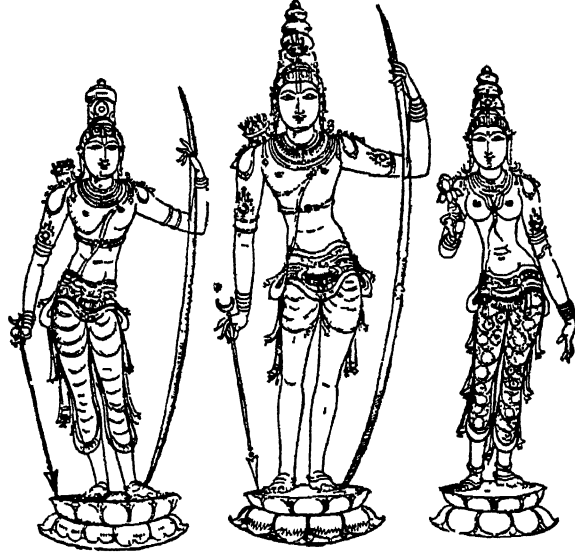
ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿ,

ತಿರುಮಲೆ ತಿರುವತಿ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳು - ತಿರುವತಿ

ಅದವಾ

ನಿರ್ದೇಶಕರು,

ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರ ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಮೆಡಿಕಲ್ ಸೈನ್ಸಸ್, ತಿರುವತಿ

ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಲು ರಾಮ ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಲು ರಾಮ
ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರಲ್ಲಿ ರಾಮರೂಪ

-ಪ-

ರಾವಣನ ಮೂಲ ಬಲ ಕಂಡು ಕಪಿಶೇನೆ
ಆವಾಗಲೇ ದೆದರಿ ಓಡಿದವು
ಆ ವೇಳೆ ನರನಾಗಿ ಇರಬಾರದೆಂದೇನಿಸಿ
ದೇವ ರಾಮಚಂದ್ರ ಬಹುರೂಪ ತಾನಾದ

-1-

ಅವನಿಗೆ ಇವ ರಾಮ ಇವನಿಗೆ ಅವ ರಾಮ
ಭವಿಯೊಳಗೆ ಜೇರೆ ರೂಪ ಉಂಟೆ?
ಅವನಿಯೊಳಿರುತಿಪ್ಪ ದುರಳ ಜನರೆಲ್ಲ
ಅವರವರೆ ಹೊಡೆದಾಡಿದಹತರಾಗಿ ಹೋದರು

-2-

ಹನುಮಾದಿ ಸಾಧು ಜನರು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು
ಕುಣಿಕುಣಿದಾಡಿದರು ಅತಿ ಹರುಷದಲಿ
ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಪುರಂದರ ವಿರಲರಾಯನು
ಕೊನೆಗೊಡೆಯನು ತಾನೊಬ್ಬನಾಗಿ ನಿಂತನು

-3-

- ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರು.

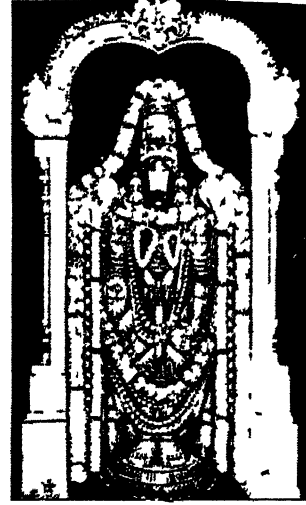
ಸಂದರ್ಶಿಸಿ.

ಆನಂದಿಸಿ.

ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿ ಆಲಯ, ತಿರುಮಲೆ.

ಶ್ರೀ ಪದ್ಮಾವತೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಪರಿಣಯ

24-4-99 ರಿಂದ 26-4-99 ವರೆಗೆ

24-4-99	ಶನಿವಾರ	ಗಜವಾಹನೋತ್ಸವ
25-4-99	ಭಾನುವಾರ	ಅಶ್ವವಾಹನೋತ್ಸವ
26-4-99	ಸೋಮವಾರ	ಗರುಡವಾಹನೋತ್ಸವ

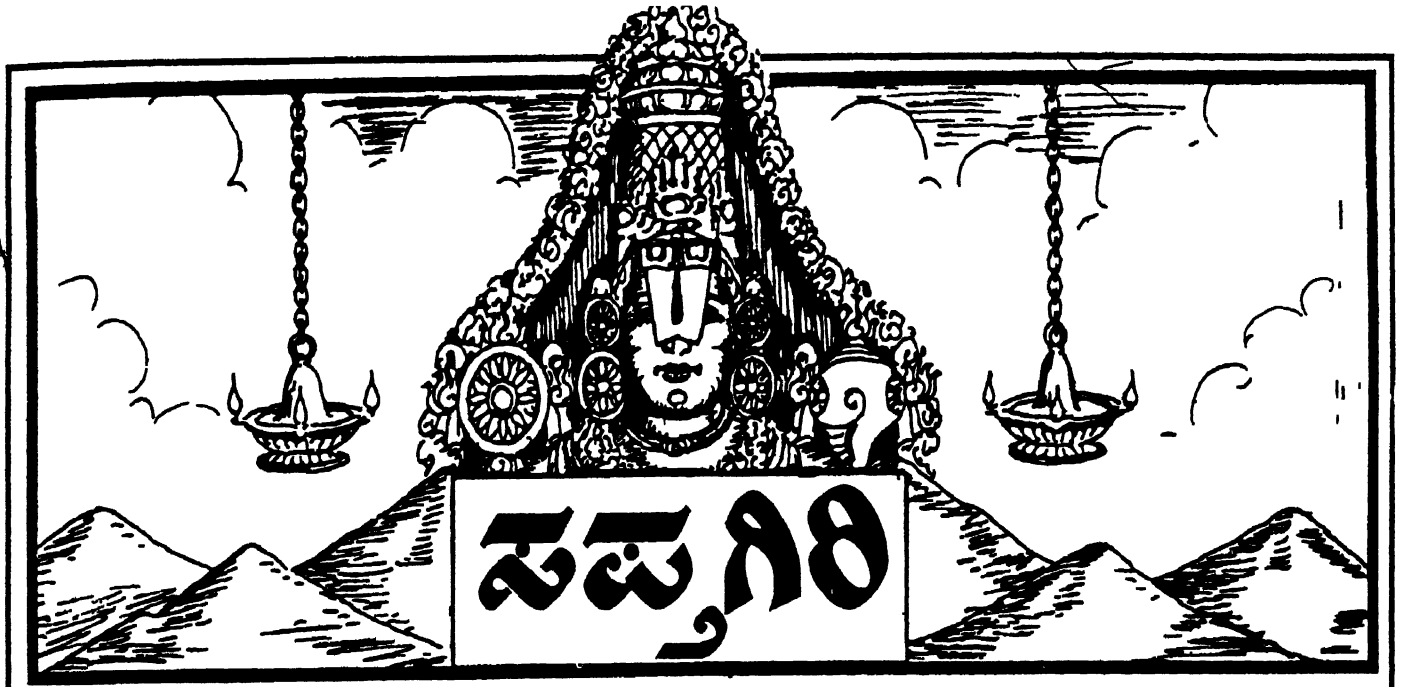
ವೈಶಾಖ ಶುದ್ಧ ನವಮಿ ದಶಮಿ ಏಕಾದಶಿಗಳಂದು ನಡೆಯುವ ಶ್ರೀ ಪದ್ಮಾವತೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಪರಿಣಯದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳೂ ಉಂಟು. ಗೃಹಸ್ಥರು ಆರ್ಜಿತ ಸೇವಾಶುಲ್ಕ ರೂ 5000/- (ದಿನಂಪ್ರತಿ) ನೀಡಿ ಭಾಗವಹಿಸಬಹುದು. (ಐದುಮಂದಿಗೆ ಆಲಯ ಪ್ರವೇಶ ಹಾಗೂ ರೇಷ್ಮೆಯ ವಸ್ತ್ರ ಬಹುಮಾನವೂಂಟು. ಪ್ರಸಾದ-5 ದೂಡ್ಡರಾಡು 5 ಪಡೆ) ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರಗಳಿಗೆ ಬಳಿಯಲ್ಲಿನ ತಿತಿ ದೇ ವಿಚಾರಣಾಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸಿ.

ತಾವೂ ಬನ್ನಿ.

ತಿ.ತಿ.ದೇ.

ತಮ್ಮವರನ್ನೂ ಕರೆತನ್ನಿ.

<p>ಗೌರವ ಸಂಪಾದಕರು ಡಾ ಬಿ. ಎ. ಸುಬ್ಬರಾವ್, ಎಂ.ಎಸ್. ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿ, ತಿ.ತಿ.ದೇ.ತಿರುಪತಿ</p> <p>ಸಂಪಾದಕ ಡಾ ಎನ್. ಎಸ್. ರಾಮಮೂರ್ತಿ, ಉಪಸಂಪಾದಕ ಬಿ. ಎನ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸನ್, ಎಂ.ಎ. ಮುದ್ರಣ ಎಂ. ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ರಾವ್ ಲೇಖನ/ಜಾಹೀರಾತುಗಳಿಗೆ ಮಿಕ್ಕ ವಿವರಗಳಿಗೆ ಸಂಪಾದಕರು ತಿರುಮಲೆ ತಿರುಪತಿ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳು, ತಿರುಪತಿ</p>	<p>ವೇಂಕಟಾದ್ರಿ ಸಮಂಸ್ಥಾನಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡೇ ಸಾಸ್ತಿ ಕಿಂಚನ ವೇಂಕಟೇಶ ಸಮೋದೇವೋ ನ ಭೂತೋ ನ ಭವಿಷ್ಯತಿ</p>		
	ಸಂಪುಟ 29	ಮಾರ್ಚ್ 1999	ಸಂಚಿಕೆ - 10
	ಸಂಪಾದಕೀಯ		4
	ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಹಾಗೂ ತೊರವ ರಾಮಾಯಣ - ಕೆ. ಕೇಶವನ್		5
	ಸಪ್ತಸರ್ಗಿ ರಾಮಾಯಣ	ಕೆ. ಎಸ್. ಶ್ರೀವತ್ಸ	9
	ವಾಸುದೇವ	ಪು. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಭಟ್ಟ	11
	ಯಜ್ಞ, ದಾನ, ತಪಸ್ಸು	ಎನ್. ವಿ. ಭಟ್ಟ	13
	ತಿ.ತಿ.ದೇವಸ್ಥಾನಗಳ ಪರಿಚಯ		15
	ಪಾದುಕಾ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ	ಕೆ. ದೊರೆಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್	21
	ಮನೋನಿಗ್ರಹ	ಪಾರ್ವತಿ ಕೃ. ನ. ಮೂರ್ತಿ	22
	ಹಚ್ಚಿದ ಹಣತೆ	ಎಂ. ಸಿ. ನರಸಿಂಹನ್	25
	ಧರ್ಮದ ಸ್ವರೂಪ	ರಘುಸುತ	27
	ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿ ಆಲಯ	ಡಾ ಎನ್. ರಮೇಶನ್	31
	ವಾರ್ತಾಲಹರಿ		37
	* * *		
<p>ಸಪ್ತಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಲೇಖನ ಗಳಲ್ಲಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಸಂಪಾದಕ ವರ್ಗದ, ಪತ್ರಿಕೆಯ, ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳೇ ಅಗರಬೇಕು ಎಂದಿಲ್ಲ - ಸಂ </p>	ಮುಖಚಿತ್ರ	ಶ್ರೀ ಸೀತಾ ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣರು - ಚಿತ್ರ - ನಾರಾಯಣಗಿರಿ ದತ್ತು	
	ಹಿಂಬದಿಯಲ್ಲಿ	ಶ್ರೀ ಕೋದಂಡ ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ದೇವಾಲಯ - ತಿರುಪತಿ	

ಸುದ್ದಿ ಸಂಗತಿ ಸ್ಫೋಟದ ಹೊತ್ತು ಈ ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಮಷ್ಟಿಯ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿ ಸೌಹಾರ್ದಕ್ಕೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕಾಣಿಕೆಗೆ ಎಷ್ಟು ದೆಲೆ ಎಂಬುದು ಸಹಜವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಎಲ್ಲ ಮಗ್ಗುಲುಗಳನ್ನು ಒಂದು ಕೊರತೆಯ ಎಲ್ಲ ಕೋಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟ ತೋರಿಸಬಲ್ಲ ಹಲವಾರು ವಾದಗಳು ಮೊದಲೇ ಇದ್ದವಾದರೂ ಸುದ್ದಿ ಸಿಡಿತ (ಇನ್‌ಫರ್‌ಮೇಷನ್ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ಲೋಷನ್) ಮಾಹಿತಿರಾಜಮಾರ್ಗಗಳೂ ವಿಪರೀತವಾಗುತ್ತಿರುವ ಈ ಹೊಸ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ಶಕ್ತನುಸಾರ ವಂತಿಗೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿ ಸುತ್ತ ಬಂದಾಗಲೇ ಸಮಾಜದ ಏಕೀಕ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ದಾಹಗಳ ದಣಿವು ತೀರಿ, ತೃಪ್ತಿ, ಸಹನೆ, ಸುಖಗಳು ಹರಡಲು ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಒಪ್ಪದೇಕು

ಪ್ರಶ್ನೆ - ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಕಾಣಿಕೆಯದಲ್ಲ; ಕಾಣ್ಕೆಯದು ವಂತಿಗೆಯನ್ನು ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿಶಾನಿರ್ದೇಶವಿರದೇಕು ಒದ್ದೊಬ್ಬರ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯೂ ವಿಭಿನ್ನ ರೀತಿಯದಾದಾಗ ಸುಖದ ದಾರಿಗೂ ಈ ರುಚಿಭೇದ ಅಂಟಿಕೊಂಡು ದಾರಿ ದೇರಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಸೌಹಾರ್ದ ಮೃಗ್ಯ ವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತರ್ದಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಂದು ದಿಕ್ಕಿನತ್ತ ಸೆಳೆಯುವ, ಎಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನೂ ಒಂದು ಕೇಂದ್ರದತ್ತ ಆಕರ್ಷಿಸುವ ಚುಂಬಕ ಶಕ್ತಿಯ ಅಗತ್ಯ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂತಲೇ 'ಅಭಯಂ ಸರ್ವ ಭೂತೇಭ್ಯೋ ದದಾಮ್ಹೇ ತದ್ ವ್ರತಂ ಮಮ' ಎಂದು ಘೋಷಿಸುವ ರಾಮಚಂದ್ರ ಪುಸ್ತಕವಾಗುತ್ತಾನೆ

ತನ್ನ ನಡಾವಳಿಯಿಂದ - ಅವರ ವಿವಿಧ ಮಗ್ಗುಲುಗಳನ್ನು ಹಲವರು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರೂ ಕೂಡ - ರಾಮಚಂದ್ರ ಮನುಕುಲಕ್ಕೆ ದಾರಿದೀಪ ವಾಗಿ ಕೈಹಿಡಿದು ನಡೆಸುವ ಹಿರಿಯಣ್ಣನಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದು ಮುಖ್ಯ ಆತ ತಂದೆತಾಯಿಯರಲ್ಲಿಟ್ಟ ಭಕ್ತಿ, ವಶಿಷ್ಠ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರಲ್ಲಿನ ಶಿಷ್ಯತ್ವ ತಮ್ಮಂದಿರಲ್ಲಿಟ್ಟ ದಾತ್ವಲ್ಪ ವಿಭೀಷಣ ಹನುಮಂತ ಸುಗ್ರೀವರಲ್ಲಿಟ್ಟ ಸ್ನೇಹ, ಸೀತೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟ ಪತಿಪ್ರೇಮ - ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿನ ಅವಿರತ ಅಕುಂಠಿತ ಶ್ರದ್ಧೆ ಗೌರವಗಳು - ಸೆಳೆಯುತ್ತವೆ

ಸೀತಾಮನೋಹರನಾದ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಎಷ್ಟೇ ಆದರೂ ದೇವ ಪುರುಷ, ದೇವರೇ ಧರೆಗಳಿಗಿದ್ದು ಬಂದಾಗ ಮಾತ್ರ ಕಂಡುಬಂದ ಒಂದು ಅತಿಶಯ ಅವನನ್ನು ಅನುಕರಿಸುವುದು, ಅನುಸರಿಸುವುದು, ಅನ್ನಗತ ವ್ಯಾಣರಾದ, ಅಲಘುಗಳಾದ ನಮ್ಮ ಆಳವೇ ಎಂದು ಕೈಚೆಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಬಿಡುವುದು ಅಧವಾ ಜಾನಾಮಿ ದರ್ಮಂ ನ ಚ ಮೇ ಪ್ರವೃತ್ತಿಃ ಎಂದು ಸೋಲನ್ನು ಮೊದಲೇ ಒಪ್ಪಿ ನಡೆಯುವುದು ಉಂಟಾದರೂ ಅದರಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವೇನಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನೂ ತಿಳಿಯದೇಕು ನಮ್ಮ ವಂತಿಗೆಯನ್ನು ನಾವು ಸಲ್ಲಿಸಲು ಹೆಸರು ಕರೆವಾಗ ನಡೆಯಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವಲ್ಲಿಯೇ ರಾಮ ಜೀವನ ನಮ್ಮ ನರವಿಗೆ ಬರುವಂತಹುದು

ಈ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮ ನವಮಿಯ ದಿನ ಚಿತ್ತ ಹುತ್ ಕಟ್ಟಿ ಗೆದ್ದಲು ಹಿಡಿಯುವುದು ದೇಡ ಪುರುಷೋತ್ತಮನ ಆ ಅಂಧ ರೂಪರೇಖ ಪ್ರತಿ ಮನದಲ್ಲೆ ಮೂಡಿ ಬರಲೆಂದು ದೇಡುವ

ಪ್ರಾತಃ ಸ್ಮರಾಮಿ ರಘುನಾಥ ಮುಖಾರ ವಿಂದಂ
ಮಂದಸ್ಥಿತಂ ಮದುರಭಾಷಿ ವಿಶಾಲ ಫಾಲಂ
ಕರ್ಣಾವಲಂಬಿ ಚಲಕುಂಡಲ ಶೋಭಿ ಗಂಡಂ
ಕರ್ಣಾಂತ ವೀರ್ಘ ನಯನಂ ನಯನಾಭಿರಾಮಮ್

ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಹಾಗೂ ತೊರವೆ ರಾಮಾಯಣ

ಕಂದಾಡ್ಯ ಕೇಶವನ್

ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣವು ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಕಾವ್ಯವೆನಿಸಿಕೊಂಡು ಅದರ ಕವಿ ಮುಂದೆ ಬಂದ ಎಲ್ಲಾ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನಿತ್ತು ಆದಿಕವಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಎಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಅದ್ಭುತ ರಾಮಾಯಣ, ಆನಂದ ರಾಮಾಯಣ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮರಾಮಾಯಣ, ವಾಸಿಷ್ಠ ರಾಮಾಯಣ, ಶೇಷರಾಮಾಯಣ, ತತ್ತ್ವಸಂಗ್ರಹ ರಾಮಾಯಣ ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಮಾಯಣಗಳಿವೆ ಮೂಲರಾಮಾಯಣಕ್ಕೆ ಮನಸೋತು ಬೌದ್ಧರೂ ಹಾಗೂ ಜೈನರೂ ಕೂಡ ತಮ್ಮ ಮತಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ರಾಮಾಯಣಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬೌದ್ಧ ರಾಮಾಯಣಗಳು ದಶರಥಜಾತಕ, ದಶರಥ ಕಥೆ, ದಶರಥ ಜಾತಕಗದ್ಯ ಮತ್ತು ಅನಾಮಕಮ್ ಜಾತಕಮ್ ಪ್ರಮುಖವಾದವು. ಜೈನ ರಾಮಾಯಣ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ವಿಮಲ ಸೂರಿಯ "ರಾಮ ಚರಿಯ" ಪಂಪರಾಮಾಯಣ, ಗುಣ ಭದ್ರಾಚಾರ್ಯನ ಉತ್ತರ ಪುರಾಣ ಮುಖ್ಯವಾದವು. ಜೈನ ರಾಮಾಯಣ ಕಥೆಯನ್ನು ಮೊದಲು ಆದಿ ತೀರ್ಥಂಕರನಾದ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ತನ್ನ ಮಗನಾದ ಭರತ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನೆಂದು ಜೈನರ ನಂಬಿಕೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ತರುವಾಯ ನಾಗಚಂದ್ರನ ಪಂಪರಾಮಾಯಣವು, ಕುಮುದೇಂದುವಿನ ರಾಮಾಯಣ, ರಾಮ ವಿಜಯಚರಿತೆ, ರಾಮಕಥಾವತಾರ ಮುಂತಾದವು ಕೂಡ ಜನ ರಾಮಾಯಣಗಳು ಆದಿಕಾವ್ಯ ರಾಮಾಯಣದ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಕಾವ್ಯವಾಗಿ ತಂದ ಭಾಗ್ಯ ಕವಿ ಕುಮಾರವಾಲ್ಮೀಕಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ.

ತೊರವೆ ರಾಮಾಯಣವು ಭಾಮಿನಿ ಪಟ್ಟದಿ ಭಂದಸ್ಸಿನ ೫೦೩ ಪದ್ಯಗಳು ಈ ಕೃತಿಯು ನರಹರಿ ಕವಿಯಿಂದ ೬ ಕಾಂಡಗಳಿಂದ, ೧೧೨ ಸಂಧಿಗಳಿಂದ ರಚಿತವಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿ ಸಂಧಿಯ ಕೊನೆ ಸ್ತಂಭದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ನಾಮಾಂಕಿತವನ್ನು "ತೊರವೆಯ ನರಹರಿ" ಎಂದು ಬಳಸಿದ್ದಾನೆ. ತೊರವೆ ನರಹರಿಯ ಭಕ್ತ, ಕುಮಾರ ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಕನ್ನಡ ರಾಮಾಯಣವು ತೊರವೆ ರಾಮಾಯಣವೆಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಜನಪ್ರಿಯವಾದ ಕಾವ್ಯವಾಗಿದೆ. ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣ ಹಾಗೂ ತೊರವೆ ರಾಮಾಯಣಗಳ

ಕಥೆಯಲ್ಲಿನ ಮುಖ್ಯ ಘಟನೆಗಳು ಒಂದೇ ಆದರೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಿವರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂದರ್ಭ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನರಹರಿಯ ಪಾತ್ರರಚನಾ ಕೌಶಲವು, ದರ್ಮದೃಷ್ಟಿ, ಪೋಷಣೆ ಮನೋಹರವಾಗಿದೆ. ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಾಯಣನ ಭಕ್ತನಾದ ನಾರಾಯಣವು ಮೊತ್ತಮೊದಲಿಗೆ ಕನ್ನಡದ ಭಾರತ ಕಥಾಮಂಜರಿ ಯನ್ನು ರಚಿಸಿ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನೆಂದು ಹೇಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದನೋ ಹಾಗೆಯೇ ತೊರವೆ ಗ್ರಾಮದ ನರಹರಿ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ಸ್ವಾರ್ಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಕುಮಾರವಾಲ್ಮೀಕಿಯೆಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದನು. ಗದುಗಿನ ನಾರಾ

ಯಣವು ತನ್ನ ಆರಾಧ್ಯದೇವತೆ ವೀರನಾರಾಯಣನನ್ನು ನೆನೆಸಿ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡುವ ಪದ್ಯ-

ಶ್ರೀ ವನಿತೆಯರಸನಿ ವಿಮಲ ರಾಜೇವ ಪೀರನ ಪಿತನೆ ಜಗಕತಿ
ಪಾವನನೆ ಸನಕಾದಿ ಸಜ್ಜನ ನಿಹರ ದಾತಾ ರ
ರಾವಣಾಸುರ ಮಥನ ಶ್ರವಣ ಸು
ಧಾ ವಿನೂತನ ಕಥನ ಕಾರಣ
ಕಾವ್ಯದಾನತಜನಿವ ಗದುಗಿನವೀರನಾರಾಯಣ
ಕುಮಾರ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಹೇಳು
ವಾಗಣ ಆರಂಭದ ಪದ್ಯ ಹೀಗಿದೆ

ಶ್ರೀ ಜನಕಜಾರಮಣ ವಿಮಲ ಸ
ರೋಜ ಸಂಭವಜನಕನುಪಮ
ರಾಜಶೇಖರವಿಠಲ
ನಿಖಿಲಾಮರಕಿರೀಟ ಚಯ
ರಾಜ ತಾಮಲ ಲಲಿತ ಪದ ಪಂ
ಕೀಜನಾನತ ಜನ ದಯಾಸುರ
ಭೂಜ ತೊರವೆಯ ರಾಯ
ನರಹರಿ ಪಾಶುಕ ಜನವ

ಇಬ್ಬರು ಕವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಆರಾಧ್ಯ ದೇವತೆಗಳನ್ನು
ಹೊಗಳುವಾಗ ವಿಮಲ ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನೇ ಉಪ
ಯೋಗಿಸಿರುವುದು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಜನವ ಪೊರೆ
ಎಂದರೆ ಕುಮಾರವಾಲ್ಮೀಕಿ ಪಾಶುಕ ಜನವ ಎಂಬ
ವುದಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ ಹತ್ತನೆಯ ಪದ್ಯ
ವಲ್ಲ ಕುಮಾರವಾಲ್ಮೀಕಿ ಆದಿಕವಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿಯನ್ನು
ಕವಿರಾಜಹಂಸನೆಂದೂ, ಆದಿಕವಿ ಕಮಲ ಮಿತ್ರ
ರಘುವರನ ಕಥಾಸಾಗರದಲ್ಲಿ ತೇಲಿದ ಮಹಾ
ಮುನಿ ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ಹೊಗಳುವಿಕೆ ಯಥಾಟಿ
ಎಷ್ಟು ಚೆಂದ. ಅನುಪಮ-

ಆದಿಕವಿ ಕವಿರಾಜ ಹಂಸನ
ನಾದಿಕವಿ ಕುಲ ಕಮಲ ಮಿತ್ರಮ
ಹಾಡಿವೊಕಸಪ್ರಭುರ ಭಾಷಾ

ಕವಿ ಜನೋತ್ತಮ

ವೇದಗರ್ಭ ವರಪ್ರಸಾದಾ
ಹ್ಲಾದಕವಿ ರಘುವರ ಕಥಾವಿಮ
ಲೋದಧೀಂದು ಮಹಾಮುನಿ

ಪ್ರಾಚೀತಸಂ ವಂದೇ

ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಾಣುವ
ಮಾನವೀಯ ಅಂತರಂಗದ ಸಹಜ ಸುಖ ದುಃಖ
ಗಳ ಚಿತ್ರಣ, ವೈವಿಧ್ಯತೆ, ನಿವಾರಿಸಲಾಗದ
ಜೀವನ ದೃಂದಗಳನ್ನೂ ಎದುರಿಸುವ ಪಾತ್ರಗಳಿದ್ದರೆ,
ತೊರವೆ ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿನ ಪಾತ್ರಗಳು ಶ್ರೀರಾ
ಮನ ದಿವ್ಯ ಲೀಲಾಮಾನುಷವಿಗ್ರಹದ ಸುತ್ತ ತಿರು
ಗಾಡುವ ಸೂತ್ರದ ಬೊಂಬೆಗಳು ಉದಾಹರಣೆಗೆ
ಮಂದರೆ ರಾಮನ ಅವತಾರಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗಲು ಬಂದ
ಮಾಯಾವತಾರಿಣಿ ಕುಮಾರ ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಬಣ್ಣನೆ-

ಮಾಯೆ ಮಂಧರೆಯಾಗಿ ದಶರಥ
ರಾಯ ಭವನವ ಸಾರಿದಳು ಫಣಿ
ರಾಯ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಾಗಿ
ಜನಿಸಿದ ನಿಂದಿರಾವನಿತೆ
ರಾಯ ಜನಕನ ಮಗಳೆನಿಸಿ ವಸು
ದಾಯುವತಿ ಯಿಂದುದಿಸಿದಳು ನಾ
ರಾಯಣನು ಉದಿಸಿದನನುಪಮ
ರಾಮ ನಾಮದಲಿ

ಇದು ರಾಮಾವತಾರದ ಘಟ್ಟದ ವರ್ಣನೆ
ಮಂದರೆಯಾಗಿ ಮಾಯೆಯು, ಶೇಷನು ಲಕ್ಷ್ಮಣ
ನಾಗಿ, ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯು ಸೀತೆಯಾಗಿ ಜನಕನ ಮಗ
ಳಾಗಿ ನಾರಾಯಣನು ರಾಮನಾಗಿ ಜನಿಸಿದರು
ಎಂಬುವುದಾಗಿ ನರಹರಿಯು ರಾಮನೇ ಶ್ರೀಮನ್ನಾ
ರಾಯಣನೆಂದು ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ ರಾಮ ಮಹಾವಿಷ್ಣು
ವಿನ ಅವತಾರವೆಂದು ನಂಬಿ ಅವನನ್ನು ಅಂದಿನಿಂದ
ಇಂದಿನವರೆಗೂ ಪೂಜಿಸುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ
ದೆಳೆದುಬಂದಿದೆ ರಾಮಾಯಣವು ಭಗವಂತನನ್ನು
ಕುರಿತ ಪದವಿಕ್ರಂದ ಅದನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಪಾರಾಯಣ
ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಐಹಿಕ ಮತ್ತು ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ
ಫಲಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು ಎಂಬ ದೃಢನಂಬಿಕೆ
ವಿಶ್ವಾಸ ಎಲ್ಲಾ ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಕವಿ
ಪೀಠಿಕೆಯಲ್ಲಿ ರಾಮಚರಿತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು

... .. ರಾಘವೇಂದ್ರನ
ಚರಿತ ಶತಕೋಟಿ ಪ್ರವಿಸ್ತರ
ವರ ಮಹಾ ಚಾರಿತ್ರ
ರಚನಾ ಸುಪ್ರಬಂದದಲಿ
ಪರಮ ಭಕ್ತಿ ಯೋಳಾವನೊಂದ
ಕ್ಷರವ ಕೇಳ್ವಾನವಗೆ ಪಾತಕ

-ಹರಿವೃಂದೆಂದು ಕುಮಾರರಿಗೆ (ಲವ ಕುಶರಿಗೆ)
ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮುನಿ ನುಡಿದ ರಾಮಾಯಣವು ವೇದದ
ಸಾರ ವೇದವೇದ್ಯನಾದ ಪರಮ ಪುರುಷೋತ್ತ
ಮನೇ ದಶರಥಮಗನಾಗಿ ರಾಮನಾಗಿ ದಿವಿಯಲ್ಲಿ
ಅವತಾರಮಾಡಿದ - ವೇದವೂ ವಾಲ್ಮೀಕಿಯಿಂದ
ರಾಮಾಯಣವಾಗಿ ಮಹಾ ಪುರ್ಣ ಗೊಂಡಿತು

ವೇದ ವೇದ್ಯ ಪರೇ ಪುನಿ
ಜಾತೇ ದಶರಥಾತ್ಮಜೇ
ವೇದಃ ಪ್ರಾಚೀತಸಾದಾಸೀತ್
ಸಾಕ್ಷಾತ್ ರಾಮಾಯಣಾತ್ಮನಾ

-ಇದೇ ಭಾವವನ್ನು ಕುಮಾರವಾಲ್ಮೀಕಿ

ಮುದವನಿಹದಲಿ ಕೊಡುವುದ ಚ್ಯುತ
ಪದವ ಪರದೊಳಗೀವುದಿದು
ನಿಗಮದ ರಹಸ್ಯ ಪ್ರಾಣಕಥೆ
ಮಿಗಿಲೆಂದು ಮುನಿನುಡಿದ

- ಎಂಬುವುದಾಗಿ ಪೀಠಿಕಾಸಂಧಿ ಸಮಾಪ್ತಿ
ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಎರಡನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಲಾ
ಸದಲ್ಲಿ ಸತಿ ಗೌರಿಗೆ ಶಿವನು ರಾಮನಾಮವೆಂಬ
ಬೀಜಾಕ್ಷರವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಶ್ರೀರಾಮನಾಮದ
ಮಹಿಮೆ ಹೇಳುವಾಗ, ಶಿವನು-

ಶ್ರೀರಾಮರಾಮ ರಾಮೇತಿ
ರಮೇ ರಾಮೇ ಮನೋರಮೇ

ಸಹಸ್ರನಾಮ ತತ್ಪಲ್ಲಂ
ರಾಮ ನಾಮ ವರಾನನೇ

-ಎಲೈ ದೇವಿಯೇ ಸದಾ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮ
ನಾಮ ಜಪಿಸಿದರೆ ಸಾಕು ಯಾವ ಸಹಸ್ರ ನಾಮಗ
ಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡರೂ ರಾಮನಾಮಕ್ಕೆ ಸಮಾನ
ವಾಗಲಾರದು - ಎಂಬುವ ಭಾವವನ್ನೇ ನರಹರಿ
ತೊರವೆ ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ರಾಮನಾಮ ಮಹಿ
ಮೆಯನ್ನು ಹೀಗೆಂದು ಸ್ತುತಿಸಿದ್ದಾನೆ-

ಗಿರಿಜೆ ಕೇಳು ಸಹಸ್ರನಾಮದ
ಸರಿಕಣಾ ರಘುರಾಮಚಂದ್ರನ
ಪರಮ ಮಂಗಳ ನಾಮ

ನಿರುಪಮ ನಿಗಮ ವಿಶ್ರಾಮ

ನಿರುತವಿದು ನಿಜವೆಂದು ಬಗೆ ನಿ
ರ್ಧರಿಸಿದೆವು ನಿಗಮಾರ್ಥದಲಿ ನಿನ
ಗುರು ತರಾನುಗ್ರಹದ

ಬೀಜಾಕ್ಷರ ವಿದೀಗೆಂದ

ಈ ರಾಮ ತಾರಕ ಮಂತ್ರದ ಮಹಿಮೆ ಗಿರಿಜೆಗೆ
ಶಿವನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿ ಆ ತಾರಕನಾಮದಿಂದ
ಆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ನಾಮವನ್ನು ಕೇಳಿದೊಡೆ ಸಾವು ಜನ್ಮಾ
ದಿಗಳು ತೊಲಗುವದಾಖಿಲ ಜನಗಳಿಗೆ ಎಂಬ
ವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ ಈ ಪ್ರಸಂಗವು ವಾಲ್ಮೀಕಿ
ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ ಬಹುಶಃ ನರಹರಿಯು
ಶಿವ ಪಾರ್ವತಿಯರ ವೃತ್ತಾಂತಗಳನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮಪ್ರಣಾ
ಣದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮರಾಮಾಯಣದ ಶಿವನ ಹೇಳಿಕೆ-

ರಾಮಃ ಪರಾತ್ಮಾ ಪ್ರಕೃತೇ
ರನಾದಿರಾನಂದ ಏಕಃ ಪುರುಷೋತ್ತಮೋಹಿ

-ಎಂಬುವ ಘಟ್ಟದಿಂದಲೂ, ಆನಂದ ರಾಮಾಯ
ಣದಲ್ಲಿ ಶಿವನು ಹೇಳುವ-

ಕಥಯಾಮಿ ಸವಿಸ್ತಾರಂ
ಮಹಾ ಮಂಗಲಕಾರಕಂ

-ಎಂಬುವ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಶ್ರೀರಾಮನ
ವಿಷ್ಣು ಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವವನ್ನು ತನ್ನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ನರ
ಹರಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾನೆ

**ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಹಾಗೂ ಕುಮಾರವಾಲ್ಮೀಕಿ
ಕಥಾ ನಿರೂಪಣೆಗಳು**

ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಬೇಡನಿಂದ ಹತ
ವಾದ ಕಾಮಮೋಹಿತ ಗಂಡು ಕ್ರೌಂಚ ಪಕ್ಷಿಯ
ವಿಷಯವಾಗಿ ಪರಿತಪಿಸುವ ಹೆಣ್ಣು ಕ್ರೌಂಚ ಪಕ್ಷಿಯ
ದುಃಖವನ್ನು ಕಂಡು ಕನಿಕರಿಸಿ ಕವಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿ "ಮಾನಿ

ಪಾದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂ ತ್ವಮಗಮಶ್ಚತೀಸ್ಸಮಾಃ"
ಹೇನಿಷಾದ ಕಾಮ ಮೋಹಿತ ಕ್ರೌಂಚ ಪಕ್ಷಿ
ಯನ್ನು ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ಕೊಂದ ನೀನು ಅನೇಕ
ವರ್ಷ ಅಪಕೀರ್ತಿ ಹೊಂದುವಿ ಎಂಬುವ ಶಾಪದ
ವೃತ್ತಾಂತ ತೊರವೆ ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ "ಮನದಲಿ
ನೊಂದು ನಯನದೊಳೊಸಗಿ ಸೂಸಿದವ ಶ್ರುಧಾರಿ
ಗಳು.. ಶೋಕಿಸಿದನಾಮುನಿನಾಥ ಮರುಕದಲ್ಲಿ"
ಅದಿಕವಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ತಾನು ರಚಿಸಿದ ರಾಮಾಯಣ
ವನ್ನು ರಾಮನ ಪ್ರತರಾದ ಅವಕುಶರಿಂದ ಸುಶ್ರಾವ್ಯ
ವಾಗಿ ಮದುರವಾಗಿ ಹಾಡುವಂತೆ ಕಲಿಸಿ, ಅದನ್ನು
ಅಯೋಧ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ರಾಮನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಹಾಡಿಸಿ
ದರೆ ಕುಮಾರವಾಲ್ಮೀಕಿ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತಂದೆ
ಯಾರು? ತಮ್ಮ ವಂಶ ಯಾವುದು? ಎಂಬುವುದಾಗಿ
ಕೇಳಿದಾಗ ಸ್ವತಃ ವಾಲ್ಮೀಕಿಯೇ ರಾಮಾಯಣ ಕಥೆ
ಯನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ

ತಂದೆಯಾರೆಮ್ಮ ನ್ನಯ ವದೇ

ನೆಂದು ಬಿನ್ನಹ ಮಾಡೆ ಮುನಿ ಸಾ

ನಂದದಲಿ ಹೇಳಲಿಕೆ

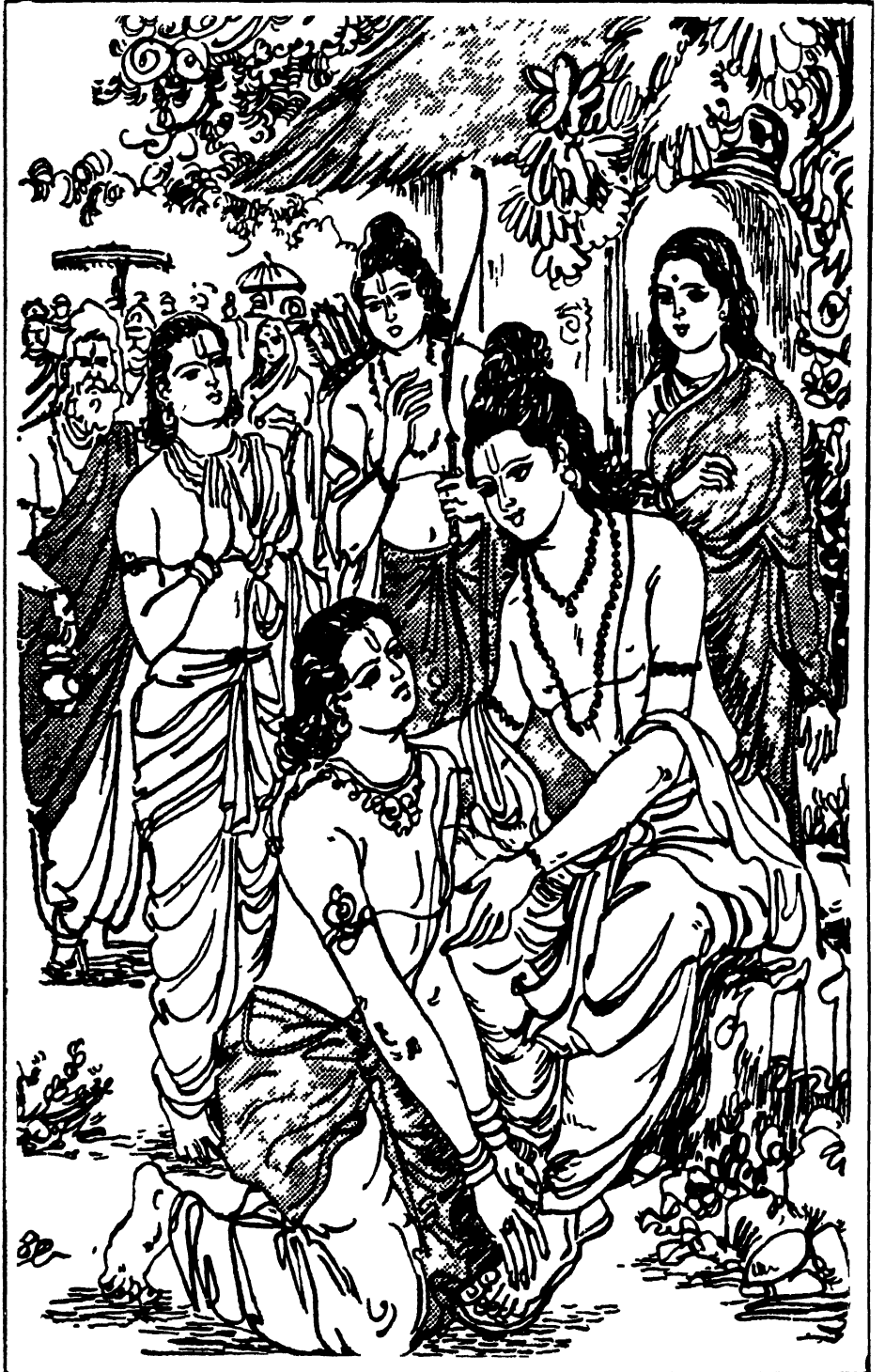
ತೊಡಗಿದನೀ ಮಹಾಕಥೆಯ

ವಾಲ್ಮೀಕಿಯು ಮಂಥರೆಯನ್ನು ತನ್ನ ರಾಮಾಯ
ಣದಲ್ಲಿ ಕೈಕೇಯಿಗೆ ಜೋಧನೆ ಮಾಡಿ ರಾಮನ
ವನವಾಸಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಅಂಶವನ್ನು ನರಹರಿಯು
ಮಾಯೆಯ ಅವತಾರ ಮಂಥರೆಯು ಎಂಬುವು
ದಾಗಿ ನಿರ್ಣಯಿಸಿದ್ದಾನೆ ರಾಮನ ಅವತಾರ
ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಅವಳ ಜನನ ರಾವಣನ ಸಂಹಾರ
ಕ್ಕಾಗಿ ನಿಮಿತ್ತಕಾದಳು ಮಂಥರೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ
ಅಗ್ನಿಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ರಾಮನ ಕಾಲನ್ನು ಎಳೆದಿದ್ದರಿಂದ
ಅವಳು ರಾಮನಿಂದ ಶಿಕ್ಷಿತಳಾದಳು ಆದ್ದರಿಂದ
ರಾಮನ ಮೇಲೆ ವೈರತ್ವ ಬೆಳೆಯಿತು ಕ್ಷೇಮೇಂ
ದ್ರನ ರಾಮಾಯಣ ಕಥಾಮಂಜರಿಯಲ್ಲೂ ಇದೇ
ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ "ಶೈಶವೇ ಕಿಲ ರಾಮೇಣ ಪುರಾ
ಪುಣಯ ಕೋಪಿತಃ ಚರಣೇ ನಾಹತಾ ತತ್ರ ಚರಂ
ಕೋಪಮುವಾಹ" ಎಂಬುವುದಾಗಿ ಮಹಾಭಾರತ
ಪುರಾಣ ಬ್ರಹ್ಮನ ಶಾಪದಿಂದ ಗಂಧರ್ವ ಹೇಣ್ಣು ಕುಬ್ಜ
ರೂಪ ತಾಳಿ ಮಂಥರೆಯಾಗುತ್ತಾಳೆ (ಮಂಥರಾ
ಮಾನುಷೇ ಲೋಕೇ ಕುಬ್ಜಾ ಸುಮಭವತ್ ತದಾ)
ಒಬ್ಬ ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮನು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ
ಎನೋದದಿಂದ ಮಣ್ಣಿನ ಉಂಡೆಯನ್ನು ಮಂದರೆ
ಮೇಲೆ ಎಸೆದಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅವನ ಮೇಲೆ ವೈರತ್ವವನ್ನು
ಕೊಡಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಇತ್ತಾದಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ರಾಮಾಯ
ಣದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಚಂಪೂರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾ
ಮನ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ತಿಳಿದ ದೇವತೆಗಳು ಸರ
ಸ್ವತಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಮಂಥರೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿ
ಸುವಂತೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಆವೇಶ
ಗೊಂಡು ರಾಮನ ವನವಾಸಕ್ಕೆ ಕಾರಣಭೂತಳಾಗು
ತ್ತಾಳೆ

ಅಹಲ್ಯೋದ್ಧಾರ

ಅಹಲ್ಯೆ ಗೌತಮ ಋಷಿಯ ಪತ್ನಿ ಅತಿರೂ
ಪವತಿ ಸೌಂದರ್ಯಮಯಿ ಆಕೆಯ ಸೌಂದ
ರ್ಯಕ್ಕೆ ಮರುಳಾಗಿ ದೇವೇಂದ್ರನು ಅವಳ ಮೇಲೆ
ಮೋಹಗೊಂಡನು ಗೌತಮರು ಪ್ರಾಧಃ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ
ಹೋದಾಗ ಮೋಸದಿಂದ ಗೌತಮರ ವೇಷ ಧರಿ
ಸಿಬಂದ ಆಕೆಯು ಬಂದಿರುವವನ - ವಶ
ವರ್ತಿನಿಯಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡಳು ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ
ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಗೌತಮರು ಇಂದ್ರನನ್ನು ಕುರಿತು
"ಯೋನಿಲಂಘನ ದುಷ್ಪಾತ್ಮನ್ ಸಹಸ್ರ ಭಗವಾನ್
ಭವ" ಶರೀರವೆಲ್ಲ ಸಹಸ್ರಯೋನಿಗಳಾಗುವಂತೆ
ಶಾಪಕೊಟ್ಟು, ಅಪಚಾರಮಾಡಿದ ಹೆಂಡತಿಗೆ "ಇಹ

ವರ್ಷ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಬಹುನಿತ್ಯಂ ನಿವತ್ಸಸಿ" ಅನೇಕ
ಸಹಸ್ರ ವರ್ಷಗಳು ವಾಯುಭಕ್ಷಣದಿಂದ ನಿರಾಹಾ
ರಿಯಾಗಿ ಯಾರ ಕಣ್ಣಿಗೂ ಕಾಣದಂತೆ, ಶ್ರೀರಾ
ಮನು ಬರುವವರೆಗೂ ಪರಿತಪಿಸುವಂತೆ ಶಾಪ
ಕೊಟ್ಟು, ಶ್ರೀರಾಮನು ಸೀತಾ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಮಿಥಿ
ಲೆಗೆ ಬರುವಾಗ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರು ಗೌತಮಾಶ್ರಮ
ವನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ಗೌತಮ ಅಹಲ್ಯೆಯರ ವೃತ್ತಾಂತ
ವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಅಹಲ್ಯೆಯನ್ನು ಉದ್ಧಾರಮಾಡುವಂತೆ
ಸೂಚಿಸಲು ರಾಮನ ದೃಷ್ಟಿ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಆಕೆ
ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ ರೂಪತಾಳಿದಳು ಎಂಬುವುದಾಗಿ
ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣವು ತಿಳಿಸಲು ನರಹರಿಯು
ತನ್ನ ತೊರವೆ ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಅಹಲ್ಯೆಯನ್ನು

ಶಾಪಗ್ರಸ್ತಳಾದ ಶಿಲೆಯಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿ, ಶ್ರೀರಾಮನ ಚರಣವು ಶಿಲೆಗೆ ತಾಕಿದ ತಕ್ಷಣ ಆಕೆ ಶಾಪಮುಕ್ತಳಾಗಿ ಸ್ವೀರೂಪ ತಾಳಿದ್ದಾಗ ಗೌತಮರ ಆಗಮನ ಪ್ರನರ್ವಣ. ವಾಲ್ಮೀಕಿರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮನ ದೃಷ್ಟಿ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಅಹಲೆಯ ಶಾಪವಿಮೋಚನೆ ಆಗಿ ಶ್ರೀರಾಮನು ಅಹಲೆಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾನೆ ಆದರೆ ತೊರವೆ ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಅಹಲೆಯೇ ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ವಂದಿಸುತ್ತಾಳೆ ಕವಿ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ-

ಧರಿಸಿದಳು ನಿಜತನುವನಾ ಪ್ರ
ಸ್ಥರವಿದೀಗಾ ಸತಿಯೆನುತ ಹ
ತ್ತಿರಕೆ ಬರೆ ರಾಮಾಂಭಿ

ರಜವಾವರಿಸಿತಾ ಶಿಲೆಯ

ನರವಿನೋದ ವಿಚಿತ್ರ ಲೀಲಾ
ಚರಿತ ವಿಷ್ಣು ತ್ರಾಹಿ ವಿಶ್ವಂ
ಭರ ಭವಾರಿ ತ್ರಾಹಿ ಸರ್ವೇಶ್ವರ ಶಿವತ್ರಾಹಿ
ಕ್ಷರ ರಹಿತ ನಕ್ಷತ್ರನ ನಾಹತ
ಹರ ವಿರಿಂಚಾತ್ಮಕ ಪರಾಪರ
ಪರಮ ಗುಣನಿಧಿ ಜಯ

ಜಯೆಂದೆರಗಿದಳು ಚರಣದಲ್ಲಿ

ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕಥಾಕ್ರಮವನ್ನೇ ನರಹರಿಯು ಅನುಕರಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮನ ಪಾದಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಪ್ರನೀತಳಾದ ಅಹಲೆ ಅವನನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಪೂಜೆಮಾಡುವ ಸುಯೋಗ ತನ್ನ ಪೂರ್ವ ಪೂಜಾ ವಿಶೇಷ ಯಾವ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ಪಾದ ಕಮಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರಾದಿಗಳನ್ನು ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸುವ ಭಾಗೀರಥೀ ಶ್ರೀರಾಮನ ಪಾದಕಮಲ

ಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಳೆಂದು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆಕೆ ರಾಮನನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾಳೆ

ನಿನ್ನ ಪದ ದರು ಶನದ ಭಾಗ್ಯವು
ತನ್ನೊಳಾದುದು ಘನ ಮಹಿಮ
ನಮೋ ಯೆನುತ ಕೈಮುಗಿದಿರ್ದಳಾ ಕಾಂತೆ

ರಾವಣನಿಗೆ ಶ್ರೀರಾಮನ ವಿಶ್ವರೂಪದರ್ಶನ

ಸ್ವತಃ ತಮ್ಮನಾದ ವಿಭೀಷನ ಬುದ್ಧಿವಾದವನ್ನು ಕೇಳಿದ ರಾವಣ ಸೀತೆಯನ್ನು ರಾಮನಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿಸಲು ಮನಕೊಡಲಿಲ್ಲ ತನ್ನ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ ಮಂಡೋದರಿಯ ಮಾತನ್ನೂ ಕೇಳಿದ ರಾವಣ ರಾಮನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಸೋತು ಲಂಕೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ನಾನು ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ವರವನ್ನು ಪಡೆದಾಗ ಸುರಾಸುರಗರುಡ ಗಂಧರ್ವ ಯಕ್ಷ ರಾಕ್ಷಸರಿಂದ ಸಾವಿಲ್ಲದ ವರವನ್ನು ಪಡೆದೇನೆ ಹೊರತು "ಮಾನುಷೇಭ್ಯೋ ನಯಾಚಿತಂ" ಮನುಷ್ಯರಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾವಿಲ್ಲದ ವರವನ್ನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುವುದಾಗಿ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ ಕುಳಿತ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ ಹಿಂದೆ ಇಕ್ವಾಕುವಂಶದ ಅನರಣ್ಯ ಶಾಪ, ಹಿಂದೆ ವೇದವತಿಯನ್ನು ತಾನು ಪೀಡಿಸಿದಾಗ ಕೊಟ್ಟ ಶಾಪ, ನಂದಿ ಕೇಶ್ವರನ ಶಾಪ-ಈತನ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದು ರಾವಣನನ್ನು ಕಾಡಿತು ಇದು ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಸೃಷ್ಟಿ ಆದರೆ ತೊರವೆಯ ನರಹರಿ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಮಂಡೋದರಿಗೆ ರಾಮನು ವಿಷ್ಣುವೆಂದೂ, ಸೀತೆಯು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೆಂದೂ, ತಾನು ಭಲೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೆಂದು ತಿಳಿದೇ ಸೀತೆಯನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ಕದ್ದೆ ಇದರ ಫಲ ರಾಮನಿಂದ ತನಗೆ ಮರಣ ಮತ್ತು ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿ ಎಂಬುವ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ರಾಮಾಯಣ ಹಾಗೂ ಆನಂದ

ರಾಮಾಯಣಗಳ ಉಲ್ಲೇಖನೆಗಳನ್ನೇ ಕವಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ-

ಬಲ್ಲೆ ನೀ ರಘುನಾಥ ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ವಲ್ಲಭನು ತಾನೆಂಬುದನು ನಾ
ಬಲ್ಲೆನವನಿಜೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಯೆಂಬುದನಾಹವಕೆ ನೆರ್ದಿ
ಭಲ್ಲಕರು ಮರ್ಕಟರು ಸುರರೆಂ
ದೆಲ್ಲ ವೇತಕೆ ಕೇಳು ರಣಮುಖ
ದಲ್ಲಿ ರಾಮನೆ ಕೂಡುವುದು ಸಂಕಲ್ಪ ತನಗೆಂದ

ಈ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ 'ವಿಷ್ಣು ಮನ್ಯಾಮಹೇ ರಾಮಂ ಮಾನುಷಂ ರೂಪ ಮಾಸ್ಥಿತಂ' ಎಂಬುವುದಾಗಿಯೂ ಹನುಮನ್ನಾಟಕ ದಲ್ಲೂ ಕೂಡ ತಾಯಿಗೆ ರಾವಣನು ಸೀತೆಯನ್ನು ರಾಮನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಲಾರೆ ಎಂಬುವುದಾಗಿ ಹೇಳುವಾಗ-

ಜಾನಾಮಿ ಸೀತಾಂ ಜನಕ ಪ್ರಸೂತಾಂ
ಜಾನಾಮಿ ರಾಮಂ ಮಧುಸೂದನಂ ಚ
ವಧಂ ಚ ಜಾನಾಮಿ ನಿಜದಶಾಸ್ತುಃ
ತಥಾಪಿ ಸೀತಾಂ ನ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ

ಎಂಬುವುದರ ಛಾಯೆ ತೊರವೆ ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು ರಾಮರಾವಣರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮನ ವಿಶ್ವರೂಪದರ್ಶನ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಾಗ ಅವನಲ್ಲಿದ್ದ ದ್ವೇಷವು ಭಕ್ತಿರೂಪವಾಗಿ ಹರಿದು ಬಂದಾಗ ಕವಿಯ ವಾಣಿ-

ಸುಖಮಯನ ಚಿನ್ಮಯನ ಬಹಿ
ಮುಖ ಕಿರೀಟ ನಖ ಪ್ರಭಾಂಜಿತ
ನಖನ ಪರಮೇಶ್ವರನ

ಪರಾಪರನಾ ಪರಾತ್ಮಕನ

ಶಿಖಿ ಸುಧಾಕರ ಸಕಲ ಸಂಭವ
ಸಖ ಮಯೂಖ ಸಹಸ್ರ ತೇಜೋ
ಮುಖನ ರಘುರಾಜೇಂದ್ರ
ಚಂದ್ರನ ಕಂಡನಸುರೇಂದ್ರ

ರಾವಣನಿಗೆ ಆಗ ಅರಿವಾಯಿತು "ಲೋಮೂರರೊಳೇತಕಂಜಕೆ ನಮಗೆ ಮುಕ್ತಿಯ ಸೂತನಗೆಂದ" ಎಂಬುವುದಾಗಿ ನರಹರಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ ರಾವಣನೂ ಕೂಡ ಭಕ್ತಿಯ ಪರವಶತೆಯಲ್ಲಿ-

ಶ್ರೀ ನೃಸಿಂಹ ನೃಸಿಂಹ ಮಾಯಾ
ಮಾನುಷ ವ್ಯಾಪಾರಸಾರ ಕೃ
ಪಾನಿಧಿಯೇ ಶರಣೆನುತ

ಬಿಲು ದನಿವೊರಿದ ಬೊಬ್ಬರಿದ

ಎಂಬುವುದಾಗಿ ನರಹರಿಯು ರಾಮನ ವಿಶ್ವರೂಪದರ್ಶನವನ್ನು ಪಡೆದ ರಾವಣನನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾನೆ.

***

ಧ್ವನಿವರ್ಧಕಗಳ ವಿತರಣೆ

ಹೈಂದವ ದೇವಾಲಯಗಳಿಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಪ್ರಸ್ತಾರಕ್ಕಾಗಿ ರಿಯಾಯಿತಿ ದರಗಳಲ್ಲಿ ನೀಡುವ ಧ್ವನಿವರ್ಧಕಗಳ ಬೆಲೆಯನ್ನು ರೂ 3480/- ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹರಿಜನ ವಾಡೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಎಸ್.ಟಿ, ಎಸ್.ಸಿ. ದೇವಾಲಯಗಳಿಗೆ ಈ ದರ ರೂ. 700/- ಆಗಿದ್ದು ಈ ದರಗಳು ಈಗ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿವೆ

ಆಲಯಗಳಿಗಾಗಿ ಧ್ವನಿವರ್ಧಕಗಳನ್ನು ಬಯಸುವವರು ಸ್ಥಳೀಯ ಮುಜರಾಯಿ ಇಲಾಖಾ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಕಮಿಷನರ್ ಅವರ ಮೂಲಕ ಅಭ್ಯರ್ಥನೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿ ತಿ ತಿ ದೇ ತಿರುಪತಿ ಇವರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು.

ತಿ.ತಿ.ದೇ.

- ಕೆ. ಎಸ್. ಶ್ರೀವತ್ಸ

ಶ್ರೀ ಕಲ್ಯಾಣವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿ ದೇವಾಲಯ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಮಂಗಾಪುರ

ನೂತನ ಆರ್ಚಿತ ಸೇವೆಗಳು

ದಿನೇ ದಿನೇ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಭಕ್ತರ ಸಂದಣಿಯ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಮಂಗಾಪುರದ ಶ್ರೀ ಕಲ್ಯಾಣವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಹೊಸ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಪ್ರವೇಶಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ -

1. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಆರ್ಚನಾ ದತ್ತಿಯೊಡನೆ :

ಹತ್ತು ವರ್ಷ ಕಾಲ ರೂ. 5000/- ದತ್ತಿ ನೀಡುವವರ ಅಪೇಕ್ಷೆಯ ದಿನದಂದು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮೆ ಶ್ರೀ ಕಲ್ಯಾಣವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿಗೆ ಆರ್ಚನೆ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶ. ಈ ಹಣವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಕೃತ ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ರೇವಣಿಯಡಲಾಗುವುದು

- * ಈ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ವಸ್ತ್ರ, ಸಂಘ, ಸಂಸ್ಥೆಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಆರ್ಚನೆ ನಡೆಸಬಹುದು.
- * ದತ್ತಿ ನೀಡುವವರಿಗೆ ಆರ್ಚನೆಯ ದಿನವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಅವಕಾಶವಿದೆ.
- * ದತ್ತಿ ನೀಡುವವರ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮೆ ಆಯ್ಕೆಯ ದಿನದಂದು ಅವರ ಕುಟುಂಬದ ಐದು ಮಂದಿಗೆ ಅಷ್ಟೋತ್ತರ ಸಹಸ್ರನಾಮಾರ್ಚನೆಯ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಉಚಿತ ದರ್ಶನ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ.
- * ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ವಯ ದತ್ತಿ ನೀಡುವವರಿಗೆ ಒಂದು ಅಂಗವಸ್ತ್ರ ಒಂದು ಕುಪ್ಪು ಸದ ಕೂಡ ಬಹುಮಾನವುಂಟು
- * ಈ ದತ್ತಿಯನ್ವಯ ಆರ್ಚನಾಸೇವೆ ಹತ್ತು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತ

2. ಅಭಿಷೇಕಾನಂತರ ವಸ್ತ್ರಾಲಂಕರಣ ಸೇವೆ :

ತಿರುಮಲೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿಯ ಶುಕ್ರವಾರಾಭಿಷೇಕದ ನಂತರ ವಸ್ತ್ರಾಲಂಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಭಕ್ತರು ವಸ್ತ್ರಾಣಿಗೆ ನೀಡುವುದು ಪದ್ಧತಿ ಈ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿರುವ ಯಾತ್ರಿಕ ಸಂದಣಿಯಿಂದಾಗಿ ಈ ವಸ್ತ್ರಾಣಿಗೆ ನೀಡಬಯಸುವ ಗೃಹಸ್ಥರು ಐದು ವರ್ಷಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚುಕಾಲ ಕಾಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹದೇ ವಸ್ತ್ರಾಣಿಗೆಯನ್ನು ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಮಂಗಾಪುರದಲ್ಲಿ ಈಗ ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾಗುವ ವಸ್ತ್ರಾಲಂಕರಣ ಸೇವೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ

- * ಈ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ತಿರುಮಲೆಯಲ್ಲಿಯಂತೆಯೇ ಪ್ರತಿ ಶುಕ್ರವಾರವೂ ಅಭಿಷೇಕಾನಂತರ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ನೂತನ ಮೇಲ್ದಾತ್ ಹಾಗೂ ಉತ್ತರಿಯ ದಿಂದ ಅಲಂಕರಣ ನಡೆಸಲಾಗುವುದು
- * ಭಕ್ತರಿಂದ ಈ ಸೇವೆಗಾಗಿ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು (ಮೇಲ್ದಾತ್ ಹಾಗೂ ಉತ್ತರಿಯ) ಅಥವಾ ಅದರ ಬೆಲೆ ರೂ 15000/- ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾಗುವುದು
- * ತಿರುಮಲೆಯಲ್ಲಿ ನಂತೆಯೇ ಭಕ್ತರ ಕಡೆಯ ಐದು ಮಂದಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕ ದರ್ಶನದ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಲಾಗುವುದು
- * ಅಭಿಷೇಕಾನಂತರ ಗೃಹಸ್ಥರಿಗೆ ಒಂದು ಅಂಗವಸ್ತ್ರ ಹಾಗೂ ಒಂದು ಕುಪ್ಪುಸದ ಕೂಡವನ್ನು ಬಹುಮಾನಿಸಲಾಗುವುದು

ಯಾತ್ರಿಕರು ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಮಂಗಾಪುರದ ಶ್ರೀ ಕಲ್ಯಾಣವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿಯ ಈ ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ

ತಿ.ತಿ.ದೇ.

ಸರ್ಗಳಂತೆ ೧೧ ದಿನದಲ್ಲಿ ಓದಿ ಮುಗಿಸಬಹುದು
೭ ಬಾರಿ ಓದಲು ೭೭ ದಿನಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ

ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡದಲ್ಲಿ ೧೧೯ ಸರ್ಗಳಿದ್ದು, ೧೭ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ೭ ಸರ್ಗಳಂತೆ, ೧೧೯ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ೭ ಬಾರಿ ಓದಿ ಮಂಗಳ ಮಾಡಬಹುದು ಅರಣ್ಯಕಾಂಡದಲ್ಲಿ ೭೫ ಸರ್ಗಳಿದ್ದು, ಸಪ್ತಸರ್ಗ ಪಾರಾಯಣ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ, ೭೫ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಏಳುಬಾರಿ ಪಾರಾಯಣ ಆಗುತ್ತದೆ

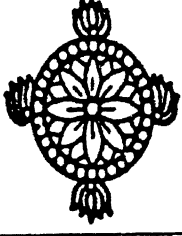
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡದ ೭೭ ಸರ್ಗಳನ್ನು ೭೭ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ೭ ಬಾರಿ ಪ್ರತಿದಿನ ಏಳೇಳು ಸರ್ಗಳಂತೆ ಪಠಿಸಬಹುದು ಸುಂದರ ಕಾಂಡವನ್ನು ೬೬ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ೬೬ ಸರ್ಗಳನ್ನು ೭ ಬಾರಿ ಓದಿ ಮಂಗಳ ಮಾಡಬಹುದು

ಇದೇ ರೀತಿ ಯುದ್ಧಕಾಂಡದ ೧೩೧ ಸರ್ಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಉತ್ತರಕಾಂಡದ ೧೧೧ ಸರ್ಗಳನ್ನು ಸಹ ಕ್ರಮವಾಗಿ ೧೩೧ ದಿನಗಳು ಮತ್ತು ೧೧೧ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಏಳು ಬಾರಿ ಸಪ್ತಸರ್ಗ ಪಾರಾಯಣ ಮಾಡಬಹುದು ಏಳು ಎಂಬ ಸಂಖ್ಯೆ ನಮ್ಮ ಬಾರತೀಯ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿದೆ ಸಪ್ತಖುಷಿಗಳು, ಸಪ್ತಲೋಕಗಳು, ಸಪ್ತ ಸಮುದ್ರಗಳು, ಸಪ್ತ ಪುಣ್ಯ ನದಿಗಳು (ಗಂಗಾ, ಯಮುನಾ, ಸಿಂದು, ಸರಸ್ವತಿ, ನರ್ಮದೆ, ಗೋದಾವರಿ, ಕಾವೇರಿ), ಸಪ್ತ ದಿನಗಳು (ಭಾನುವಾರದಿಂದ ಶನಿವಾರದ ವರೆಗೆ), ಸಪ್ತ ಮಾತೃಕೆಯರು, ಸಪ್ತಸ್ವರಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ ಅಂತೆಯೇ ಆದಿ ಕಾವ್ಯವಾದ ಶ್ರೀರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಏಳು ಕಾಂಡಗಳಿದ್ದು, ಅವುಗಳ ಸಪ್ತ ಸರ್ಗ ಪಾರಾಯಣ, ಬಹಳ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಹಾಗೂ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಾದದ್ದು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಾರಿಯಾದರೂ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮಹರ್ಷಿ ಪ್ರಣೀತವಾದ ಮೂಲ ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಸಪ್ತಸರ್ಗ ಪಾರಾಯಣ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಓದಿ ಆನಂದಿಸುವುದು, ಜೀವನ ಸಾರ್ಥಕವೆನಿಸುತ್ತದೆ

ಪೂಜ್ಯ ಶ್ರೀ ಡಿ ವಿ ಜಿ ಅವರು ಕನ್ನಡ ರಾಮಾಯಣ ಭಾಷಾಂತರಕ್ಕೆ ಬರೆದಿರುವ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ, "ಶ್ರೀಮದ್ ರಾಮಾಯಣದ ಪಾರಾಯಣವು ಸಕಲ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರಗಳನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡುವ ದೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇನ್ನೂ ಉಳಿದಿರುವುದು ಒಂಥ ಶುಭ ಸೂಚನೆ ಈ ನಂಬಿಕೆ ಆಧುನಿಕರ ಅತಿ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯಿಂದ ಹಾಳಾಗದಿರಲಿ" ಎಂದು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದ್ದಾರೆ

ವಾಸುದೇವ

ತು ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಭಟ್ಟ

ಭಗವಾನ್ ವೇದವ್ಯಾಸರು ವಿರಚಿಸಿರುವ ಹದಿನೆಂಟು ಮಹಾಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ, ಬ್ರಹ್ಮಮಹಾಪುರಾಣವು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನವೂ, ದೋಧಪ್ರದವೂ, ಹಾಗೂ ಮೋದಪ್ರದವೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ ಇದು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರಿಂದ, ಮರೀಚಿಮುನಿಗೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಪುಣ್ಯಕಥಾಭಾಗವಾಗಿದೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರೋಚಕ ಕಥೆಗಳಿವೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಕ್ಷೇತ್ರವೆನಿಸಿದ ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀ ವಾಸುದೇವ ಮೂರ್ತಿಯ ವೃತ್ತಾಂತ ಪ್ರತಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಕಂಡು ಆರಾಧಿಸುವುದು ಸನಾತನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಜೀವಾಳ ಸ್ವಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನೇ ಆರಾಧನೆಗೆಂದು ಶ್ರೀ ವಾಸುದೇವ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಶಿಲೆಯಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣಮಾಡಿಸಿದ ಕತೆ ಪುರಾಣದ ನೂರೆಪ್ಪತ್ತಾರನೆ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿದೆ

ಅನಾದಿ ಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು, ದೇವಶಿಲ್ಪಿ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನಿಂದ ವಾಸುದೇವನ ಒಂದು ಶಿಲಾಮೂರ್ತಿ ಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದನು ಬ್ರಹ್ಮದೇವನ ಅಪ್ಪಣೆಯಾದೊಡನೆ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನು, ತನ್ನ ಅದ್ಭುತ ಕೈಚಳಕದಿಂದ, ವಾಸುದೇವನ ಶಿಲಾವಿಗ್ರಹವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣಮಾಡಿದನು ಮೂರ್ತಿಯ ತುಂಬು ತಾವರೆಯಂತಹ ಮುಖ, ವಿಶಾಲವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳು, ಶಂಖ, ಚಕ್ರ, ಗದಾ, ಪದ್ಮಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ನಾಲ್ಕು ಕೈಗಳು ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಘ್ನ ಲಾಂಛನ, ಕೊರಳಲ್ಲಿ ವನಮಾಲೆ, ರತ್ನಖಚಿತ ಕಿರೀಟ, ಹೊಳಪಿನ ಕರ್ಣಕುಂಡಲಗಳು ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಪೀತಾಂಬರವನ್ನು ತೊಡಿಸಿದಂತೆ, ಕಾಣುವ ಮೂರ್ತಿ ಮನಮೋಹಕವಾಗಿತ್ತು ಅದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ, ಮತ್ತು ಮಾನವರಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯು ಉಕ್ಕೇರುವಂತಿತ್ತು ದಾನವರಿಗೆ ಬೀತಿ ಹುಟ್ಟುವಂತಿತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು ಅವನು ಸರ್ವಾಂಗಸುಂದರಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ಪರ್ವತಶೃಂಗಾಂಗಣದಲ್ಲಿ, ಶುಭದಿನದಂದು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಿಸಿದನು ಅನುದಿನವೂ ಆ ವಾಸುದೇವ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿರುವ ವಾರ್ತೆ ದೇವೇಂದ್ರನಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು ಅವನು ಯಶೋಕಾಂಕ್ಷಿಯಾಗಿ, ತನ್ನವರೊಂದಿಗೆ ಮೇರು ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಬಂದು, ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಅರ್ಚಿಸಿದನು ಇದರಿಂದ ಆದನಿಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟಬಲವೂ, ಜಯವೂ,

ಲಭ್ಯವಾಯಿತು ಇದರ ಫಲವಾಗಿ ವೃತ್ತಾಸುರ, ನಮುಚಿ, ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ದಾನವರನ್ನು ಪರಾಜಯಗೊಳಿಸಿದನು ಇಂತಹ ಮಹಿಮಾನ್ವಿತ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ದಿನನಿತ್ಯ ಪೂಜಿಸಿ, ಪ್ರಸಾದ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲ, ಸುರಪಾಲನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸಿತು ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮದೇವನಲ್ಲಿ ವಿನಯಾನ್ವಿತನಾಗಿ ಬಿನ್ನವಿಸಿಕೊಂಡನು ಬ್ರಹ್ಮದೇವನ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆದು, ವಾಸುದೇವ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ವೈಭವದಿಂದ ಕೊಂಡುಹೋಗಿ, ಅಮರಾವತಿಯ ಅರಮನೆಯ, ಸಮೀಪ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಮಾಡಿದನು ಆ ದೇವರನ್ನು ಅನವರತ ಪೂಜಿಸಿ ಕೃತಾರ್ಥನಾದನು ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಲಂಕೇಶ್ವರ ರಾವಣನು ವರಬಲಾನ್ವಿತನಾಗಿ, ಸ್ವರ್ಗಲೋಕವನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸುವನು ಇಂದ್ರಾದಿ ಸುಮನಸರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ, ಸಂಚಾರ ತ್ವೇನ, ಅರಮನೆ ಬಳಿ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿದ್ದ ಅನಂತ ವಾಸುದೇವ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡನು ದಶಕಂಠನು ಹರಿದ್ವೇಷಿಯಾದರೂ, ಆ ಮೂರ್ತಿಯ ಚೆಲುವು ಅವನ ಮನಸೆಳೆಯಿತು ಸುರಲೋಕದ ಚತುರ್ದಶ ರತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನೂ ಅವನು ಲಂಕೆಗೆ ತರಲಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪುಷ್ಪಕ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಲಂಕೆಗೆ ಕೊಂಡುಹೋಗುವನು ಅವನು ಅದರ ಅಂದ ಚಂದಕ್ಕೆ ಮರುಳಾದನಲ್ಲದೆ, ವಾಸುದೇವನ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ಭಕ್ತಿ, ವಿಶ್ವಾಸಗಳು ಅವನಿಗಿರಲಿಲ್ಲ

ಲಂಕೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿಚರಣಕಿಂಕರನಾದ ರಾವಣಾ ನುಜ ವಿಭೀಷಣನು, ಆ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಕಂಡು, ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ತಲೆಬಾಗುವನು ಅವನು ಅಣ್ಣನಿಗೆ ವಂದಿಸಿ, ಆ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ತನಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು ತಾನು ಪರಶಿವ ಭಕ್ತ ವಿಗ್ರಹ ನಿರ್ಮಾಣ ಕೌಶಲಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ, ಮೆಚ್ಚೆ ಇದನ್ನು ತಂದದ್ದು ಯಾವ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಅದನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಅಥವಾ ಭಕ್ತಿಭಾವದಿಂದ ಕಾಣುವವ ತಾನಲ್ಲ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ ರಾವಣನು ಅದನ್ನು ತಮ್ಮನಿಗೊಪ್ಪಿಸಿದನು ಅವನು ವಾಸುದೇವನ ದಿವ್ಯಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಶುದ್ಧಾಂತಃಕರಣದಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದನು ಪರಮಾತ್ಮನ ಪರಮಾನುಗ್ರಹದಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಚಿರಂಜೀವಿತ್ವ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಯಿತು ಆದರೆ ವಿಷ್ಣು ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ, ಮೂರ್ತಿ ಹೋದ ಬಳಿಕ, ರಾವಣನಿಗೆ ಇಳಿಗಾಲ

ಆರಂಭವಾಯಿತು ಸೀತಾಪಹಾರದ ನೆವ ಹಿಡಿದು, ಕಪಿಸೈನ್ಯದೊಂದಿಗೆ, ಲಂಕೆಗೆ ಬಂದ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನಿಂದ, ರಾವಣನ ಸರ್ವನಾಶವಾಗುವುದು ವಿಭೀಷಣನಿಗೆ ಲಂಕಾಧಿಪತ್ಯ ದೊರಕುತ್ತದೆ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನು ಹೊರಟುನಿಂತಾಗ, ವಿಭೀಷಣನು ತನ್ನಲ್ಲಿಿದ್ದ ವಾಸುದೇವಮೂರ್ತಿ ಯನ್ನು ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೊಪ್ಪಿಸಿದನು ಅವನು ಅದನ್ನು ಪುಷ್ಪಕ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾಕೇತನಗರಕ್ಕೆ ಕೊಂಡು ಹೋದನು ಅಲ್ಲಿ ಹನ್ನೊಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಈ ವಾಸುದೇವ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ವಿಧವಿಧ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆರಾಧಿಸುವನು ಮುಂದೆ ತಾನು ಪರಂಧಾಮಕ್ಕೆ ಹೊರಟಾಗ, ಆ ಮಂಗಳ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು, ಸಮುದ್ರರಾಜನಿಗೊಪ್ಪಿಸಿದನು ವರುಣದೇವನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ತನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು

ಯುಗಯುಗಗಳು ಕಳೆದು ಮುಂದೆ ಭಗವಂತನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ನಾಮಾಂಕಿತನಾಗಿ, ವಸುದೇವ - ದೇವಕಿಯರಿಗೆ ಸುಕುಮಾರನಾಗಿ ಜನಿಸುವನು ಅನೇಕಾನೇಕ ದುಷ್ಪ್ರದಾನವರ ಎದೆಮೆಚ್ಚಿ, ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದನು ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವರುಣದೇವನು, ತನ್ನ ಬಳಿಯಿದ್ದ ವಾಸುದೇವ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೊಪ್ಪಿಸುವನು ತನ್ನ ಅವತಾರದ ಉದ್ದೇಶವಾದ ಭೂಭಾರ ಹರಣದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದ ಬಳಿಕ, ವೈಕುಂಠಕ್ಕೆ ಮರಳುವ ಮುನ್ನ, ಶ್ರೀವರನು ವಾಸುದೇವ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು, ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಮಾಡುವನು ಪರಮ ಪುರುಷೋತ್ತಮನಾದ ಅನಂತ ವಾಸುದೇವನ ಮೂರ್ತಿನೆಲೆಯಾದುದರಿಂದ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಕ್ಷೇತ್ರವೆಂಬ ಹೆಸರು ಬಂತು ಆ ಮೂರ್ತಿ ಸ್ವಯಂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆಂಬ ವಿಶ್ವಾಸ ಜನರಲ್ಲಿದೆ ಮುಂದೆ ಇದರ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕಗಳಲ್ಲಿ ಸುಭದ್ರ ಮತ್ತು ಬಲರಾಮರ ವಿಗ್ರಹಗಳು ಋಷಿಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೊಂಡವು ಇಲ್ಲಿಯ ವಟುವೃಕ್ಷ ಹಾಗೂ ಸಮುದ್ರದ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ, ದೇಹ ಬಿಟ್ಟವರಿಗೆ ಸಾಯುಜ್ಯಪದವಿ ಸಿಗುವುದೆಂದು ನಂಬಿಕೆಯಿದೆ ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಿ ಪೂಜೆಗೆ, ಪುರಾಣೋಕ್ತವಾದ ಪರಂಪರೆಯಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ

* * *

ಬರ್ಡ್

ಸಾರ್ಥಕ ಸೇವೆಯ ಆದರ್ಶ :

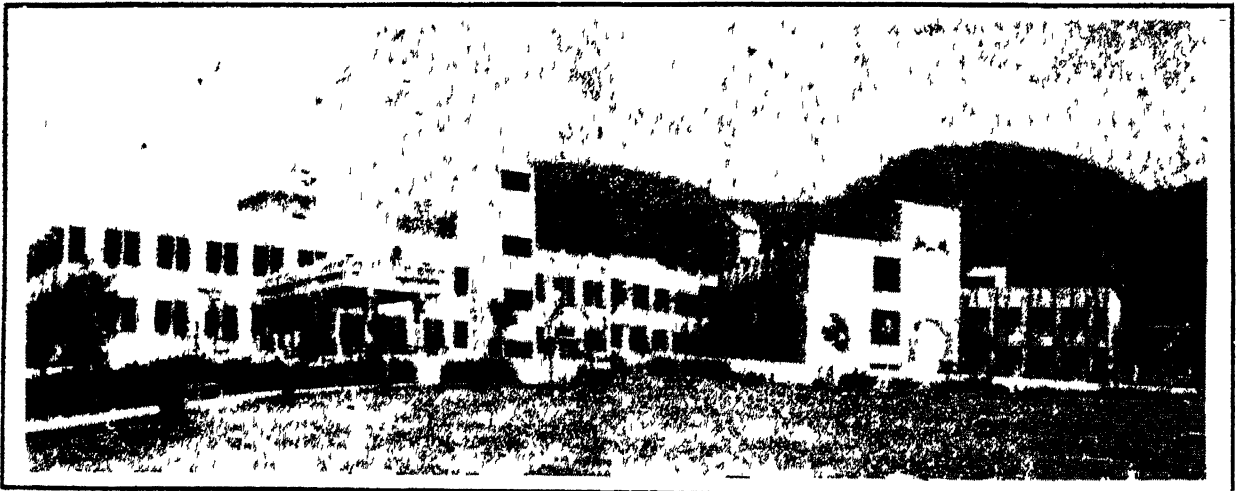
ಅಂಗವಿಕಲರ ಪುನರಾವಾಸ, ಪರಿಶೋಧನೆ, ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳ ಬಾಲಾಜಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯು (ಬಾಲಾಜಿ ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಸರ್ಜರಿ ರಿಸರ್ಚ್ ಅಂಡ್ ರಿಹ್ಯಾಬಿಲಿಟೇಷನ್ ಫಾರ್ ದಿ ಡಿಸೇಬಲ್ಸ್) ಮಾನವ ಸೇವೆಯ ಮೂಲಕ ಮಾಧವ ಸೇವೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವ ತಿ ತಿ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳ ಆದರ್ಶ ವಂತಿಕೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಅಂಗವಿಕಲರ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತವಾಗಿದೆ

1985 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ಬರ್ಡ್ ಸಂಸ್ಥೆ ಅಂಗ ರಚನಾ ಶಾಸ್ತ್ರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹಲವು ರೀತಿಯ ಹೊಸ ಹಾದಿಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದೆ ಪೋಲಿಯೊ ಪೀಡಿತರು, ಜನ್ಮಾರಂಭ ನ್ಯೂನತೆಗಳು, ಮಿದುಳ ಪಕ್ಷವಾತಗಳ ಮೂಲಕ ವಿಕಲಾಂಗರಾದ ರೋಗಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ಈ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಬಡ ಜನತೆಯ, ಅಗತ್ಯವಿದ್ದವರ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿತವಾಗಿದೆ

ಬರ್ಡ್‌ನ ಕೆಲವು ಸಾಧನೆಗಳು, ಅಗತ್ಯಗಳು, ಅನುಕೂಲಗಳು.

- * ದೆನ್ನು ಹುರಿಯ ಫಾಯದ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯಲ್ಲಿ ಸದಾಸಿದ್ಧ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳ ಬಳಕೆ
- * ಎರಡು ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಂದಿಯ ಸಫಲ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯಾಗಿದೆ.
- * 300 ಒಳರೋಗಿಗಳ ಹಾಸಿಗೆಗಳ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿರುವ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಹವಾನಿಯಂತ್ರಿತ ಆಸ್ಪತ್ರೆ, ನಾಲ್ಕು ಶಸ್ತ್ರ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಕೋಣೆಗಳು.
- * ಕೃತಕ ಅಂಗಾಂಗಗಳ, ಆಧಾರಗಳ, ಅಲಂಬನಗಳ ಉಚಿತ ವಿತರಣೆ
- * ಬರ್ಡ್‌ಗಾಗಿ ನೀಡುವ ಎಲ್ಲ ದಾನಗಳೂ ಆದಾಯಕರ ನಿಯಮದ 80 (ಜಿ) ಕಲವಿನ ಪ್ರಕಾರ ಆದಾಯ ಕರಮುಕ್ತವಾಗಿರುವುದು.
- * ಐದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಹಾಗೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ದಾನ ನೀಡಿದವರ ಹೆಸರಿನೊಡನೆ ಇರುವ ಭಾವಚಿತ್ರವನ್ನು ಬರ್ಡ್ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲಾಗುವುದು
- * ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮೆ ಮೂರುವಿನ ದಾನಿಗಳ ಐದುಮಂದಿಗೆ ತಿರುಮಲೆಯಲ್ಲಿ ಉಚಿತದರ್ಶನ, ಸ್ವಾಮಿಯ ಆರತಿ ನೀಡಲಾಗುವುದು
- * ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಹಾಗೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ದಾನ ನೀಡುವವರ ಹೆಸರನ್ನು ಒಂದು ಕೋಣೆಗೆ ಇಡಲಾಗುವುದು.
- * ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ಪದ್ಮಾವತೀ ಅಮ್ಮನವರ ದೆಳೆಯ ಚಿತ್ರದ ಜ್ಞಾಪಿಕೆಯನ್ನು ಐದು ಲಕ್ಷ, ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ದಾನಿಗಳಿಗೆ ನೀಡಲಾಗುವುದು

ದಾನಿಗಳು ಉದಾರವಾಗಿ ನೀಡುವ ದಾನಗಳನ್ನು ಬರ್ಡ್‌ನ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಲಾಗುವುದು ಕೃತಕ ಅಂಗಾಂಗಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ವಿತರಣೆಗೆ, ರೋಗಿಗಳ ಉಚಿತ ಭೋಜನ ರಿಯಾಯಿತಿ ದರಗಳ ಪ್ರಯಾಣ ವೆಚ್ಚಗಳಿಗೆ ಬಳಸಲಾಗುವುದು ದಾನಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿ, ಬರ್ಡ್ ಟ್ರಸ್ಟ್, ತಿ ತಿ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳು, ತಿರುಪತಿ - ಇವರ ಹೆಸರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಬಹುದು

ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿ,

ತಿ ತಿ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳು, ತಿರುಪತಿ - 517 501

ಯಜ್ಞ, ದಾನ, ತಪಸ್ಸು

ಪ್ರೊ|| ವಿ. ಎನ್. ಭಟ್ಟ

ವೇದಾಃ ಪ್ರಮಾಣಂ ಸ್ಮತಯಃ ಪ್ರಮಾಣಂ
ಧರ್ಮಾರ್ಥ ಯುಕ್ತಂ ವಚನಂ ಪ್ರಮಾಣಂ
ಯಸ್ಯ ಪ್ರಮಾಣಂ ನ ಭವೇತ್ ಪ್ರಮಾಣಂ
ಕಸ್ಯಸ್ಯ ಕುರ್ಯಾದ್ವಚನಂ ಪ್ರಮಾಣಂ

- ಸುಭಾಷಿತ ರತ್ನ ಭಂಡಾಗಾರಂ

ಶ್ರುತಿ - ಸ್ಮೃತಿಗಳು ವಿಶ್ವಸನೀಯ ಪ್ರಮಾಣಗಳು, ಅದರಂತೆ ಧರ್ಮ - ಅರ್ಥ ಮೊದಲಾದ ನಾಲ್ಕು ವಿಧ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಮಹಾತ್ಮರ ವಾಣಿ ಕೂಡ ಅಷ್ಟೇ ಪ್ರಮಾಣ 'ಇವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಮಾಣವಲ್ಲ' ಎಂದು ಯಾರಾದರೂ ಹೇಳಿದರೆ ಅಂತವರ ಮಾತು ಪ್ರಮಾಣವಲ್ಲ (ಅಂದರೆ ನಂಬ ಲರ್ಹವಾದುದಲ್ಲ)

'ವೇದೋಬಿಲೋ ಧರ್ಮ ಮೂಲಂ' ಎಂಬಂತೆ ವೇದಗಳು ದರ್ಮದ ಬುನಾದಿ, ಅವು ಆಪೌರುಷೇಯ, ವೇದ ಮಂತ್ರಗಳು ಋಷಿ-ಮುನಿಗಳು ದಿವ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಂಡುಕೊಂಡವುಗಳು ಈ ಮಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವುಗಳು ನಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ, ನಮ್ಮ ಬಾಳಿಗೆ ಶಾಂತಿ ನೆಮ್ಮದಿ - ತೃಪ್ತಿ ಉಂಟುಮಾಡುವ, ನಮ್ಮ ನಡತೆಯನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸುವ, ಧರ್ಮಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಉದಾತ್ತ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ ಅವು ಮಾನವ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೊಸ ಹೊಸ ದೆಳಕನ್ನು ನೀಡುವ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಗಳಾಗಿವೆ 'ಅನೋ ಭದ್ರಾಃ ಕೃತವೋಯಂತು ವಿಶ್ವತಃ' ಅಂದರೆ 'ವಿಶ್ವದ ಎಲ್ಲದೆಯಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯ ವಿಚಾರಗಳು ನಮ್ಮತ್ತ ಹರಿದುಬರಲಿ' ಎಂದು ವೇದಗಳು ಕರ ನೀಡಿವೆ

ಇಂದು ನಾವು ಜ್ಞಾನಾರ್ಜನೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಅಕ್ಷರಾಭ್ಯಾಸ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಿದ್ಯೆ ನೀಡಿ ಸಾಕ್ಷರರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಯೋಜನೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ವೇದದಲ್ಲಿ ಬರುವ "ಅಸತೋಮಾ ಸದ್ಗಮಯ, ತಮ ಸೋಮಾ ಜ್ಯೋತಿರ್ಗಮಯ, ಮೃತ್ಯೋರ್ಮಾ ಅಮೃತಂ ಗಮಯ" ಎಂಬ ಮಂತ್ರ "ನಾವು ಅಸತ್ತಿನಿಂದ ಸತ್ತಿನಡೆಗೆ, ಕತ್ತಲೆಯಿಂದ ದೆಳಕಿನೆಡೆಗೆ, ಮೃತ್ಯುವಿನಿಂದ ಅಮೃತದೆಡೆಗೆ ಸಾಗದೇಕು"

ಎಂದು ಸಾರುತ್ತದೆ. ಈ ಮಂತ್ರ ವೇದಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ನಮ್ಮವರು ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ಎಲ್ಲರೂ ವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗದೇಕೆಂಬ ಸದಾಶಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ

ಆಯಂ ನಿಜಃಪರೋವೇತಿ
ಗಣನಾಲಘುಚೇತಸಾಮ್
ಉದಾರಚರಿತಾನಾಂತು
ವಸುಧೈವ ಕುಟುಂಬಕಮ್

ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಜ್ಞಾನಿಗಳಾಗದೇಕು, ವಿವೇಕಿಗಳಾಗದೇಕು, ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತರಾಗದೇಕು, ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ದೃಷ್ಟಿಬಿಟ್ಟು ಉದಾರಚಾರಿತ್ವರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳದೇಕು, ಎಲ್ಲರೂ ನಮ್ಮವರು ಎಂಬ ವಿಶ್ವಕುಟುಂಬ ಭಾವನೆ ದೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳದೇಕು, ಎನ್ನುವುದು ಅಂದಿನ ಬಯಕೆಯಾಗಿತ್ತು ಆದ್ದರಿಂದಲೇ 'ಅಸತೋಮಾ' ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು

ವೈದಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞಗಳ ವಿಶಾಲ ಕಲ್ಪ ನೆಯಿದೆ ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಎರಡು ಬಗೆಯ ಯಜ್ಞದ ಪ್ರಸ್ತಾವ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ ಒಂದು ಧಾರ್ಮಿಕ ಯಜ್ಞ, ಅದು ಜ್ಯೋತಿಷ್ಮೋಮ ಅಪ್ಪೋರ್ಯಾಮ, ಸರ್ವತೋಮುಖ, ಅತಿರತ್ನಾದಿಗಳು ಧಾರ್ಮಿಕ ಯಜ್ಞವನ್ನು ವೇದಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಮಾಡುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಯಜ್ಞದಿಂದ ಬರುವ ಫಲ ಸ್ವೀಕರಿಸುವಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮಾನ ಅರ್ಹತೆಯಿತ್ತು ಈ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು 'ಇಷ್ಟ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು

ಸಾಮಾಜಿಕ ಯಜ್ಞವೆಂದರೆ ಸಮಾಜಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸಗಳು ಈ ಸಾಮಾಜಿಕ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಭಾಗವಹಿಸಬಹುದು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಕೆರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವುದು, ಬಾವಿಯನ್ನು ತೋಡಿಸುವುದು, ದೇವಸ್ಥಾನಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ, ಸಾಲು ಮರಗಳನ್ನು ನೆಡುವುದು, ಬನ್ನಿ, ಅಶ್ವತ್ಥ, ಬಿಲ್ವ, ದೇವ, ಅತ್ತಿ, ಆಲ - ಮುಂತಾದ ಪುಣ್ಯವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟು ತೋಪುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು, ಉದ್ಯಾನವನಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು ಕೆರೆಗಳನ್ನು ಶುದ್ಧೀಕರಿಸುವುದು ಈ ಎಲ್ಲ ಸಾಮಾಜಿಕ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು 'ಪೂರ್ತ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾ

ಗುತ್ತಿತ್ತು 'ಇಷ್ಟಾಪೂರ್ತೇ ಸಂಸ್ಕರಣೀಧಾಮಯಂಚ' ಎಂಬ ವೇದೋಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಹೊರಣೆ ಆಡಗಿದೆ ಹಾಗೇ ರೋಗಿಗಳ ಶುಶ್ರುಷೆ, ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಸಹಾಯ, ಗುರು-ಹಿರಿಯರನ್ನು ಗೌರವದಿಂದ ಕಾಣುವುದು, ವೃದ್ಧರ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರೀತಿ ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸುವುದು, ಅತಿಥಿ ಸತ್ಕಾರ, ಸ್ತ್ರೀಯರ ಹಾಗೂ ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣೆ ಇವೆಲ್ಲವೂ 'ಪೂರ್ತ' ಕರ್ಮದ ಪರಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದು, ಆನಂದ ಸಂತೋಷ ನೆಮ್ಮದಿ ಲೋಕ ಕಲ್ಯಾಣವೇ ಇವುಗಳ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶವೆಂಬುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು

ಇದನ್ನೇ ಕನ್ನಡದ ಶಿಲಾಶಾಸನವೊಂದು ಸುಂದರವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದೆ "ಕಿರಿಯಂ ಕಟ್ಟಿಸು, ಬಾವಿಯಂ ಸವೆಸು, ದೇವಾಗಾರಮಂ ಮಾಡಿಸು, ಸೆರೆಯೊಳ್ ಸಿಕ್ಕಿದನಾಥರಂ ಬಡಿಸು, ಮಿತ್ರಗಿಂಬುಗಿಯ್ ನಂಬಿದರ್ಗರವಟ್ಟಾಗಿರು ಶಿಷ್ಟರಂ ಪೊರೆ ಎನ್ನುತ್ತಿಂ ತೆಲ್ಲವಂ, ಪಿಂತೆ ತಾನ್, ಒರೆದಳ್ ಪಾಲೆರೆವಂದು ತೊಟ್ಟು ಕಿವಿಯೊಳ್ ಲಕ್ಷ್ಮೀಧರಾಮಾತ್ಮನಾ" ವಿಜಯನಗರದ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಧರನ ತಾಯಿ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ತೊಟ್ಟು ಹಾಲು ಕುಡಿಸುವಾಗಲೂ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ನೀನು ಮುಂದೆ ಹೀಗಾಗದೇಕು ಎಂದು ಪೂರ್ತ ಕರ್ಮಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನೇ ನೀಡಿದ್ದನ್ನು ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು

ಇನ್ನು ಶ್ರುತಿ ಸ್ಮೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿತವಾದ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕುಲಂಕಿತವಾಗಿ ಗಮನಿಸಿದರೆ, ಅದು ಇಂದೂ ನಮ್ಮ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಆವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗದು ಮಧ್ಯ ಮಾಂಸ, ಕೊಬ್ಬು ಅಲ್ಲಿ ವರ್ಜ್ಯ ಹಾಲು-ಮಜ್ಜೆಗೆ-ಹಣ್ಣು-ತರಕಾರಿ ಮುಂತಾದ ಶುದ್ಧ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಸಾತ್ವಿಕ ಆಹಾರ ಮಾತ್ರ ಸೇವ್ಯ ತಾಮಸ ಆಹಾರ ಸೇವನೆ ದೈಹಿಕ ಮಾನಸಿಕ ಅನಾರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಮೂಲ 'ಜೈಸಾ ಖಾವೇ ಅನ್ಯಾ ವೈಸಾ ಆವೇ ಮನ್' ಎಂಬ ಹಿಂದಿ ಗಾದೆಯಂತೆ ಆಹಾರ ಹೇಗೋ ಮನಸ್ಸೂ ಹಾಗೆ ಪರಿವರ್ತಿತವಾಗುತ್ತದೆ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಮಾತು ಮಿತವಾಗಿದ್ದಷ್ಟೂ ಲೇಸೆಂಬುದು ವೇದೋಪದೇಶ 'ಸತ್ಯಾಯ ಮಿತಭಾಷಿಣಾಂ' ಎಂಬಂತೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಮಾತಾಡಿದಷ್ಟೂ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಸುಳ್ಳು ನುಸುಳುವುದರಿಂದ ಹಿಂದಿನ ಋಷಿ - ಮುನಿಗಳು ಎಷ್ಟು ದೇಹೋ ಅಷ್ಟೇ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ 'ಮಾತು

ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳು

ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ ಸುಪ್ರಭಾತ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಸಹಿತ	ದೇಲಿ 2-50
ಗುರು ಶ್ರೀಶ ವಿಠಲದಾಸರ ಕೃತಿಗಳು	
ಸಂ - ಕೆ ಅಪ್ಪಣ್ಣಾಚಾರ್ಯ ದೇಲಿ 6-00	
ದಾಸಕವ್ಯಪ್ರಕಾಶಿಕೆ	
ಸಂ - ಕೆ ಅಪ್ಪಣ್ಣಾಚಾರ್ಯ ದೇಲಿ 10-00	
ಸ್ತೋತ್ರಕುಸುಮ ಮಾಲಾ	
ಸಂ - ಎಂ. ಎಸ್ ವೆಂಕಟಾಚಲಂ 3-00	
ತ್ಯಾಗರಾಯಸ್ವಾಮಿ ಕೃತಿಗಳ ಹಲವು ಮುಖಗಳು	
ಎಸ್ ಎಸ್ ಮೂರ್ತಿ ದೇಲಿ : 5-00	
ಕರ್ನಾಟಕ ಹರಿದಾಸರು	
ತೆಲುಗು, ಹಿಂದಿ, ಆಂಗ್ಲ, ಕನ್ನಡ 2-25	
ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಹಾಡುಗಳು	
ಪ್ರಸನ್ನ ವೆಂಕಟದಾಸರು	
ಸಂ - ಕೆ ಅಪ್ಪಣ್ಣಾಚಾರ್ಯ ದೇಲಿ 7-00	
ಕನಕದಾಸರು ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯಸಮೀಕ್ಷೆ	
ಸಂ - ಕೆ. ಅಪ್ಪಣ್ಣಾಚಾರ್ಯ 16-00	
ಶ್ರೀದೇವಿಠಲದಾಸರ ಕೃತಿಗಳು	
ಸಂ - ಕೆ ಅಪ್ಪಣ್ಣಾಚಾರ್ಯ ದೇಲಿ 9-00	
ಉರಗಾದಿವಾಸ ವಿಠಲದಾಸರ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಕೃತಿಗಳು	
ಸಂ - ಕೆ ಎಂ ಕೃಷ್ಣರಾವ್ ದೇಲಿ 15-00	
ಶ್ರೀ ಗುರು ವಿಜಯ ವಿಠಲದಾಸರ ಅಷ್ಟಕ ದೇಲಿ 3-00	
ಪುರಂದರೋಪನಿಷತ್	
ಬಸವರಾಜ ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯ 6-75	
ನಮ್ಮ ಸಮಗ್ರಕೃತಿಗಳು 7-00	
ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ಪರಿಷ್ಕಾರ	
- ಡಾ ಎಸ್ ಬಿ ರಘುನಾಥಾಚಾರ್ಯ	
ಗೀತಾಸಾರೋದ್ಧಾರ 14-00	
ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವೇಶತೀರ್ಥ ಶ್ರೀಪಾದರು	
ಅಂಚೆ ವೆಚ್ಚ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಗಟು ಖರೀದಿಗೆ	
ಆಕರ್ಷಕ ಕಮಿಷನ್ ಉಂಟು ವಿ ಪಿ ಪಿ	
ಇಲ್ಲ ಡಿ.ಡಿ ಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾಗು	
ವುದು ಕೂಡಲೇ ಬರೆಯಿರಿ	
ಪುಸ್ತಕಮಾರಾಟ ವಿಭಾಗ,	
ತಿ.ತಿ.ದೇ. ತಿರುಪತಿ - 517 507	

ದೇಲಿ, ಮೌನ ಬಂಗಾರ' ಎಂಬುದು ಅವರ ಅಭಿ
ಪ್ರಾಯವಾಗಿತ್ತು ವೇದ ಕಾಲೀನ ಋಷಿಮುನಿಗಳು
ಹಿತಧೋಜಿ - ಮಿತಧೋಜಿಗಳಾಗಿದ್ದರಲ್ಲದೆ, ಹಿತ
ಭಾಷಿ ಮಿತಭಾಷಿ, ಸ್ಮಿತಭಾಷಿಗಳಾಗಿದ್ದರು ಎನ್ನು
ವುದು ಶ್ರುತಿ ಸ್ಮೃತಿಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ

ನಿತ್ಯನೀತಿ ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ನೀತಿ ಸಂದೇ
ಶವಂತೂ ಹೆಜ್ಜೆ - ಹೆಜ್ಜೆಗೂ ನಮಗೆ ದಾರಿ
ದೀಪವಾಗಿದೆ ಉದಾ - "ಸತ್ಯಂ ವದ",
"ಧರ್ಮಂಚರ", "ಮಾತೃದೇವೋಭವ", "ಪಿತೃದೇ
ವೋಭವ", "ಆಚಾರ್ಯದೇವೋ ಭವ", "ಅತಿಥಿ
ದೇವೋ ಭವ" ಮುಂತಾದ ನಿತ್ಯ ನೀತಿ ದೋಧಕ
ವಾಕ್ಯಗಳು ಅವಿಸ್ಮರಣೀಯವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಚರಸ್ಮರ
ಣೀಯವೂ ಹೌದು

ನಾವು ಒಳ್ಳೆ ಪ್ರಜೆಗಳಾಗಿ ಗೌರವಯುತವಾಗಿ
ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬಾಳಬೇಕು ನಮ್ಮಿಂದ ಇತರರಿಗೆ
ನೋವಾಗದಂತೆ ಎಚ್ಚರ ವಹಿಸಬೇಕು 'ಸಜಾತೋ
ಯೇನ ಜಾತೇನ ವಯೋಯಾತಿ ಸಮುನ್ನತಿಂ'
ಎಂಬಂತೆ ಯಾರ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ವಂಶ, ಗ್ರಾಮ,
ದೇಶ ಸಮುನ್ನತಿ ಹೊಂದುತ್ತದೋ ಅವನ ಹುಟ್ಟೇ
ಹುಟ್ಟು ನಮ್ಮ ನಡತೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ
ವಾಗಿರಬೇಕು, ನಮ್ಮ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿರುವ, ಗಿಡ ಮರ,
ನದಿ ತೊರೆ, ಪಶು ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ನಾವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ರಕ್ಷೆ
ಸಬೇಕು ಈ ರೀತಿಯ ನಡುವಳಿಕೆಯೇ ತಪಸ್ಸು,
ಅದನ್ನೇ ವೇದಗಳು ತದ್ವಿ ತಪಃ ತದ್ವಿ ತಪಃ ಅದೇ
ತಪಸ್ಸು ಎನ್ನುತ್ತವೆ ತಪಸ್ಸೆಂದರೆ ಕೇವಲ ಗಡ್ಡಬಿಟ್ಟು
ಗುಡ್ಡ ಸೇರಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ಸ್ವತಃ ಒಳ್ಳೆ
ಯವರಾಗಿದ್ದು ಒಳ್ಳೆಯ ಚಿಂತನ - ಮಂಥನ ಸದ್ವಿ
ಚಿಂತನ-ಸದಾಚರಣ, ಸಾಧುಜೀವನ ಆತ್ಮಸಂಯಮ
ಮಾಡುವುದೇ ತಪಸ್ಸು ಎಂದು ಶ್ರುತಿ - ಸ್ಮೃತಿಗಳು
ಸಾರುತ್ತವೆ

ಇಂಥ ತಪಸ್ಸು ದೈಹಿಕ, ಮಾನಸಿಕ, ವಾಚಿಕ
ಎಂದು ಮೂರು ವಿಧ ಭ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಅಹಿಂಸ,
ಸೇವೆ ಮುಂತಾದವು ದೈಹಿಕ ತಪಸ್ಸುಗಳಾದರೆ,
ಉತ್ತಮವಾದ ಆಲೋಚನೆ, ಮಾನಸಿಕ ಸಮ
ತೋಲನವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಮಾನ-
ಅಪಮಾನಗಳನ್ನು ಸಮಾನ ಚಿತ್ತದಿಂದ ಎದುರಿ
ಸುವುದು ಯಾವಾಗಲೂ ಸಂತೋಷಚಿತ್ತರಾಗಿರು
ವುದು, ದಯೆ ಹಾಗೂ ತ್ಯಾಗ ಬುದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಅಭಿ
ವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಕಾಮ - ಕ್ರೋಧ - ಲೋಭ
- ಮೋಹ - ಮದ - ಮಾತ್ಸರ್ಯ ಭಾವಗಳಿಂದ
ದೂರವಿರುವುದು, ಇವೆಲ್ಲ ಮಾನಸಿಕ ತಪಸ್ಸು,
ಸತ್ಯವನ್ನು ನುಡಿಯುವುದು, ಇತರರನ್ನು ನಂದಿಸದೇ
ಇರುವುದು, ಯಾವಾಗಲೂ 'ಸತ್ಯಂ ಬ್ರೂಯಾತ್'

ಪ್ರಿಯಂ ಬ್ರೂಯಾತ್' ಎಂಬಂತೆ ಸತ್ಯವಾದ ಮಧು
ರವಾದ ಹಾಗೂ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾದ ಮಾತ
ನ್ನಾಡುವುದು, ಮುಂತಾದವು ವಾಚವ್ಯ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ
ಬರುತ್ತದೆ ಮನುಷ್ಯ ಸುಖ ಶಾಂತಿಯಿಂದ ಬದು
ಕಲು ಇವು ಸಹಾಯಕಾರಿ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಆದಷ್ಟೂ
ಕೀಳರಿಮೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉದಾತ್ತಭಾವನೆಗಳನ್ನು
ದೆಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಸತ್ಯ - ಧರ್ಮ - ಶಾಂತಿ -
ಪ್ರೇಮ - ಅಹಿಂಸೆಯೆಂಬ ಮಾನವೀಯ ಗುಣಗ
ಳನ್ನು ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ದೇಗಿನಿಂದ ರಾತ್ರಿ
ಯವರೆಗಿನ ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅಳವಡ
ಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು

ವೈದಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಈ ಮೂರು ವಿಧ
ವಾದ ತಪಸ್ಸನ್ನು ನಾವು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ
ಯಾವುದೇ ನೇಮ ನಿಷೇಧಗಳಾಗಲೀ, ಕಟ್ಟುಪಾಡಾ
ಗಲೀ ಇಲ್ಲ ಇದನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಜೀವ
ನದಲ್ಲಿ ಸುಖ - ಶಾಂತಿ - ನೆಮ್ಮದಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ

ವೈದಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ದಾನ ಮತ್ತು
ತ್ಯಾಗ ಕೂಡಾ ಇಂದು ನಮಗೆ ಅನುಕರಣೀಯ
ಅನುಸರಣೀಯ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು

"ದಾತವ್ಯಮಿತಿ ಯದ್ವಾಂಸಂ

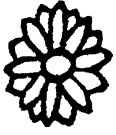
ದೀಯತೇ ಅನುಪ ಕಾರಿಣೀ

ದೇಶ - ಕಾಲೇ - ಚ - ಪಾತ್ರೇ ಚ

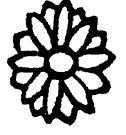
ತದ್ವಾಂಸಂ ಸಾತ್ವಿಕಂ ಸ್ವತಮ್"

ಎಂಬ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ಉಕ್ತಿಯಂತೆ ಯಾವುದೇ
ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರ ಬಯಸದೆ ದೇಶಕಾಲ ಪಾತ್ರ ಇವುಗಳ
ನ್ನೆಲ್ಲ ಯೋಚಿಸಿ, ಸಾತ್ವಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ನೀಡಿದ ದಾನವೇ
ನಿಜವಾದ ದಾನ "ಕೇವಲಾಘೋ ಭವತಿ ಕೇವ
ಲಾದೀ" ಅಂದರೆ "ದಾನ ಮಾನ ಮಾಡದೇ ತಾನೊ
ಬ್ಬನೇ ತಿಂದರೆ, ಅವನು ತಿನ್ನುವುದು ಅನ್ನವನ್ನಲ್ಲ,
ಪಾಪವನ್ನು" ಎನ್ನುತ್ತದೆ ವೇದ 'ದಾನ' ಎಂದರೆ
ನಮಗೆ ದೇಡವಾದುದನ್ನು ನೀಡುವುದಲ್ಲ, ಕೊಡು
ವವರಿಗೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೂ ಪ್ರಯೋಜನ
ವಾಗುವ, ಜೀವನಮಟ್ಟವನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸುವ
ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಬೇಕು ಸ್ವೀಕರಿಸುವವ
ರಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ದಾನದಿಂದ ಸಂತೋಷವಾ
ಗಬೇಕೇ ಹೊರತು ನೋವಾಗಬಾರದು ಅನ್ನದಾನ
ವಸ್ತುವಾನಹಿರಣ್ಯದಾನ ಈ ಒಂದೊಂದೂ ಆತ್ಮಂತ
ಸುಖಪ್ರದ

ಹೀಗೆ ವೈದಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞ - ದಾನ -
ತಪಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಬರುವ ವಿಶಾಲ ಕಲ್ಪನೆ
ಇಂದೂ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿದ್ದು ಅವು ಸಮಾಜದ ಒಳಿ
ತಿಗೆ, ಸುಖ ಶಾಂತಿ ನೆಮ್ಮದಿಗೆ, ಸುಂದರ ಸಮಾಜ
ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ

ತಿ. ತಿ. ದೇವಸ್ಥಾನಗಳ ಪರಿಚಯ

ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿ ನೆಲೆಯಾದ ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರ ತಿರುಮಲೆ

ವೆಂಕಟಾದ್ರಿ ಸಮಂ ಸ್ಥಾನಂ
ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡೇ ನಾಸ್ತಿ ಕಿಂಚನ
ವೆಂಕಟೇಶ ಸಮೋ ದೇವೋ
ನ ಭೂತೋ ನ ಭವಿಷ್ಯತಿ

ತಿರುಮಲೆಯ ಪರ್ವತಗಳಲ್ಲಿ ಸುಶೋಭಿತವಾಗಿರುವ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿ ಆಲಯವು ಭಾರತದ ಪ್ರಪ್ರಾಚೀನ ಆಲಯವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ವೆಂಕಟನಾಯಕನಾದ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಅರ್ಚಿಸುವುದರಿಂದಲೇ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು, ಪುರಾಣಗಳು, ಸ್ಥಳ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಗಳು ಏಕ ಕಂಠದಿಂದ ಘೋಷಿಸುತ್ತಿವೆ.

ವೆಂಕಟಾದ್ರಿಯ ಪಾವಿತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದೆಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟ ಪಡಿಸಲು, ಸ್ವಾಮಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಸರ್ವತವನ್ನು ಪಾದಗಳಿಂದ ತಾಕಿ ಮೇಲೇರುವುದು ಪಾಪ ಕರ್ಮವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಮೋಣಕಾಲುಗಳನ್ನೂರಿ ದೆಟ್ಟವನ್ನೇರಿದ ಶ್ರೀ ವೈಷ್ಣವ ಆಚಾರ್ಯರಾದ ಭಗವದ್ರಾಮಾನುಜರ ಉದಾಹರಣೆಯೊಂದೇ ಸಾಕು.

ಇತಿಹಾಸ

ಆಲಯದ ಪ್ರಾಚೀನತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಶಾಸನಾಧಾರವಿದ್ದು, ಇದನ್ನು ತಿರುಮಲೆ ತಿರುಪತಿ ದೇವಸ್ಥಾನದವರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆಲಯವು ಅತಿಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಇದೆಯೆಂಬುದಾಗಿಯೂ, ಋಗ್ವೇದದ ಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿಯ ಉಲ್ಲೇಖವಿ ದೆಯೆಂಬುದಾಗಿಯೂ ನಂಬಲಾಗಿದೆ.

'ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟಾಚಲ ಮಹಾತ್ಮವು' ದ್ವಾದಶ ಮಹಾ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವಂತಹ ಪುರಾಣಕಥೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದೆ. ಪುರಾಣ ಕಥೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಮಹಾ ಪ್ರಳಯದ ನಂತರ ಪರಮಪುರುಷನಾದ ಮಹಾ ವಿಷ್ಣುವು ಶ್ವೇತವರಾಹರೂಪದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ದ್ವರಿಸಿ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಪುನಃ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿದ ನಂತರ, ಹಲಕಾಲ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ದುಪ್ಪ ಶಿಕ್ಷಣ ಶಿಷ್ಯ ರಕ್ಷಣ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ -

ಹೀಗೆ ತಿರುಮಲೆಯ ಸ್ವಾಮಿಪುಷ್ಕರಿಣಿಯ ಉತ್ತರ ಭಾಗದಲ್ಲಿನ ವರಾಹತೀರ್ಥದ ದಡದಲ್ಲಿ ವರಾಹಾ ವತಾರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿ ನೆಲೆಸಿದ ಶ್ವೇತವರಾಹಸ್ವಾಮಿಯ ಈ ಅವತಾರ ಮೂರ್ತಿಯ ವಿಗ್ರಹವೇ ಸ್ವಾಮಿ ಪುಷ್ಕರಿಣಿಯ ದಡದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಯಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮಿ ಆಲಯಕ್ಕಿಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಆಲಯವೆಂದು ಈ ಆಲಯ ಪರಿಗಣಿತವಾಗಿದ್ದು ಅರ್ಚನೆ, ನಿವೇದನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದಿದೆ.

ವರಾಹ ಭವಿಷ್ಯೋತ್ತರ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿ ಹಾಗೂ ವೆಂಕಟಾಚಲ ಪರ್ವತಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತೂ ಹಲವಾರು ಐತಿಹ್ಯಗಳುಂಟು.

ವೆಂಕಟಾಚಲದ ಯಾತ್ರೆಯಿಂದಾಗುವ ಬಹು ಸೌಖ್ಯ ಸಂಪದಗಳನ್ನು ಪುರಾಣಗಳು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದು, ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮಿಯು ವರದಾತನೆಂದು ವರ್ಣಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

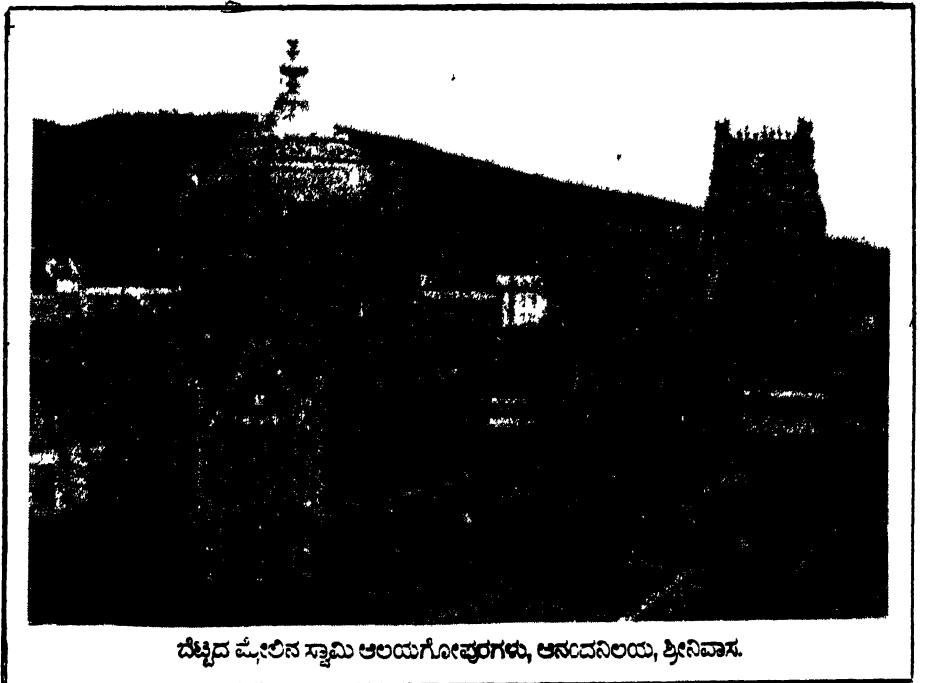
ಸಂಗಂ ಕಾಲದ ತಮಿಳು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಹಲವಾರು ಕಡೆ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿಯ ಉಲ್ಲೇಖಗಳಿವೆ.

ಇಲ್ಲಿನ ಆಲಯದ ಪ್ರಾಚೀನತೆ ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾಗಿ, ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಮುಖ ರಾಜರುಗಳೂ ಈ ಆಲಯಕ್ಕೆ ಗೌರವಾದರಗಳಿಂದ ಭಕ್ತಿ ಪ್ರಪತ್ತಿಗಳಿಂದ ನಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಕಂಚಿಯ ಪಲ್ಲವರು (ಕ್ರಿ.ಶ 9 ನೇ ಶತಮಾನ) ಚೋಳ, ಪಾಂಡ್ಯ

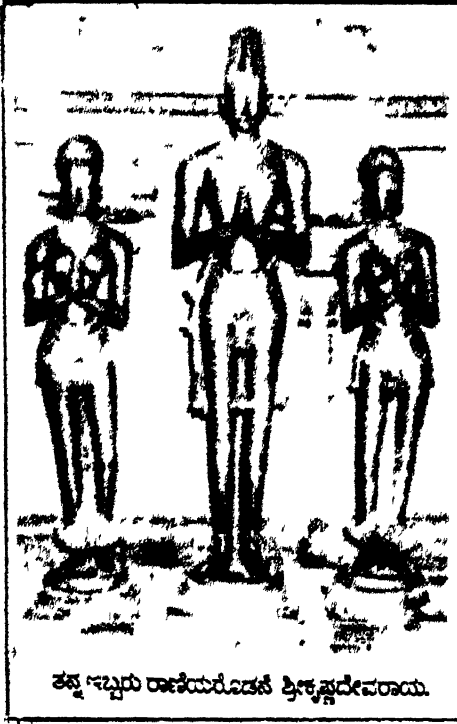
ವಿಜಯನಗರದವರು (14-15 ನೇ ಶತಮಾನ) ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿಯ ಭಕ್ತರಾಗಿದ್ದು ಆಲಯಕ್ಕೆ ನಾಮುಂದು ತಾಮುಂದು ಎಂದು ಸ್ಪರ್ಧೆಯಿಂದ ಕಾಣಿಕೆ, ಮಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಿಜಯ ನಗರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯಂತೂ ಕಾಣಿಕೆಗಳ ಸುರಿಮಳೆಯೇ ಆಯಿತು. ಅವರ ಸಮರ್ಪಣೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ ಹಾಗೂ ಅವನ ರಾಣಿಯರ ವಿಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಅವರು ಜೀವಿಸಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿಯ ಆಲಯದ ದ್ವಾರಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿತವಾಗುವಂತಾಗಿ, ಇವುಗಳನ್ನು ಇಂದಿಗೂ ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇತರ ದಾನಿಗಳ ವಿಗ್ರಹಗಳೂ ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನು ತನ್ನ ಆಡಳಿತಕಾಲದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯರೊಡನೆ ಸೇರಿ ಏಳು ಬಾರಿ ಆಲಯಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದ್ದನು.

ವಿಜಯನಗರದ ಅವನತಿಯನಂತರ ದ್ವೇಶದ ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳಿಂದಲೂ ಸಾಮಂತರು ಶ್ರೀಮಂತರು ತಮ್ಮ ಸೇವೆ ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ಆಲಯಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಪಿಸ ತೊಡಗಿದರು. ಮರಾಠರ ಸೇನಾಧಿಪತಿ ರಘೋಜಿ ಭೋಂಸ್ಲೆ ಆಲಯವನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿ ಆಲಯದಲ್ಲಿನ ಪೂಜೆಗಳಿಗಾಗಿ ಶಾಶ್ವತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗುವಂತೆ ದಾನಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ.

ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಬಹುಮೂಲ್ಯವಾದ ಪಚ್ಚಿಯ ಹಾರವೊಂದನ್ನೂ ಇತರ ಆಭರಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಈತನು ಸಮರ್ಪಿಸಿದನು. ಈ ಆಭರಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅವನದೇ

ದೆಟ್ಟದ ಮೇಲಿನ ಸ್ವಾಮಿ ಆಲಯಗೋಪುರಗಳು, ಆನಂದನಿಲಯ, ಶ್ರೀನಿವಾಸ.

ತನ್ನ ಇಬ್ಬರು ರಾಜಕೀಯರೊಡನೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ.

ಹೆಸರನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿಟ್ಟು (ಪೆಟಾರಿ) ಒರಕ್ಕೆಸರಾಗಿದೆ. ನಂತರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನ ಹಾಗೂ ಗದ್ದಾಲದ ರಾಜರು ಹೆಚ್ಚು ದಾನ ದಕ್ಷಿಣೆ ಗಳನ್ನು ನೀಡಿದರು

ಹೈಂದವ ರಾಜ್ಯಗಳ ಅವನತಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಪ್ರಕಟವಾದ ಮುಸಲ್ಮಾನ, ಆಂಗ್ಲ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಲ ವಾರು ಆಲಯಗಳು ಅವರ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಹೋದವು. ಹೀಗಾಗಿ ಈಶ್ವರ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯ ಮೇಲುಸ್ಥುವಾರಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಆಲಯದ ಆಡಳಿತದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು - ಕುಂಪಣಿ ಸರಕಾರ 1843 ರಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಸ್ತೇತರ ದಾರ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಆಡಳಿತ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟಾಗ - ತಿರುಮಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಹತ್ತಿರಾಮಜೇಮರದ ಮಹಂತ ಸೇವಾದಾಸಜೇಯವರಿಗೆ ನೀಡಲಾಯಿತು. ಹತ್ತಿರಾಮಜೇ ಮರದ ಮಹಂತರು - ವಿಚಾರಣ ಕರ್ತರು - ಒಂದು ಶತಮಾನದ ಕಾಲ ನೋಡಿಕೊಂಡನಂತರ ಆಲಯದ ಆಡಳಿತ 1933 ರಲ್ಲಿ ತಿರುಮಲೆ - ತಿರುಪತಿ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳ ದರ್ಮ ಕರ್ತರ ಮಂಡಳಿಯ ವಿಶೇಷ ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ತರುವುದರ ಮೂಲಕ ಮದರಾಸು ಸರ್ಕಾರ ನೇಮಕಾತಿ ಪಡೆದ ಕಮಿಷನರ್ ಈ ಆಲಯದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ದರ್ಮಕರ್ತರ ಮಂಡಳಿಯ ಉಸ್ತುವಾರಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತಾಯಿತು. ಈ ಮಂಡಳಿಗೆ ದಾರ್ಮಿಕ ಆಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಾರ್ಮಿಕ ಸಲಹಾ ಮಂಡಳಿಯೂ, ತಿ ತಿ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳ ಅಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆಡಳಿತ ಸಲಹಾ ಮಂಡಳಿಯೂ ನೆರವಿಗೆ ಬರುವಂತಾಯಿತು.

ಇಂದು 20 ನೇ ಶತಮಾನದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ (1999) ಹನ್ನೆರಡು ಪ್ರಮುಖ ದೇವಾಲಯಗಳೂ, ಅವುಗಳ ಅಂತರ್ಗತ ಉಪದೇವಾಲಯಗಳೂ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿ - ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ ಸರ್ಕಾರ 1987 ರಲ್ಲಿ ಹೊರತಂದ 30 ನೇ ಕಾಯಿದೆಯ ಮೊದಲನೆ ಅನುಸೂಚನೆ 2 ರಂತೆ, ತಿರುಮಲೆ - ತಿರುಪತಿ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳೆಂಬ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಮುಖ್ಯ ಆಡಳಿತಗಾರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಸಂಯುಕ್ತ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿಗಳೂ, ಒಬ್ಬ ಆರ್ಥಿಕ ಸಲಹಾದಾರ - ಲೆಕ್ಕಾಧಿಕಾರಿ, ನೆರವಿಗಿದ್ದಾರೆ. ಉಪ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿಗಳು, ಸಂರಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿಗಳು, ಅರಣ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳು, ಮುಖ್ಯ ಇಂಜಿನಿಯರರು - ಮೊದಲಾದವರು ವಿವಿಧ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ನೆರವಿಗಿದ್ದಾರೆ. ಜೊತೆಗೇ ಕಾನೂನು ಅಧಿಕಾರಿ, ಸಂಕ್ಷೇಮ ಅಧಿಕಾರಿ, ಪೌರಸಂಬಂಧಾಧಿಕಾರಿ, ಶಿಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿ, ಮೊದಲಾದವರೂ ಇದ್ದಾರೆ.

ತಿರುಮಲೆ - ಹಾಗೂ ಸ್ವಾಮಿಯ ಬಗೆಗಿನ ಐತಿಹ್ಯಗಳು

ತಿರುಮಲೆಯ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಇಲ್ಲಿನ ದೇವರಾದ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿ - ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಹಲವಾರು ಐತಿಹ್ಯಗಳುಂಟು. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಪುರಾಣೋಕ್ತವಾಗಿವೆ. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟಾಚಲ ಮಹಾತ್ಮವೆಂಬ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ಒಂದು ಶಾಸನವು ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟಾಚಲ ಮಾಹಾತ್ಮವನ್ನು ಸ್ವಾಮಿಯ ಮುಂದೆ ಪರಿಸರಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಈಗ ಮುದ್ರಿತವಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ಪುಸ್ತಕರೂಪದ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟಾಚಲಮಾಹಾತ್ಮವೇ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿರುವ ಕೃತಿ ಎಂಬ ವಿಷಯ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಲ್ಲ. ಮುದ್ರಿತ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ವರಾಹಪುರಾಣ, ಪದ್ಮಪುರಾಣ, ಗರುಡಪುರಾಣ, ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಪುರಾಣ, ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಪುರಾಣ, ಹರಿವಂಶ ಪುರಾಣ, ವಾಮನಪುರಾಣ, ಬ್ರಹ್ಮಪುರಾಣ, ಭೂಮೋತ್ತರಪುರಾಣ, ಆದಿತ್ಯಪುರಾಣ, ಸ್ಕಂದಪುರಾಣ, ಭವಿಷ್ಯೋತ್ತರ ಪುರಾಣಗಳ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿನ ಬಹು ತೇಕಲುಲ್ಲೇಖಗಳು ತಿರುಮಲೆಯ ಪಾವಿತ್ಯವನ್ನೂ, ಅದರಲ್ಲಿನ ತೀರ್ಥಗಳನ್ನೂ ವಿವರಿಸುತ್ತವೆ. ವೆಂಕಟಾಚಲ ಮಾಹಾತ್ಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪಡಿಸಲಾಗಿರುವ, ತಿರುಮಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿ ಅವಿರ್ಭವಿಸುವ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸುವ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳು ವಿಶೇಷ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿವೆ.

ಸ್ವಾಮಿಯ ಆವಿರ್ಭಾವ

ತಿರುಮಲೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸನು ನೆಲೆಸಿದ ಕಾರಣವನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಎರಡು ಕಥೆಗಳು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ -

ಒಮ್ಮೆ ವೈಕುಂಠದ ಹೊರಗೆ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಇರದೇಕೆಂದು ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಅನ್ನಿಸಿತು. ಆತ ನಾರದರನ್ನು ಸಲಹೆ ಕೇಳಿದ. ತನ್ನ ಕ್ರೀಡಾಲೀಲೆಗಾಗಿ ತಕ್ಕ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ನಾರದರನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ನಾರದರು ನಂತರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶೇಷಾಚಲ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದರು. ಆ ಮೇಲೆ ವಾಯು ಶೇಷರು ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಪಂಥ ಹೂಡಿ, ಶೇಷನು ಮೇರು ಪರ್ವತವನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಪರ್ವತವನ್ನು ಕದಲಿಸುವಂತೆ ವಾಯುವಿಗೆ ಪಂಥಾಹ್ವಾನ ನೀಡಿದ. ವಾಯುವು ತನ್ನೆಲ್ಲ ಬಲವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದರೂ ಪರ್ವತ ಕದಲಲಿಲ್ಲ. ಶೇಷನು ಉಸಿರಾಡಲು ಬಾಯ ತೆರೆದಾಗ ವಾಯುವು ಒಳ ಸೇರಿ ಪರ್ವತವನ್ನು ಹಾರುವಂತೆ ಮಾಡಿದ. ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೇರುವು ವಾಯುವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುವಂತೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡಾಗ ವಾಯುವು ತನ್ನ ಹಿಡಿತವನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು. ಅವಮಾನಿತನಾದ ಶೇಷನು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಟ್ಟು ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಕುರಿತು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದ. ವಿಷ್ಣುವು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ವರವನ್ನು ನೀಡಲು ಮುಂದಾದ. ಶೇಷನು ಪರ್ವತರೂಪ ಧಾರಣೆ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ - ಹೆಡೆಯಲ್ಲಿ - ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ನೆಲೆಸಲು ದೇಡಿದನು. ಈ ಪರ್ವತವನ್ನು ಶೇಷಾಚಲವೆಂದು ಹೆಸರಿಸಲು ದೇಡಿದ. ಈ ಹಿಂದೆ ನಾರದರ ಸಲಹೆಯನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಡ ವಿಷ್ಣುವು ತಥಾಸ್ತು ಎಂದ ಈ ಕಥೆ ಬ್ರಹ್ಮಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ.

ಭವಿಷ್ಯೋತ್ತರಪುರಾಣದ ಪ್ರಕಾರವಾದ ಮತ್ತೊಂದು ಕಥೆ ಹೀಗಿದೆ. ಒಂದೊಮ್ಮೆ ಗಂಗಾ ನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶಗೊಂಡ ಋಷಿಗಳು ಯಜ್ಞವೊಂದನ್ನು ಮಾಡಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿ ಸಿದ್ಧತೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. ಅವರನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿದ ನಾರದರು ಯಾವ ದೇವರ ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥವಾದ ಯಜ್ಞವೆಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದರು. ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಲಾಗದ ಋಷಿಗಳು ಭೃಗುಮಹರ್ಷಿಯನ್ನು ಸಮಸ್ಯಾ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು. ಭೃಗುವು ಮೂವರೂ ಪರಮ ಪುರುಷರನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಸಮಸ್ಯಾಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಹೊರಟರು. ಮೊದಲು ಬ್ರಹ್ಮ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಬ್ರಹ್ಮನು ವೇದ ಪ್ರವಚನದಲ್ಲಿ

ತೊಡಗಿ ಭಗುವನ್ನು ಗಮನಿಸಲಿಲ್ಲ ಭಗುವು ನಂತರ ಕೆಲಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಶಿವನು ಪಾರ್ವತಿಯೊಡನೆ ಆನಂದ ತಾಂಡವ ನೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ತೂಡಗಿದ್ದು ಭಗುವಿನ ಆಗಮನವನ್ನು ಗಮನಿಸಲಿಲ್ಲ ಭಗುವು ವೈಕುಂಠವನ್ನು ತಲುಪಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೊಡನಿದ್ದ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಕಂಡರು ತಮ್ಮನ್ನು ಗಮನಿಸದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ವಕ್ಷಸ್ಥಲವನ್ನು ಭಗುವು ಕೋಪದಿಂದ ಒದ್ದುಬಿಟ್ಟರು ವಿಷ್ಣುವು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಟ್ಟು ವನಂತ ಭಗುವನ್ನು ಆದರಿಸಿದ ಇದರಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ಭಗುವು ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ವಿಷ್ಣುವೇ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದೂ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಅವನಿಗೇ ಒಪ್ಪಿಸದೇಕೆಂದೂ ತೀರ್ಪು ಹೇಳಿದರು ಇತ್ತ ಎದೆಯನ್ನು ಒದ್ದರೂ ಭಗುವಿನಲ್ಲಿ ವಿನಯವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಅಸಮಾಧಾನ ಹೊಂದಿದ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ವೈಕುಂಠವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕರವೀರ ಪುರಕ್ಕೆ (ಕೊಲ್ಹಾಪುರ) ಹೊರಟು ಹೋದಳು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಿಂದ ದೂರನಾದ ವಿಷ್ಣುವು ವೈಕುಂಠವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ತಿರುಗಾಡುತ್ತ ಶೇಷಾಚಲಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿ ಅಲ್ಲಿನ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ಆಕರ್ಷಿತನಾಗಿ ಅಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಸ್ವಾಮಿಪುಷ್ಕರಿಣೀ ತೀರದ ಹುತ್ತದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ

ಸ್ಥಳೀಯ ದೇವಾಲಯಗಳು ತಿರುಪತಿ :

ಅಂಧಪ್ರದೇಶದ ಚಿತ್ತೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ತಿರುಪತಿ ತಿರುಮಲೆ ಬೆಟ್ಟಗಳ ತಪ್ಪಲಿನಲ್ಲಿರುವ ನಗರ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವ ಆಚಾರ್ಯರಾದ ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರೊಡನೆ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುವ ಕ್ಷೇತ್ರ

ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವ ಆಚಾರ್ಯರಾದ ಭಗವದ್ರಾಮಾನುಜರು ಕ್ರಿ.ಶ 1130 ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಗೋವಿಂದರಾಜಸ್ವಾಮಿ ಆಲಯವನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿ ಅದರ ಸುತ್ತ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು (ಇದನ್ನೇ ಇಂದಿಗೂ ಕನ್ನಡಿಗರು ಗೋವಿಂದರಾಜ ಪಟ್ಟಣವೆಂದು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ) ಅದನ್ನು ತಿರುಪತಿ ಎಂಬ ಕರದರು ತಿರುಪತಿಯ ದೇರ ದೇರ ಕಡೆ ಶ್ರೀ ಕೋದಂಡರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಆಲಯ, ಕಪಿಲೇಶ್ವರತೀರ್ಥ, ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ ಆಲಯ ಮೊದಲಾದ ಹತ್ತು ಹಲವು ಗುಡಿಗಳು ತಲೆಯೆತ್ತಿದವು. ತಿರುಮಲೆ - ತಿರುಪತಿ ದೇವಸ್ಥಾನದವರು ಯಾತ್ರಿಕರ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಕಲ್ಪಿಸಿದ ಅನೇಕ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿಂದ ಈ ನಗರ ದಳದಿದ

ಶ್ರೀ ಗೋವಿಂದರಾಜಸ್ವಾಮಿ ಆಲಯ :

ಕ್ರಿ.ಶ 1130 ರಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ರಾಮಾನುಜರಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ಆಲಯ ಇದು ಜನ ಜನಿತ ಕದಯಂತ ಶ್ರೀ ಗೋವಿಂದರಾಜಸ್ವಾಮಿ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇ

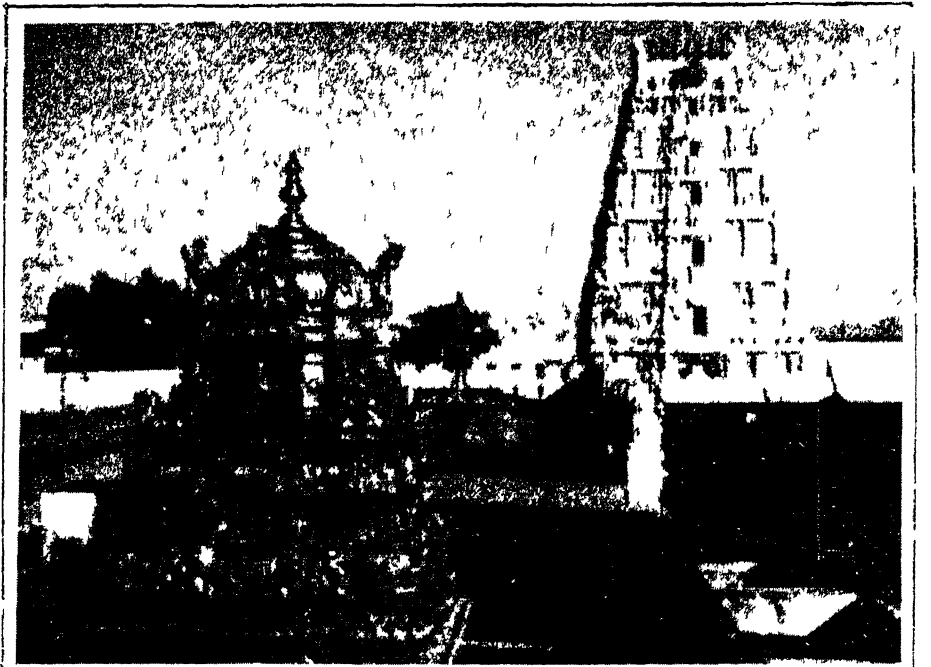

ಶ್ರೀ ಗೋವಿಂದರಾಜ ಸ್ವಾಮಿ ಪುಷ್ಕರಿಣಿ.
ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ದ್ವಾರಗೋಪುರ

ಅಲಮೇಲು ಮಂಗಾಪುರ :

ಶ್ವರಸ್ವಾಮಿಯ ಅಣ್ಣ ಶ್ರೀ ಗೋವಿಂದರಾಜಸ್ವಾಮಿಯ ಮೂಲಮೂರ್ತಿ ಶಯನ ಭಂಗಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ತಲೆಯ ಕೆಳಗೆ ಕೊಳಗವನ್ನು ದಿಂಬಿನಂತೆ ಇಡಲಾಗಿದೆ ಪದ್ಮಾವತೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸರ ಕಲ್ಯಾಣದ ವೆಚ್ಚಗಳಿಗಾಗಿ ಕುದೇರ ನಿಂದ ಪಡೆದ ಸಾಲದ ಹಣವನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಗೋವಿಂದರಾಜಸ್ವಾಮಿ ಕೊಳಗದಿಂದ ಬೆಳ್ಳಿ ಬಂಗಾರಗಳನ್ನು ಅಳೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ ಆಲಯದ ಮುಖ್ಯ ದ್ವಾರಗೋಪುರವನ್ನು ವಿಜಯನಗರದ ಸಾಮಂತರಾಜ ಮಟ್ಟಕುಮಾರ ಅನಂತರಾಯನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಗೋವಿಂದರಾಜಸ್ವಾಮಿಯ ಆಲಯದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಾರಧಿ, ಅಂಡಾಳ್, ರಾಮಾನುಜ ಮೊದಲಾದವರ ಹಲವು ಉಪ ಆಲಯಗಳು ಇವೆ.

ತಿರುಪತಿಯಿಂದ ಐದು ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಅಲಮೇಲು ಮಂಗಾಪುರ - ತಿರುಚಾನೂರು-ಮತ್ತೊಂದು ಪೂಜಾಕ್ಷೇತ್ರ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿಯ ಪತ್ನಿ ಶ್ರೀ ಪದ್ಮಾವತೀ ಅಮ್ಮನವರ ದೇವಾಲಯ ಇಲ್ಲಿದೆ ತಿರುಮಲೆಯ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿಯ ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡುವ ಯಾತ್ರೆ ತಿರುಚಾನೂರಿನಲ್ಲಿ ಅಮ್ಮನವರನ್ನು ಕಂಡ ಮೇಲೆಯೇ ಪೂರ್ಣವಾಗುವುದೆಂದು ಪರಂಪರಾ ಹೀಗಾಗಿ ತಿರುಮಲೆ ತಿರುಪತಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಲಯಗಳನ್ನು ದರ್ಶಿಸಿದ ನಂತರ ಯಾತ್ರಿಕರು ತಿರುಚಾನೂರಿಗೆ ಅಮ್ಮನವರನ್ನು ಕಾಣಲು ಹೊರಡುವುದು ರೂಢಿಗತವಾಗಿ ನಡೆದಿದೆ ಪದ್ಮಾವತೀದೇವಿ - ಅಲಯದ ಬದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪುಷ್ಕರಿಣಿಯನ್ನು ಪದ್ಮ

ತಿರುಚಾನೂರು ಶ್ರೀ ಪದ್ಮಾವತೀ ಅಮ್ಮನವರ ಆಲಯ - ಚಿಕ್ಕದ ವಿಮಾನ

ತಿರುಮಲೆ ತಿರುಪತಿ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳು - ತಿರುಪತಿ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರ ವನಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ

ಒಂದು ವಿನಂತಿ;

ಸಸಿಯೊಂದ ದೆಳೆವವನು ದೇವರಾ ಸೇವಕನು
ತಲೆಮಾರು ಗಳಿಗೆಲ್ಲ ನೆರಳನವ ಹರಿಸುವನು
ಹರಸುವರು ಜನರವನ, ಅವನೆಂದು ಕಾಣದರು

ತಿರುಮಲೆಯ ಪವಿತ್ರವಾದ ಅರಣ್ಯ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿಯು ಮಾನವ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಅಮೂಲ್ಯ ವರದಾನ ಈ ಒಂದು ಸೂಕ್ಷ್ಮವೂಸುಂದರವೂ ಆದ ಅರಣ್ಯ ಪರಿಸರ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಲೆಂದು ತಿರುಮಲೆ - ತಿರುಪತಿ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳವರು ಉತ್ತಮವಾದ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರ ವನಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದ್ದಾರೆ ಈ ವನಾಭಿವೃದ್ಧಿಯೋಜನೆಯ ಹಲವು ವಿವರಗಳು ಹೀಗೆ ಇವೆ

ವೃಕ್ಷ ಸಂವರ್ಧನೆ

ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ವಯ ಪವಿತ್ರವಾದ ಸಪ್ತಗಿರಿಗಳಲ್ಲಿ ಐದುನೂರು ಗಿಡಗಳನ್ನು ನೆಡಲಾಗುವುದು

- ಪ್ರಯೋಜನಗಳು *
- ಗಿಡಗಳ ಈ ತೋಪಿಗೆ ದಾನಿಯು ಅಜೇಕ್ಷಿಸಿದ ಹೆಸರನ್ನಿಡಲಾಗುವುದು
  - ಗಿಡಗಳನ್ನು ಐದು ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಆರೈಕೆ ಮಾಡಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು
  - ನೂರು ಶತಾಂಶ ಆದಾಯಕರ ಮುಕ್ತವಾದದ್ದು ಈ ದಾನ

ದಾನದ ಮೊಬಲಗು ರೂ. 25000.

ವೃಕ್ಷ ಪ್ರಸಾದ

ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ವಯ ತಿರುಮಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ನೂರು ಹೂ ಹಣ್ಣು ಬಿಡುವ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಲಾಗುವುದು

- ಪ್ರಯೋಜನಗಳು *
- ಪ್ರತಿವರ್ಷ ದಾನಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನೂರು ಹೂ ಹಣ್ಣು ಬೆಳೆಯುವ ಗಿಡಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸುವುದು
  - ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಹಂಚುವಿಕೆ
  - ನೂರು ಶತಾಂಶ ಆದಾಯಕರ ಮುಕ್ತವಾದದ್ದು ಈ ದಾನ

ದಾನದ ಮೊಬಲಗು ರೂ. 15000.

ಸ್ಫೂರ್ತಕ ವನಗಳು

ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿಯ ಸಪ್ತಗಿರಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಜಾತಿಯ ಹತ್ತು ಗಿಡಗಳನ್ನು ಒಂದು ಕಡೆ ನೆಟ್ಟು ಐದು ವರ್ಷ ಬೆಳೆಸಲಾಗುವುದು

- ಪ್ರಯೋಜನಗಳು *
- ತೋಪಿಗೆ ದಾನಿಯ ಹೆಸರನ್ನಿಡಲಾಗುವುದು
  - ಗಿಡಗಳನ್ನು ಐದು ವರ್ಷ ಆರೈಕೆಯಿಂದ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು
  - ಈ ಮೊತ್ತದ ದಾನವು ನೂರು ಶತಾಂಶ ಆದಾಯಕರ ಮುಕ್ತ

ದಾನದ ಮೊಬಲಗು ರೂ. 5000.

ವನ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಭಾಗಸ್ವಾಮ್ಯ

ತಿರುಮಲೆಯ ಅರಣ್ಯಾಭ್ಯುದಾನೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ ಬೆಳೆಸುವ ಯೋಜನೆಯಿದು

- ಪ್ರಯೋಜನಗಳು *
- ದಾನಿಯ ಹೆಸರಿನ ಪ್ರಕಟನೆ
  - ನೂರು ಶತಾಂಶ ಆದಾಯಕರ ಮುಕ್ತವಾದದ್ದು ಈ ದಾನ

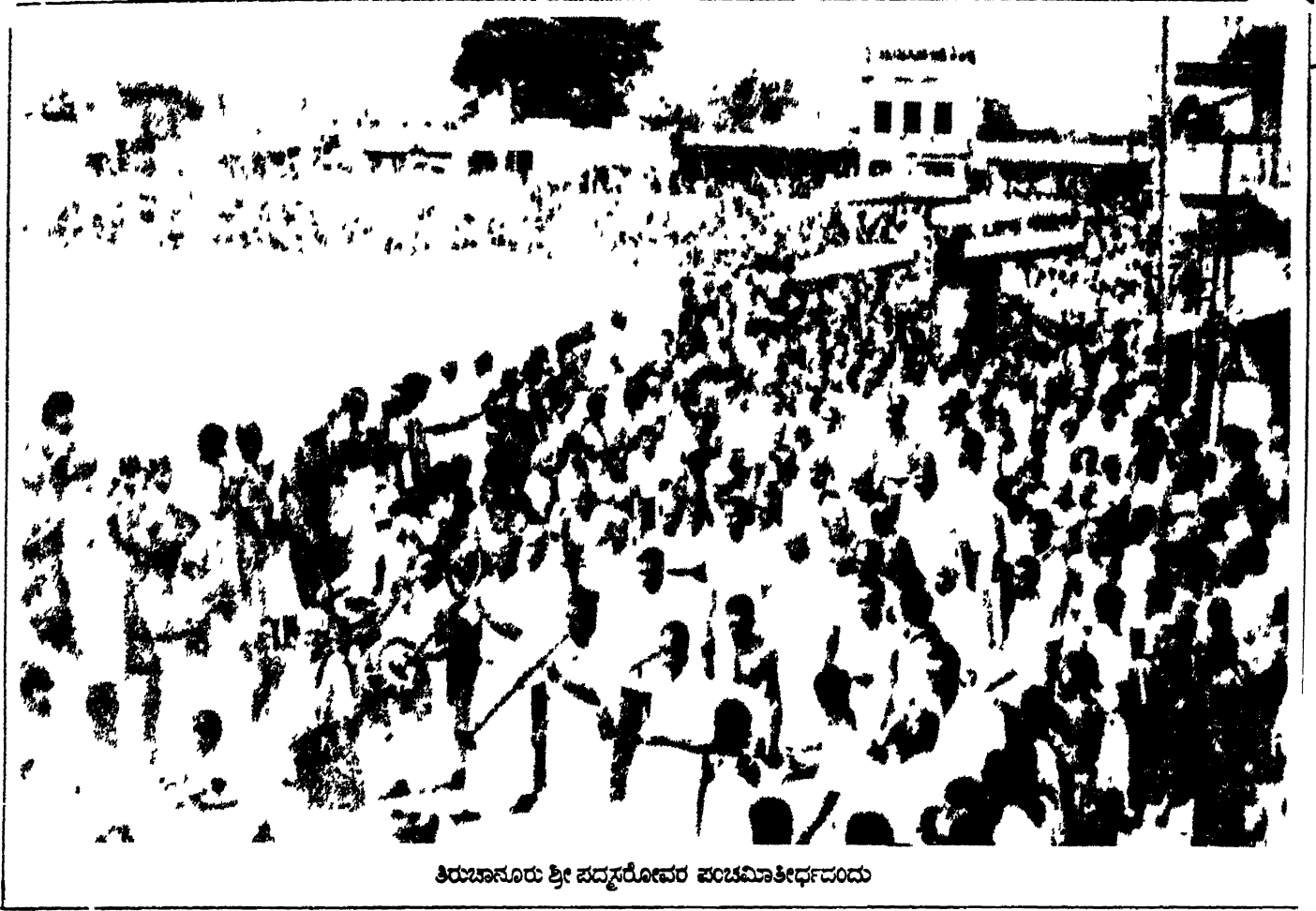
ದಾನದ ಮೊಬಲಗು ರೂ. 2000.

ತಮ್ಮ ದಾನಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿ ತಿ ತಿ ದೇ ತಿರುಪತಿ - ಇವರ ಹೆಸರಿಗೆ ಡಿ ಡಿ ಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಳುಹಿಸಿ

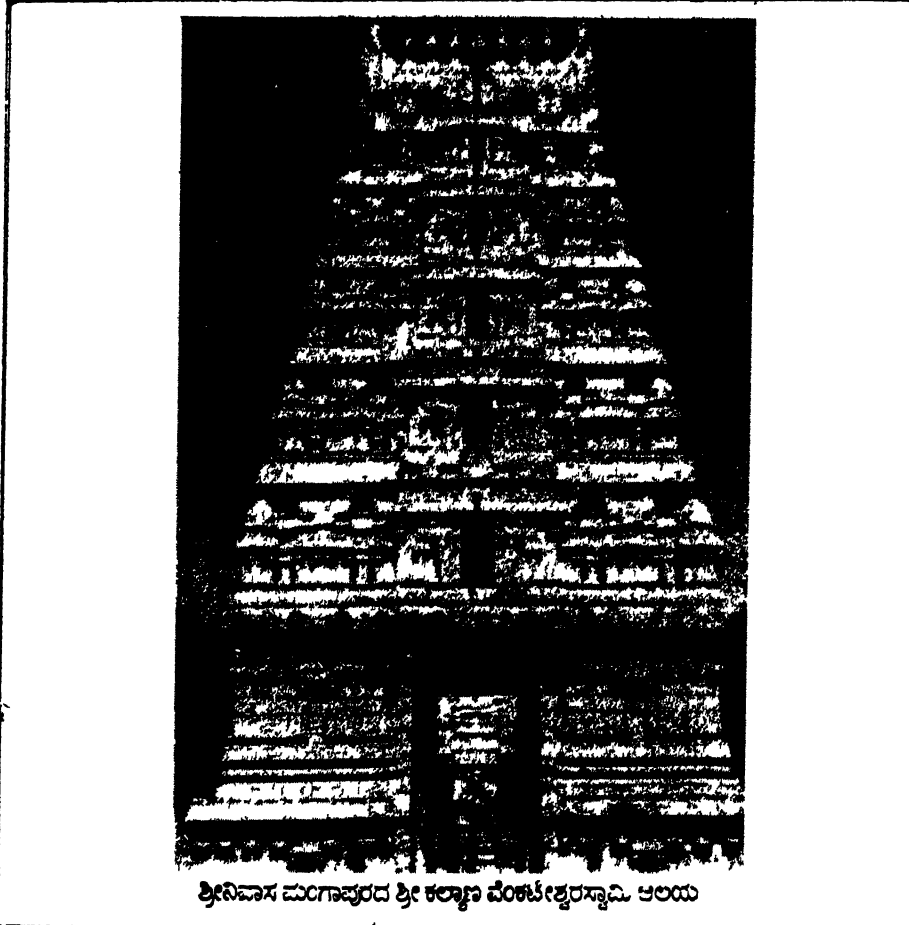
ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿ.

* * * * *

ತಿರುಚಾನೂರು ಶ್ರೀ ಪದ್ಮಸರೋವರ ಪಂಚಮೀರ್ಥದಂದು

ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಮಂಗಾಪುರದ ಶ್ರೀ ಕಲ್ಯಾಣ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿ ಅಲಯ

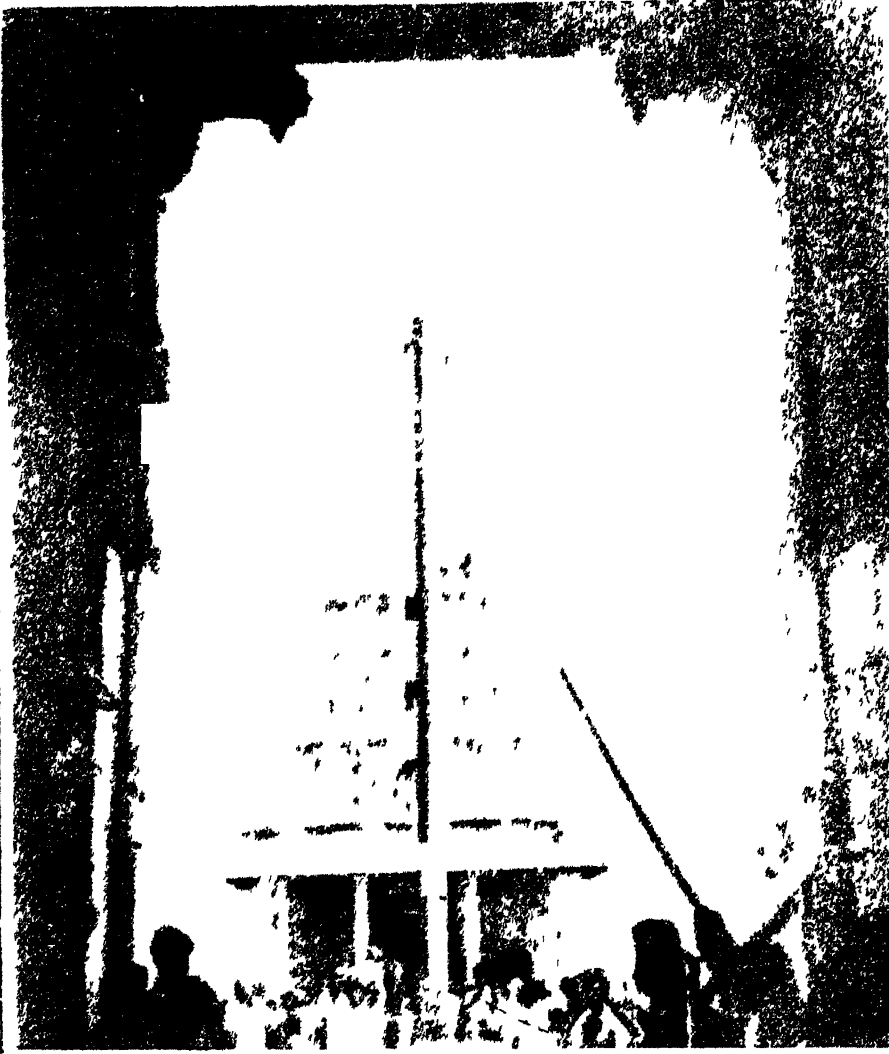
ಸರೋವರವೆನ್ನುವರು ಪರಂಪರೆಯ ಕಥೆಯಂತೆ ಇಲ್ಲಿನ ಸರೋವರದ ಕಮಲದಲ್ಲಿ ದೇವಿಯು ಆವಿರ್ಭವಿಸಿದಳು

ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಮಂಗಾಪುರ :

ತಿರುಪತಿಯ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು 12 ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಮಂಗಾಪುರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕಲ್ಯಾಣ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿ ಅಲಯವಿದೆ. ಪರಂಪರೆಯ ಕಥೆಯಂತೆ ಪದ್ಮಾವತಿಯನ್ನು ವಿವಾಹವಾದ ಬಳಿಕ ತಿರುಮಲೆಗೆ ಹೊರಡುವ ಮೊದಲು ಸ್ವಾಮಿಯು ಕುಟುಂಬ ಸೊಡನೆ ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲವಿವಶನಂತ ಚಂದ್ರಗಿರಿಯ ಬಳಿಯಿರುವ ಈ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ವಾಹನ ಸೌಕರ್ಯ ಉಂಟು

ನಾರಾಯಣ ವನಂ :

ತಿರುಪತಿಯ ಅಗ್ನೇಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಮಠರಾಸು ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ತಿರುಪತಿಯಿಂದ 22 ಕಿಮೀ ದೂರದಲ್ಲಿದೆ. ಪುರಾಣಗಳ ಪ್ರಕಾರ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿಯು ಪದ್ಮಾವತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ವಿವಾಹವಾದನು. ಈ ವಿವಾಹದ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಪದ್ಮಾವತಿಯ ತಂದೆ ಅಕಾಶರಾಜನು ಈ ಅಲಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು.

ನಾಗುಲಾಪುರಂ ಶ್ರೀ ವೇದನಾರಾಯಣಸ್ವಾಮಿ ಆಲಯ

ಅಪ್ಪಲಾಯಗುಂಟ ಶ್ರೀ ಪುಸನ್ನ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿಯ ಆಲಯ

ನಾಗುಲಾಪುರಂ :

ತಿರುಪತಿಯ ಆಗ್ನೇಯದಲ್ಲಿ ಪುತ್ತೂರು - ಮದರಾಸು ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ನಗರಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ತಿರುಪತಿಯಿಂದ 65 ಕಿ.ಮಿ ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಊರು ಇದು ಇದರ ಆಕರ್ಷಣೆಯ ಕೇಂದ್ರಬಿಂದುವೆಂದರೆ ವಿಜಯನಗರ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ನಮೂನೆಯಾದ ಶ್ರೀ ವೇದನಾರಾಯಣಸ್ವಾಮಿ ಆಲಯ ಆಲಯದ ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀದೇವಿ ಭೂದೇವಿಯರಿಂದ ಕೂಡಿದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮತ್ಸ್ಯಾವತಾರದ ಮೂರ್ತಿ ಪೂಜೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ

ಇಲ್ಲಿನ ಆಲಯದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಎಂದರೆ ಸೂರ್ಯನು ಮಾಡುವ ಉಪಾಸನೆ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷದ ಮಾರ್ಚ್ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಮೂರು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಸೂರ್ಯ ರಶ್ಮಿಗಳು ಮಹಾದ್ವಾರ ಗೋಪುರದ ಒಳಗಿನಿಂದ ಹಾದು ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿನ ಸ್ವಾಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತವೆ ಈ ದೆಳಕಿನ ರಾಸ್ಯವನ್ನು ಸೂರ್ಯೋಪಾಸನೆಯೆನ್ನಲಾಗಿದೆ ಆಲಯವನ್ನು ಜೇರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಿ ಸುತ್ತಲೂ ನಗರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಹೆಸರನ್ನಿಟ್ಟು ನಾಗುಲಾಪುರವೆಂದು ಕರೆದದ್ದು ವಿಜಯನಗರದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ದೇವರಾಯ

ಕಾರ್ವೇಟಿನಗರ :

ತಿರುಪತಿಯಿಂದ 58 ಕಿ.ಮಿ ದೂರದಲ್ಲಿ ಪುತ್ತೂರಿನ ಬಳಿ ಇರುವ ಪ್ರಣಾಕ್ಷೇತ್ರವಿದು ರುಕ್ಮಿಣೀ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯರೊಡನೆ ಇರುವ ವೇಣುಗೋಪಾಲಸ್ವಾಮಿ ಇಲ್ಲಿನ ದೈವ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣವನಂ ರಾಜರುಗಳಿಂದ ಈ ಆಲಯ ನೋಡಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದಿತು ಸೀತಾ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣ ಅಂಜನೇಯರ ಏಕ ಶಿಲಾ ವಿಗ್ರಹವನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು

ಅಪ್ಪಲಾಯಗುಂಟ :

ತಿರುಪತಿಯಿಂದ 15 ಕಿ.ಮಿ ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಅಪ್ಪಲಾಯಗುಂಟದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪುಸನ್ನ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿ ಆಲಯವಿದೆ ಇಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮೋತ್ಸವ ತೆಪ್ಪೋತ್ಸವ ಮೊದಲಾದ ಉತ್ಸವಗಳನ್ನು ವೈಭವದಿಂದ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಈ ಪ್ರಾಚೀನ ಆಲಯದಲ್ಲಿ ಪದ್ಮಾವತೀದೇವಿ, ಅಂಡಾಳ್ ವಿಗ್ರಹಗಳೂ ಉಂಟು ಕಾರ್ವೇಟಿನಗರದ ರಾಜರಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಆಲಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಂಜನೇಯನ ಗುಡಿಯೂ ಉಂಟು ದೀರ್ಘಕಾಲದ ರೋಗ ರುಜಿನಗಳಿಗೆ ಈ ಹನುಮಂತನ ಪೂಜೆ ಧೇಷವೆಂದು ನಂಬಲಾಗಿದೆ

ಪ್ರದ್ಯುಕ್ತ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ

- ಕಡಬಂ ದೊರೆಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್.

ನಗರದೊಳು ನಿಜಮಾತೆಯರ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿ ಭರತ
ಕಟ್ಟುಮೃದದ ಬಿಗುಹಿನೊಳು ಸಿಲುಕಿ, ಗುರುಗಳೆ
ನುಡಿದನೀ ಕೆಚ್ಚುನುಡಿ ಯೊಚ್ಚತವ - ಆಚಾರ್ಯ
ಮನ್ನೆಯರೆ! ನಂದಿಗ್ರಾಮದೊಳಿನ್ನು ನೆಲಸುವೆನು
ನೀಡಿಮೆನಗಪ್ಪಣೆಯ, ರಾಮ ವಿರಹ ವಿಶಾಲ
ಖೇದವನು ಸಹಿಸುವೆನು ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದಾಚರಿಸಿ
ಎಕಾಕಿ ಜೀವನವ, ಪಿತನತ್ತ ತೆರಳಿದನು
ಸಗ್ಗಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದ ನಣ್ಣನಿತ್ತ ಕಾನನಕೆ
ಶ್ರೀರಾಮನಿನ್ನೆಂದು ವನದಿಂದ ಬಂದಪನೊ?
ರಾಮನಿಂ ಪೆರರುಂಟೆ ರಾಜ್ಯರಥವೆಸಗಲ್ಯೆ?

೧೦

ಕೋಸರಾಧಿಪತ್ಯಕಧಿರಾಜನವನೆ ಕಣಾ
ಮಹಾಮತಿ ಭರತ ನಿಂತೊರೆದುದನವಧರಿಸಿ ವರ
ಮುನಿ ವಸಿಷ್ಠರೆಂದರು, ಭರತ ನೀನಾಡಿರುವೆ
ಶುಭ ವಂಶೋನ್ನತಿಯ ನುಡಿ ಮುತ್ತುಗಳ, ಮೆಚ್ಚಿದೆವು
ಜೇಳ್, ನಿನ್ನವೊರಾರುಂಟು ಭ್ರಾತೃವಾತ್ಸಲ್ಯ
ನಿರ್ಭರರು ? ಸೋದರಿಕೆ ಸೌಹಾರ್ದ ಸರ್ವಗುಣ
ಸಂಪನ್ನ ನೀನಯ್ಯ ಮೆಚ್ಚಿದವರಿನ್ನಾರು
ನಿನ್ನಾರ್ಯ ಮಾರ್ಗವನು ? ಕಾಣುವೆವೆ ನಿನ್ನಂಧ
ಪರಿಪಕ್ವ ಹೃದಯನನು?
ಇಂತೆಂದ ಮುನಿವರರ
ವಚನಗಳ ನವಧರಿಸಿ ಬೆಸಸಿದನು ಸೂತಂಗೆ

೨೦

ನಿಜರದವ ತಾರೆಂದು, ಮುಖತಾಮರಸ ಬಿರಿಯೆ
ಮಾತೆಯರ ಪದಕೆರಗಿ ಶತ್ರುಘ್ನನೊಡಗೂಡಿ
ಬರತ ರಥವನಡರಿದನು, ಮಂತ್ರಿಪ್ರರೋಹಿತರು
ಬೆಂಬಿಡಿದು ಬರುತಿರಲು ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ,
ತೆರಳಿದುದು ವರವಿಪ್ರ ಗಣಮಂದು ವಾಸಿಷ್ಠ
ಮುನಿವರನ ಮುಂದಿಟ್ಟು, ಕರಿತುರಗ ರದಪತ್ತಿ
ಸೇನೆಗಳು ನಡೆದು ಬಂದುವು ಪೌರರೊಗ್ಗಿನಲಿ
ಭ್ರಾತೃಸಾರನಿಧಿ ಧರ್ಮಾತ್ಮನಾ ಭರತ
ರದವಡರಿ ಕುಳ್ಳಿರ್ದು ಶ್ರೀರಾಮ ಪಾದುಗಳ
ತನ್ಮುತಮಾಂಗದೊಳು ಕಟ್ಟಿಕ್ಕರಿಂ ಧರಿಸಿ

೩೦

ನಂದಿ ಗ್ರಾಮದೊಳು ರದದಿಂದಿಳಿದು, ವಾಶಿಷ್ಠ
ಮುನಿವರರ ಮುಖನೋಡಿ, ಆಗ್ರಜನ ರಾಜ್ಯಮಿದು
ಸನ್ನಸ್ತ ನಿಧಿಯಂತೆ, ರಘುರಾಮ ನಗ್ರಜನ
ಹೇಮಮಯ ಪಾದುಗಳೆ ರಾಜ್ಯರಥವೆಸಗುವವು
ಬೆಳ್ಳೊಡೆಯ ನೆಳಲಿತ್ತು ಚಿಮ್ಮುತಿರಿ ಚಾಮರವ

ಪೂರ್ವಜನ ಕಣ್ಣೆದುರ ಪಾದಪದ್ಮಗಳಿವು
ಕಾರಣವು ರಾಷ್ಟ್ರದೊಳು ಸದ್ವರ್ಮ ಪಾಲನೆಗೆ
ಸೌಹಾರ್ದ ಸಾರನಿಧಿ ರಘುರಾಮನಿತ್ತಿಹನು
ನಿಜಹೇಮ ಪಾದಾವನಿಯನೆಮ್ಮ ಹಿತಬಯಸಿ
ರಾಮನಾಗಮನ ಕಾಂಕ್ಷೆಯೊಳು ಸತ್ಸೇವೆಗಳ

೪೦

ಸಲಿಸುವೆನು ಪರಮಾರ್ಥ ಕೈಂಕರ್ಯ ಭಾವದೊಳು
ಹಳುವದಿಂದಗ್ರಜನು ಬಂದಪನೆ? ಹೇಳಿರೆ
ಬಂದೊಡನೆ ರಘುಗಳನ್ವಯ ತಿಲಕ, "ಬಾ"ಯೆಂದು
ಬರಸೆಳೆದು ಬಿಗಿಯಪ್ಪಿ ತಳಿರಡಿಗೆ ತೊಡಿಸುವೆನೆ
ನವಹೇಮ ಪಾದುಗಳ ? ಕಣ್ಣಿನಿಯೆ ಕಾಣುವೆನೆ
ಅಣ್ಣನಂಘ್ರ ಕಮಲಂಗಳೊಳುರುಳಿ ನಾನಂದು?
ಎನಗೆಲ್ಲಿಯದು ಶಾಂತಿ ರಾಮಂಗೆ ರಾಜ್ಯರಥ
ಭಾರವನು ವಹಿಸುವನ್ನೆವರ? ತೊಳೆವೆನಾಗಳೆ
ಈಯೆನ್ನ ಪಾಲ್ಸಕೆ ಪತ್ರಿರ್ಧ ಕದುಪಾಪ
ಪಂಕಿಲವ, ಪೂರ್ವಜನ ಮಣಿಪಾದ ರಕ್ಷೆಗಳೆ

೫೦

ಶ್ರೀರಕ್ಕೆ ಪುರವರಕೆ ಪಟ್ಟಬಂಧ ನೋತ್ಸವ
ಸಂಭ್ರಮದ ಲಹರಿಯೊಳು ತೇಲುತಿರೆ ಜನಪದವು
ನನಗಂದು ನಾಲ್ವಡಿಯ ಸಂತಸದ ಸೌಭಾಗ್ಯ
ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಿ ಗಡಮೆಂದು ಹಂಬಲಿಸಿದನು ಭರತ
ಈ ಪರಿಯ ವೈರಾಗ್ಯನಿಧಿಯಾ ಭರತ ಚೀರ
ವಸನಗಳನುಟ್ಟು ಜಡೆಗಟ್ಟಿ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟ
ಸಹಿತ ಕರಿತುರಗರಥ ರಾಜಿ ಪಾಯ್ಕಂಗಳ
ಕಾಹಿನಲಿ ವಾರಿಧಿ ವಲಯದವನಿ ಮಂಡಲವ
ತಾಯ್ನಿಸುಟ ಕಂದನೊಲು, ನಂದಿಗ್ರಾಮಗೊಳಂದು
ರಾಮನಾಣತಿಯಂತೆ ನೋಂಪಿಯನಾಚರಿಸಿ

೬೦

ಪೂರ್ವಜನ ಪಾದುಗಳ ಸಿಂಹಪೀಠದೊಳಿಟ್ಟು
ಬೆಳ್ಳೊಡೆಯನೆತ್ತಿ ಸಿತಸೀಗುರಿಯ ಸೇವೆಗಳ
ತಾನೆ ಸಲಿಸಿದ ನೊಪ್ಪಿಸುತ ನಿತ್ಯಕೈಂಕರ್ಯ
ಭಾವದೊಳರಸೊತ್ತಿಗೆಯ ಸಹಜ ಸಂಗತಿಯ

೬೪

ರಾಘವನ ಪಾದುಕೆಯ ಮುಂದೆಡೆಯ ಕಾಣದೊಳು
ಕಾಣಿಕೆಯ ನರ್ಪಿಸುತ, ತಪ್ಪದಿರೆ ಬಿನ್ನಯಿಸಿ
ಅರಸೊತ್ತಿಗೆಯ ಕಾರ್ಯಗಳ, ಭರತನಾಳಿದನು
ರಘುರಾಮ ನಾಗಮನ ಕಾಂಕ್ಷೆಯೊಳು ಕೋಸಲವ

೬೮

ಶ್ರೀ ಸೀತಾರಾಮಾಯ ಮಂಗಳಂ

ಮನೋನಿಗ್ರಹ

- ಪಾರ್ವತಿ ಕೃ.ನ. ಮೂರ್ತಿ.

ದಮ ಎಂದರೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಈ ಗುಣ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ. ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳುವ ಮಾತಲ್ಲ. ಯಾರು ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಕಡೆಪಕ್ಷ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಹಿಡಿತವಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳಲು ಶಕ್ತರಲ್ಲವೋ ಅವರ ಜೀವನಕ್ಕೂ ಪ್ರಾಣಿ ಜೀವನಕ್ಕೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇದು ಸುಲಭ ಸಾಧ್ಯವಾದ ಕೆಲಸವೂ ಅಲ್ಲ.

ಹಿರಿಯರು ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮಂಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಪಿಚೇಷ್ಟೆ ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತು. ಹಾಗೆಯೇ ಮನಸ್ಸು ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ಸುಮ್ಮನಿರಲಾರದು ಎಂಬುದು ಅದರ ಅರ್ಥ. ಕೋತಿಯನ್ನು ಬೋನಿ ನೋಳಿಗೆ ಕೂಡಿ ಅದರ ಚೇಷ್ಟೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಅವಕಾಶವಾಗದಂತೆಯಾದರೂ ಮಾಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಯಾವ ಬೋನಿನಲ್ಲೂ ಇಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನೀವು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಕುಳಿತು ಮನಸ್ಸನ್ನು ಯಾವ ದಾದರೂ ಒಂದು ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಯೋಚಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ. ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ಸೇರಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ, ಪಡದ, ದೇಹದ್ದು ಬೇಡವಾದ ಸಹ ಸೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವರ ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಅಥವಾ ಸಂಚರಿಸಿ ಬರುತ್ತದೆ. ನೀವು ಕುಳಿತ ಜಾಗ ದಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಬೇಕಾದರೂ ಮನಸ್ಸು ಹೋಗಿ ಬಂದುಬಿಡುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಸಾರಿ ತಾನು ನೋಡದ್ದನ್ನು ನೋಡಬಯಸುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಶ್ರೀಮಂ ತಿಕೆಯನ್ನು ಬಯಸುತ್ತದೆ. ಯಾವುದರಲ್ಲೂ ಆಸಕ್ತಿ ಬಿಟ್ಟು ಇದ್ದದ್ದು ಕ್ಷಣಿಕ, ಶಾಶ್ವತವಾದ ಸುಖ ಬೇರೆ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸೋಣ ಎಂದು ಪುಸಲಾಯಿಸಿ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಡಿಸುತ್ತದೆ. ಮನೆಯಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದಿಟ್ಟು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ, ಪಾಪ! ಹೆಂಡತಿ ಮಲಗಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳದೆ ಹೊರಡುವುದು ಹೇಡಿತನ ಎನ್ನುತ್ತದೆ. ಹೆಂಡತಿ ಬಗ್ಗೆ ಬಂದ ಆ ಒಂದು ಪ್ರೀತಿಯ ಭಾವನೆ, ಅಯ್ಯೋ ಪಾಪ! ಅವಳಿಗೆ ನಾನೇನೂ ಸುಖ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಕೈ ಹಿಡಿದಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅವಳಿಗೆ ಬರೀ ಕಷ್ಟವೇ ಆಯಿತು ಎಂದು ಮನಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿಸುತ್ತದೆ. ಏನೇ ಆಗಲಿ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬಾರದು. ಪಾಪ! ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಅವಳೊಬ್ಬಳೇ ಏನು ಮಾಡಿಯಾಳು? ಎಲ್ಲರೂ ಬೀದಿ ಪಾಲಾದರೆ ಎನ್ನಿಸಿ ಕಣ್ಣೀರು ಬರುತ್ತದೆ. 'ನಾನು' ಎಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಇವರದೇ ಚಿಂತೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಏನನ್ನೂ ಸಾಧಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲೇ ಇದ್ದು ಕಷ್ಟ

ಪಟ್ಟು ಮೊದಲು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕರ್ತವ್ಯ ಮುಗಿಸೋಣ. ನಂತರ ನನ್ನ ಉದ್ಧಾರದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಮತ್ತೆ ಸಂಸಾರದ ನೋವನ್ನು ಹೆಗಲಿಗಿಟ್ಟು ನಗುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟನ್ನೂ ನೀವು ಚಿಂತಿಸಿದಾಗ ನಿಮಗೂ ಈ ಮನಸ್ಸಿನ ಕಪಿಚೇಷ್ಟೆಗೆ ನಗು ಬರದೇ ಇರುತ್ತದೆಯೇ?

ಮನಸ್ಸನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿ ಅದನ್ನೇ ಪರಮ ಶಕ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡವರು ಇಲ್ಲದೇ ಇಲ್ಲ. ಇಂಥವರು ಆತಿ ಎರಳ. ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸೋತು ಅದರ ದಾಸರಾಗಿ ಬದುಕುವವರೇ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೇರಳ. ಆದರೆ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ತಮ್ಮಗುರಿ ಸಾಧನೆಗೆ ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದವನು ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಏನನ್ನೂ ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಹಾಗಾದರೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಪಳಗಿಸುವುದು ಹೇಗೆ?

ಒಂದು ಮಗು ಅಕ್ಷರ ಕಲಿಯಿತು ಎಂದರೆ ಅವನು ರಮಟ್ಟಿಗೆ ಆ ಮಗು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತನ್ನ ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ದುಡಿಸಿಕೊಂಡಿತು ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಮನಸ್ಸು ಮಗುವಿಗೆ 'ಅಕ್ಷರ ತಿದ್ದುವುದು ಬೇಡ. ನಡೆ ಆಟ ಆಡೋಣ ಎನ್ನುತ್ತದೆ. ಆಗ ಮಗು "ಇಲ್ಲ, ನಾನು ಅಕ್ಷರ ಕಲಿಯಲೇಬೇಕು" ಎಂದು ಕೂರುತ್ತದೆ. ಆಗ ಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಮನಸ್ಸು ತಾನೂ ಮಗು ಏನೊಡನೆ ಕೂತಂತೆ ಮಾಡಿ ಅದು ಎರಡಕ್ಷರ ಬರೆದ ಕೂಡಲೇ ಜೊತೆಯವರೊಡನೆ ಆಟದ ಸ್ಥಳಣೆಯಲ್ಲಿ ಕುಣಿಯುತ್ತದೆ. ಆಗಲೂ ಮಗು ಆ ಆಸೆಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದರೆ ಕ್ಷಣಕಾಲವಾದರೂ ಮಗು ಕುಳಿತು ಅಕ್ಷರಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆಗ ಮನಸ್ಸು "ಆಯ್ತು, ಬೇಗ ಕಲಿತುಬಿಡು. ನಂತರ ಆಟಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣ" ಎಂದು ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಮನಸ್ಸು ಅಲ್ಲಿ ಕೂತ ಕೂಡಲೇ ಮಗುವಿಗೆ ಅಕ್ಷರ ಮನದಟ್ಟಾಗುತ್ತವೆ. ಅದು ಕೂರುವವರೆಗೆ ಏನೇ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೂ ಅಕ್ಷರ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲವೇ?

ಇಲ್ಲಿನ ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸೋಣ. ಮಗು ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಕಲಿಯಲೇಬೇಕೆಂದು ಪಟ್ಟು ಹಿಡಿದು ಕೂರುವುದು ಮೊದಲ ಕ್ರಿಯೆ. ನಂತರ ಮನಸ್ಸು ಅದನ್ನು ಬದಲಿಸಲು ಹೋರಾಡುತ್ತದೆ. ಆಗಲೂ ಪಟ್ಟು ಬಿಡದಿದ್ದರೆ ಮನಸ್ಸು ಆ ಗುರಿ ಸಾಧನೆಗೆ ಸಹಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಮನಸ್ಸು ಸಹಕರಿಸದಿ

ದ್ದರೆ ಇಡೀ ದಿನ ಕುಳಿತು ಅಕ್ಷರ ಬಂದರೂ ಒಂದೇ ಒಂದು ಅಕ್ಷರವೂ ಮಗುವಿಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಮಗು ಅಕ್ಷರ ಕಲಿಯಲೇಬೇಕೆಂಬ ಹಟದ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೂ ಮನಸ್ಸೇ ಕಾರಣ. ಆದರೆ ಅದೇ ಮನಸ್ಸು ಕ್ಷಣಚಿತ್ತ-ಕ್ಷಣಪಿತ್ತವಾಗಿ ತನ್ನ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ತಾನೇ ಬಿಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ವಿವೇಕ ಮನಸ್ಸಿನ ನೆರವಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಆಗ ಮನಸ್ಸಿನ ಚಾಂಚಲ್ಯಕ್ಕೆ ಮಗು ಮಣಿಯದೆಯೇ ತನ್ನ ಸಹವಾ ರಿಗಳು ಅಕ್ಷರ ಕಲಿತುಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ತಾನು ಕಲಿಯದೆ ಹೋದರೆ ತನಗೆ ಅವಮಾನವಾಗುತ್ತದೆ. ತನ್ನನ್ನು ದಡ್ಡನೆನ್ನುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಅದೇ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಚಿಂತಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆಗ ಮನಸ್ಸು ವಿವೇಕಕ್ಕೆ ಅಧೀನವಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಸಹಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಒಮ್ಮೆ ಮನಸ್ಸು ಸಹಕರಿಸಿ ಕೂತು ಕಲಿಯಿತೆಂದರೆ ಮುಗಿಯಿತು. ಜೀವನವಿಡೀ ಅದು ಮರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ಕ್ಷಣಾರ್ಧದ ಕ್ರಿಯೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತು ನಿರ್ಧಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು, ಮನಸ್ಸು ಸಹಕರಿಸದೇ ಹೋದರೆ ಮಗು ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು. ಇದು ಎಲ್ಲರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯ. ಮನುಷ್ಯನ ಯಾವುದೇ ಸಾಧನೆ ಆಗಬೇಕಾದರೂ ಮನಸ್ಸು ಸಹಕರಿಸುವಂತಾಗಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಸಹಕರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಮಗು ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಕಲಿಯಲೇಬೇಕೆಂದು ಮನಸ್ಸೇ ವಿವೇಕಯುತವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಸಹಕರಿಸುವಂತೆ ಒಲಿಸಿಕೊಂಡ ಹಾಗೆ, ಮನಸ್ಸನ್ನು ಯಾರು ವಿವೇಕಯುತವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸುವ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಟ್ಟು ರುತ್ತಾರೋ ಅಂಥವರಿಗೆ ಮನಸ್ಸು ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಸಹಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಸಹಕರಿಸುವ ಅಭ್ಯಾಸ ಬಲವೇ. ಅದಕ್ಕೊಂದು ಸಂಸ್ಕಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಸಂಸ್ಕಾರ ಪ್ರಬಲವಾದಷ್ಟೂ ಮನಸ್ಸಿನ ಚಾಂಚಲ್ಯದ ಅವಧಿಯನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಈ ಅವಧಿ ಕಡಿಮೆ ಆದಷ್ಟೂ ಎಂದರೆ ಮನಸ್ಸು ನಮ್ಮ ಸಂಕಲ್ಪ ಬಯಕೆಗಳತ್ತ ಸಹಕಾರ ನೀಡುವ ಸಮಯ ಹೆಚ್ಚಿದಷ್ಟು ನಮ್ಮೆಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಸಾಧಿಸಬಹುದು. ಮನಸ್ಸಿನ ಸಹಕಾರ ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಯಾರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗದು.

ಹಾಗಿದ್ದ ಮೇಲೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನಾವು ನಮ್ಮ ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೇಗೆ?

ಮನಸ್ಸಿನ ಚಾಂಚಲ್ಯವೂ ಮನಸ್ಸಿನದೇ ಸೃಷ್ಟಿ, ನೆನ್ನೆಯ ಅನುಭವ, ಭವಿಷ್ಯಕಲ್ಪನೆ - ಈ ಎರಡರ ನಡುವಿನ ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ಕುಣಿಯುವುದನ್ನೇ ನಾವು ಚಾಂಚಲ್ಯ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಆನಂದ ಎನ್ನುವ ಮನಸ್ವಿತಿಯನ್ನು ಯೋಚಿಸಿ ಆನಂದ ಎಂದರೇನೆಂಬುದನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ, ಯಾವುದೇ ದುಃಖವಿಲ್ಲದ ಒಂದು ಸ್ಥಿತಿ ಅಲ್ಲವೇ? ಈ ಸ್ಥಿತಿ ಹಿಂದೆಯೂ ಇತ್ತು ಇಂದೂ ನಾಳೆಯೂ ಇರುತ್ತದೆ

ಆದರೆ, ಆನಂದ ಎಂಬುದೊಂದು ಮನಸ್ವಿತಿಯಾದ್ದರಿಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಾರದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅದರ ಅರ್ಥ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಇಂದಲ್ಲ ನಾಳೆ ಆ ಆನಂದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೂ, ಅದರ ಅನುಭವ ನಮಗೆ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ ಇಂದು ನಾವು ಆ ಆನಂದಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಎಂದೆಂದೂ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳದೇಕು ಎಂದು ಮನಸ್ಸು ಬಯಸುವುದು ಇದರಿಂದ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಸುಖಕರವೆನಿಸಿದರೆ ಅದು ತನ್ನ ಕೆಲವು ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಲು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ ಅಂದರೆ ಒಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಶಿಸ್ತಿಗೆ ಒಳಪಡಿಸುವುದು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು ಮತ್ತೊಂದನ್ನು ಪಡೆದ ಆಸೆಯೇ ಇದ್ದ ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಬಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ

ಇದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಣ

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿಸೋಣ ಕಾರಣ - ನಮ್ಮನ್ನು ನಾವು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು - ಅಂದರೆ ತಿಳಿದಿರುವ ವಿಚಾರದಿಂದಲೇ ತಿಳಿಯದೇ ಇರುವುದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಉತ್ತಮ ಪ್ರಯತ್ನವಲ್ಲವೇ? ಅದಕ್ಕಾಗಿ

ನಮ್ಮ ಸುತ್ತ ಸೂರಾರು ಅಡ್ಡಿ ಆತಂಕಗಳು, ಭಯ, ಆಸೆ, ಬಯಕೆಗಳು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿವೆ ಇದು ಏಕೆ? ಇದು ನಾವೇ ಬಯಸಿ ನಾವೇ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿರುವುದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅನೇಕರಿಗೆ ಆಸೆ - ಅಡವು, ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ, ಸ್ಥಾನ-ಮಾನ, ತಾವು ಇತರರಿಗಿಂತ ಬುದ್ಧಿವಂತರೆಂದು ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಆಸೆ, ಕೀರ್ತಿ, ಮನೆ ಇರುತ್ತವೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಅವರಿಗೆ ಬದುಕು ಏಕತಾನವಾಗುತ್ತದೆ ಖುಷಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಅನಿಸುತ್ತದೆ ಇವುಗಳಿಗೆ ತಮಗರಿವಿಲ್ಲದೆ ತಾವೇ ಬಂದಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ ನಮ್ಮ ಆಸೆ, ಕನಸು, ಅದರ್ಶ, ಗೌರಿ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಸೆರೆಯಾಳಾಗಿದ್ದೇವೆ - ಅಲ್ಲವೇ?

ನಿಜ - ಇದರಿಂದ ನಾವು ಬಿಡುಗಡೆ ಆಗುವುದು ಹೇಗೆ? ಇದು ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಬಿಡುಗಡೆ ಆಗದೇಕು ಎಂಬ ಸಂಕಲ್ಪವೂ, ಒಂದು ರೀತಿ ಬಂಧನವೇ ಆಗುತ್ತದೆ ಹಾಗಾದರೆ, ಈ ಎಲ್ಲ ನಮ್ಮ

ಮನಸ್ವಿತಿಯ ಹಿಂದಿರುವ ನಂಬಿಕೆ, ಅದರ ಸ್ವರೂಪ, ಅದರ ಸಕಲ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಅರಿಯುವುದರಿಂದ ಮಾತ್ರ ನಾವು ಬಿಡುಗಡೆ ಪಡೆಯಬಹುದು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಶಿಸ್ತಿನಿಂದ ವಿಚಾರಮಾಡಿ, ಇದು ಸರಿ ಇದು ತಪ್ಪು ಎಂದು ತನಗೆ ತಾನೇ ನಿರ್ಧಾರಮಾಡಿಕೊಂಡಾಗ ಯಾವುದೇ ಪೂರ್ವನಿಶ್ಚಿತ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ನಾವು ಬಿಡುಗಡೆ ಆಗಲು ಸಾಧ್ಯ ಆಗುತ್ತದೆ ಆದರೆ, ಇದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಅನುಸರಿಸದೇಕಾ ದರೆ ಅದು ಯಾವುದು? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬರುತ್ತದೆ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನೂ ತನಗೆ ರುವ ಬುದ್ಧಿ ಮತ್ತು ವಿಚಾರಶಕ್ತಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಬಿಡುವುದು ಯಾವುದೋ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂದೆ ಹಿಡಿಯಲು ಬಯಸುವುದು ಉತ್ತಮವಾಗಿರದೇಕೆಂದು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ ಇದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಇಂಥ ಅರಿವಿನೆಚ್ಚರ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಆದಾಗ ಅಂಥ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ತಿದ್ದಲು ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನು, ಕಾಯಿದೆ, ಮಸೂದೆಗಳೂ ದೇಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಅಂಥವನಿಗೆ ಅವನ ಮನಸ್ಸೇ ಗುರುವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಅದಕ್ಕೆ ಶಿಸ್ತು ಬದ್ಧವಾಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ, ಇದು ಸರಿ ಇದು ತಪ್ಪು ಎಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ ಈ ಜಗತ್ತಿನ ರೂಪ ನಮ್ಮ ಅಂತರಂಗದ ಪ್ರತಿರೂಪ ಹೊರಗಿನ ಎಲ್ಲ ವಿಚಾರಗಳ ಉಪಯುಕ್ತತೆ, ಅನಿತ್ಯತೆ, ವೈವಿಧ್ಯಪೂರ್ಣ ಸ್ಥಿತಿತ್ವದಂತೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನಾವು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೇಕು ಈ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೇಕಾದರೆ ಮತ್ತೆ ನಾವು ಹೊರಜಗತ್ತಿನ ವಾಸ್ತವತೆಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮೂಲಕವೇ ಪ್ರಯತ್ನಿಸದೇಕು ಹೊರ ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ಪದಾರ್ಥ, ಸ್ಥಿತಿ, ಗತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಅದನ್ನು ಅದರ ಉಪಯುಕ್ತತೆಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಹೋದಂತೆ ನಾವು ಯಾವುದನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು, ಯಾವುದನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಶಕ್ತರಾ

ಗುತ್ತೇವೆ ಮನಸ್ಸು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗುತ್ತದೆ ಅರಿವಿನೆಚ್ಚರ ಮೂಡುತ್ತದೆ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಚಾಂಚಲ್ಯ ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕಿರುವ ಅದ್ಭುತ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಅರಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದರಿಂದ ಈ ಅರಿವಿನೆಚ್ಚರ ಮಾತ್ರ ಬರುತ್ತದೆ

ಈಗ ನನ್ನದು ಚಂಚಲ ಮನಸ್ಸು. ಏನು ಕಂಡರೂ ಅದು ನನಗೆ ದೇಕು ಎನ್ನುವ ಆಸೆ ಬುರುಕ ನಾನು ಎಂದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳೆ. ಈ ಆಸೆಬುರುಕ ತನದಿಂದ ನನಗೆ ಅವಮಾನವಾಗಿದೆ, ನೋವುಂಟಾಗಿದೆ, ನಿರಾಸೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದುಕೊಳ್ಳೆ. ಆಗ ನಾನು "ಈ ಹಾಳು ಆಸೆಯಿಂದ ಹೀಗಾಯಿತು ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಹೀಗೆ ಕಂಡ ಕಂಡದ್ದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಆಸೆ ಪಡಬಾರದು" ಎಂದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಪ್ರಶಾಂತವಾಗಿದ್ದಾಗ ಚಿಂತಿಸುತ್ತೇನೆ ಹೀಗೆ ಚಿಂತಿಸಲು ಕಾರಣವೇನು? ಅದರಿಂದ ನನಗೆ ಅತ್ಯಪ್ಪ, ಅಶಾಂತಿ, ಅಸಮಾಧಾನ ಉಂಟಾದದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲವೇ? ಈ ಅತ್ಯಪ್ಪ, ಅದರಿಂದ ಉಂಟಾದ ನೋವು, ಅಪಮಾನ, ಗೊಂದಲ ಇವುಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದ್ದು ನನ್ನ ಆಸೆ ಆದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ನಾನು ಬಿಡಬೇಕು ಇದಕ್ಕಿಂತ ಉತ್ತಮವಾದ ಆದರ್ಶವಾದ ಗುಣವನ್ನು ನಾನು ನನ್ನದನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಆಸೆಪಡುತ್ತೇನೆ. ಇದು ಕೂಡ ಮತ್ತೊಂದು ಬಯಕೆ ಅಥವಾ ಆಸೆ ಆದರೂ ಮೊದಲಿನ ಆಸೆಗೂ ಇದಕ್ಕೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ ಇಲ್ಲಿ ನೋವು, ಗೊಂದಲ, ಅಪಮಾನಗಳಿಂದ ಬದಲಾವಣೆ ತರುವ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಾನು ಕಂಡದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ದೇಕೆನ್ನುವ ಆಸೆ ಬಿಡುವುದರಿಂದ ಪಡೆಯಬಹುದೆಂದು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ಆದರೆ ಕಂಡದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಯಸಿದ ಮನಸ್ಸು ಅಷ್ಟು ದೇಗ ಈ ಆಸೆ ಬುರಕತನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಲು ಸಿದ್ಧವಿರುವುದಿಲ್ಲ ಆಗ ಮನಸ್ಸು ಕಂಡದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಯಸಿದಾಗ ಹಿಂದೆ ಆದ ಅಪಮಾನ, ನೋವುಗಳನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡು, ಅದು ದೇಡವೆಂದು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ವಿವೇಕ ಕಂಡುಕೊ

ತಿರುಪತಿಯಲ್ಲಿ ವಸತಿಗಾಗಿ ಸೂಚನೆ

ತಿರುಪತಿಯಲ್ಲಿ ವಸತಿಗಾಗಿ ಮುಂಗಡ ಕಾಯ್ದಿರಿಸುವಿಕೆಗಾಗಿ ಯಾತ್ರಿಕರು ಹಣವನ್ನು ಎಂ. ಓ. ಮೂಲಕ ಕಳುಹಿಸುವುದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಎಕ್ಸಿಕ್ಯೂಟಿವ್ ಆಫೀಸರ್ (ರಿಸೆಪ್ಷನ್) ತಿ ತಿ ದೇ ತಿರುಪತಿ ಅಥವಾ ಎಕ್ಸಿಕ್ಯೂಟಿವ್ ಆಫೀಸರ್ ತಿ ತಿ ದೇ. ತಿರುಪತಿ ಇವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಡಿ. ಡಿ. ಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಬೇಕು ಡಿ. ಡಿ. ಯ ಜೊತೆಗೆ ಬರುವ ದಿನಾಂಕ, ಬರುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ, ತಿರುಪತಿಯಲ್ಲಿ ವಸತಿಯನ್ನು ಕಾಯ್ದಿರಿಸಬೇಕಾದ ದಿನಾಂಕಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸಬೇಕು.

ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಎಕ್ಸಿಕ್ಯೂಟಿವ್ ಆಫೀಸರ್,
(ರಿಸೆಪ್ಷನ್) ತಿ.ತಿ.ದೇ., ತಿರುಪತಿ.

ತಿ.ತಿ.ದೇ. ಧಾರ್ಮಿಕ ಗ್ರಂಥಗಳು

ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಧಾರ್ಮಿಕ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಓದುಗರ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಸರಸವಾದ ದರಗಳಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲು ಯೋಜಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವುಗಳ ವಿವರವಿತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಆಂಗ್ಲಭಾಷೆ		
ಅರ್ಥವಿವರಣೆ ಆಫ್ ಬೈಬಲ್	-ಡಾ ಸಿ. ಅನ್ನಾರಾವ್	ರೂ. 25-00
ಎ. ಸಿ. ಸಿ. ಆಫ್ ಶ್ರೀಮದ್ಭಗವತಂ	ಸು 1-ಸು - 1 ರಿಂದ 8.	ರೂ. 7-00
	ಅರ್. ವಿ. ಎಸ್. ಅಚಾರ್ಯ	
ಭಕ್ತ ಪುರಂದರದಾಸ	- ಕೆ. ಅಪ್ಪಣ್ಣಾಚಾರ್ಯ / ವಿ. ಎಸ್. ರಾವ್	ರೂ. 1-25
ಹೋಲಿ ಬೈಬಲ್	-ಡಾ ಜಿ. ಜಿ. ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣನಾಯ್ಡು	ರೂ. 1-00
ಪ್ರವಚನಕುಟುಂಬ	- ವಿ. ಬಾದರಾಯಣ ಮೂರ್ತಿ	ರೂ. 1-50
ಸದ್ಗುರು ಹ್ಯಾಬ್ಬಾಪ್ಪಾಚಾರ್ಯ	- ಶ್ರೀಮತಿ ಪುಷ್ಪ ಶ್ರೀವತ್ಸನ್	ರೂ. 250-00
108 ವೈಷ್ಣವ ದೀಪದೀಪಂ - ಸು - III	ಶ್ರೀಮತಿ ಎಂ. ಎಸ್. ರಮೇಶ್	ರೂ. 60-00
108 ವೈಷ್ಣವ ದೀಪದೀಪಂ - ಸು - IV	ಶ್ರೀಮತಿ ಎಂ. ಎಸ್. ರಮೇಶ್	ರೂ. 60-00
ಉರ್ದು ಮೂಲ	- ಲಿ ಕೆ ಎ. ಎಸ್. ರಾಮಚಂದ್ರನ್ ಎಂ. ಡಿ.	ರೂ. 12-00
ವ್ಯಾಸರಾಯರು	- ಕೆ. ಅಪ್ಪಣ್ಣಾಚಾರ್ಯ / ವಿ. ಎಸ್. ರಾವ್	ರೂ. 0-75
ವಿಶ್ವಾಸ್	ಎಂ. ಎಸ್. ರಾಘವನ್.	ರೂ. 10-25
ವಿಷ್ಣು ಆಫ್ ಅರ್ಯನ್ ಗೋರಿ	ಡಾ ಎ. ಅನುಪಮಾಚಾರ್ಯ	ರೂ. 1-25
ಸಮಾಜ	ವಿ. ವರದಾಚಾರಿ	ರೂ. 3-00
ತಿರುಮಲೆ ಶ್ರೀ ಅರ್	ಡಾ ಪ್ರೇಮ ಕಂದಕುಮಾರ್	ರೂ. 5-00
ಪದ್ಮಾಪತಿ ದೇವಿ ಕೆಂಪರ್		ರೂ. 2-60
ಶ್ರೀ ವೈಷ್ಣವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಇನ್ ತಿರುಮಲೆ	ಟಿ. ಎ. ಕೆ. ಸ್ವಾಮಿ /	
	ಡಾ ಎಂ. ವರದಾಚಾರ್ಯ	ರೂ. 1-25
ಶ್ರೀಮದ್ ಭಗವದ್ಗೀತೆ	ಎಸ್. ಸುಬ್ಬರಾವ್	ರೂ. 20-00
ಗೃಹವೈದ್ಯ (ಬಾಲರಾಜಮೂರ್ತಿ)	ಅ. ಪಿ. ಎಸ್. ಶಂಕರ ರೆಡ್ಡಿ.	ರೂ. 6-00
ಹಿಪ್ಪರಿ ಆಫ್ ತಿರುಪತಿ ಸು - 1	ಟಿ. ಕೆ. ಟಿ. ವೀರರಾಘವಾಚಾರ್ಯ.	37-00
ಹಿಪ್ಪರಿ ಆಫ್ ತಿರುಪತಿ ಸು - 2	ಟಿ. ಕೆ. ಟಿ. ವೀರರಾಘವಾಚಾರ್ಯ	30-00
ಹಿಪ್ಪರಿ ಆಫ್ ತಿರುಪತಿ ಸು - 3	ಟಿ. ಕೆ. ಟಿ. ವೀರರಾಘವಾಚಾರ್ಯ.	10-00
ತಿರುಮಲೆ - ತಿರುಪತಿ - ತಿರುಚಾನೂರು	ಡಾ ಎಂ. ರಾಮರಾವ್	ರೂ. 8-00
ತಿರುಪತಿ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರ	ಸಾಧುಬ್ರಹ್ಮಚಾರ್ಯ	ರೂ. 100-00
ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆ		
ಅಲಂಕಾರ ಸಂಗ್ರಹ (ಅಮೃತಾನಂದಯೋಗಿ)	ಸು - ಕೆ. ಭಾಸ್ಕರರಾವ್	ರೂ. 1-00
ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರ ಭಾಷ್ಯ ಸು - 1	ಸು - ಆರ್. ರಾಮಮೂರ್ತಿಶರ್ಮ	ರೂ. 30-00
(ಅನಂದಕೀರ್ತಿಯ)		
ಭಾವತ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧ ಸು - 1	ಸು - ಡಾ ಪಿ. ರಾಧಾಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ	ರೂ. 75-00
(ವೇದವ್ಯಾಸರು) (ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಸಹಿತ)		
ಭಾವತ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧ ಸು - 10	ಸು - ಡಾ ಎಸ್. ಸಿ. ವಿ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯ	ರೂ. 100-00
(ವೇದವ್ಯಾಸರು) (ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಸಹಿತ) ಭಾಗ-1		
ಗೀತೆಗಾತ್ರವೈದ್ಯಕೀಯ (ಅನುಮಾಚಾರ್ಯ)	ಸು - ಡಾ ಎಸ್. ಸಿ. ವಿ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯ.	ರೂ. 2-50
ಗೋಪಾಲ ಸಹಸ್ರನಾಮಸ್ತೋತ್ರ	ಸು - ಡಾ ಎಸ್. ಎಸ್. ಆರ್. ತಾತಾಚಾರ್ಯ	ರೂ. 5-00
	ಡಾ ಎಂ. ಡಿ. ಬಾಲಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ	ರೂ. 15-00
ಕೇಶವಮಹತ್ ಭಾಷ್ಯ	ಸು - ಡಾ ಕೆ. ಸಿ. ವರದಾಚಾರಿ	
(ರಾಮಾನುಜ ಭಾಷ್ಯ)	ಡಿ. ಟಿ. ತಾತಾಚಾರ್ಯ	
ಕವೀಶ್ವರ ಸುಪ್ರಭಾತ	ಎಂ. ವಿ. ರಾಮನಾಥ ಘನಪಾಂ	ರೂ. 0-10
ಶ್ರೀ ಲಲಿತಾ ಸಹಸ್ರನಾಮಂ	ಸು - ಡಾ ಎಸ್. ಬಿ. ರಘುನಾಥಾಚಾರ್ಯ	ರೂ. 28-00
(ಭಾಸ್ಕರ ರಾಯ ಭಾಷ್ಯಸಹಿತ)		
ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಸಂಹಿತಾ (ಪಾಂಚರಾತ್ರ)		ರೂ. 18-00
ಶ್ರೀಮತ್ ಸೀತಾರಾಮಾಂಜನೇಯಂ	ಡಾ ಅರ್ಕುಣೀಮಯಾಜಿ.	ರೂ. 50-00
ತತ್ವ ಸೂತ್ರಸಂಗ್ರಹ (ಅನಂದಕೀರ್ತಿಯ)	ಸು - ಆರ್. ರಾಮಮೂರ್ತಿಶರ್ಮ	ರೂ. 2-00
(ಟೀಕಾಚಾರ್ಯರ ಟೀಕೆಯ ಸಹಿತ)		
ಶ್ರೀ ವೈದಾನ ಸಂಗ್ರಹಸೂತ್ರ ಸು - 1	ರೊಂ ಪಾರ್ಥಸಾರಥಿ ಭಟ್ಟಾಚಾರ್ಯ	ರೂ. 49-00
(ಸೂತ್ರಾಚಾರ್ಯರ ಟೀಕಾವಳಿ ಸಹಿತ) ಸು - 2	ರೊಂ ಪಾರ್ಥಸಾರಥಿ ಭಟ್ಟಾಚಾರ್ಯ	ರೂ. 40-00
ಸೂಕ್ತಿ ಖಂಡಿಗಿ ಅರ್ಕರ್ ರಿಯಾಯಿತಿ ಉಂಟು. ಅಂಚೆಬೆಳ್ಳಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವಿ.ಪಿ.ಪಿ. ಇಲ್ಲ. ಡಿ.ಡಿ. ಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾಗುವುದು. ತಮ್ಮ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಕೊಡಲೇ ಬರೆಯಿರಿ		

ಪ್ರಕಟಣೆ ಮಾರಾಟ ವಿಭಾಗ, ತಿ.ತಿ.ದೇ., ತಿರುಪತಿ - 517 507.

ಕೃಷ್ಣದಕ್ಕೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನವೇ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಶಿಸ್ತಿಗೆ ಒಳಪಡಿಸುವುದು ಎಂಬುದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ

ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನಾವು ಈ ರೀತಿ ಕೊಡುವ ಶಿಕ್ಷಣವೇ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಕಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಂಸ್ಕಾರಗೊಂಡ ಮನಸ್ಸು ಹೆಚ್ಚು ಚಾಂಚಲ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಕಾರಣ, ಅದರ ಮುಂದೆ ಇನ್ನೊಂದು ಆದರ್ಶವಿರುತ್ತದೆ. ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ವಭಾವ ಯಾವಾಗಲೂ ಒಂದರಿಂದ ಮತ್ತೊಂದಕ್ಕೆ ಹಾರುವುದು. ಆ ಗುಣವನ್ನೇ ಹಿಡಿದು ಅದರ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲೇ ಅದಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಂದು ಉನ್ನತ ಆದರ್ಶ ಸಾಧನೆಯತ್ತ ಚಿಂತಿಸುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದೇ ವಿವೇಕ. ಈ ವಿವೇಕ ಯುಕ್ತವಾಗಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಪಳಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಾಡುವ ಹೋರಾಟವೇ ಸಂಸ್ಕಾರ.

ಮನಸ್ಸು ವಿವೇಕದ ಅಧೀನವಾಗಿರುವ ಕಾಲ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಂತೆಲ್ಲಾ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನಮ್ಮ ಗುರಿಯ ಸಾಧನೆಗೆ ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬಹುದು. ಮನಸ್ಸು ಪ್ರಚಂಡಶಕ್ತಿ ಪ್ರತಿ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನೇ ಮಾಡಬಲ್ಲ ಶಕ್ತಿ ಅದಕ್ಕಿದೆ.

ಹೇಗೆ ?

ಈಗ ನಾವು ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಕೈಯನ್ನು ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಚಾಚೋಣ. ಕೈ ಬಿಸಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸುಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಒಂದು ಭೂತಕನ್ನಡಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ, ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ಹಿಡಿಯಿರಿ. ಬೀಳುವ ಬೆಳಕಿನ ಕಿರಣವನ್ನು ಸಣ್ಣಗೆ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತಮಾಡಿ ಆ ಕಿರಣ ಬಿದ್ದ ಭಾಗ ಸುಡುತ್ತದಲ್ಲವೇ? ಹಾಗೆಯೇ ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ಥಿತಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಏಕೀಭವಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಶಿಸ್ತಿಗೊಳಪಡಿಸಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನೂ ಒಂದು ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿಸಲು ಬಿಟ್ಟಾಗ ಅದು ಅದರಲ್ಲಿ ರಹಸ್ಯವನ್ನೂ ಬಯಲು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆಗ ನಮಗೆ ಸತ್ಯದರ್ಶನವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಇಂದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡಲು ಧರ್ಮ ಎನ್ನುವ ಚೌಕಟ್ಟು ಅಗತ್ಯವೆಂದು ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಕಂಡುಕೊಂಡರು. ಧರ್ಮಾಧೀನವಾದ ಮನಸ್ಸು ಶಿಸ್ತಿನಿಂದ ಇರಬಲ್ಲದು. ಅದು ಸತ್ಯದರ್ಶನ ಮಾಡಿ ಸಬಲ್ಲದು ಎಂದು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿದರು.

ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸ್ವಭಾವ ಜನ್ಯ ಚಾಂಚಲ್ಯದಿಂದ ಪಾರುಮಾಡಿ ಅದಕ್ಕೆ ಶಿಸ್ತನ್ನು ಕಲಿಸಿ ನಿತ್ಯಾನಂದವನ್ನು ಬಯಸುವಂಥ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಬೇಕಾದರೆ ಅದರ ನಿಗ್ರಹ ಅಗತ್ಯವೆಂದರು, ಅದೇ ದಮ.

***

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ತಿರುವುಯ್ಯಾರ್ ಪವಿತ್ರ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ಕಲಾತಪಸ್ವಿಗಳಿಗೂ, ಕಾಲಾ ಭಿಮಾನಿಗಳಿಗೂ, ಶಿಕ್ಷಣಾಸಕ್ತರಿಗೂ, ಶ್ರೀರಾಮಭಕ್ತರಿಗೂ ಸದಾ ಯಾತ್ರಾಸ್ಥಳ 'ತಿರು-ಏ-ಆರು' - ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ನದಿಗಳು ಹರಿಯುವ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತಕಾವೇರಿಯೂ ಸದಾ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ನಾದೋಪಾಸನೆಯಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ ಭಕ್ತಿ ಸುಗಂಧದ ಮಲಯಮಾರುತ, ಜಲಚರ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಕಲಕಲ ಹಂಸಧ್ವನಿ, ದೇವಿ ಧರ್ಮ ಸಂವರ್ಧಿನಿ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ಪಂಚನದೀಶ್ವರರ ಪವಿತ್ರ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಘಂಟಾನಾದದ ಒಂಕಾರ ಜತೆಗೆ ಸಂಗೀತ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾದ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮಹರ್ಷಿಯ ಅವತಾರರಾದ ಶ್ರೀ ತ್ಯಾಗರಾಜ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಪವಿತ್ರ ಸಮಾಧಿ, ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಮಹರ್ಷಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಸನ್ನಿಧಿ, ಅದರ ಗೋಡೆಗಳ ಸುತ್ತ ಅಮೃತ ಶಿಲೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ತ್ಯಾಗರಾಜಸ್ವಾಮಿಗಳ ಅಮರಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ ತಿರುವುಯ್ಯಾರ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಪ್ರಷ್ಠ ಬಹುಳ ಪಂಚಮಿಯಂದು ಬಹು ಭಕ್ತಿಯುತವಾಗಿ ಅಮೋಘವಾಗಿ ಜರುಗುವ 'ಶ್ರೀ ತ್ಯಾಗರಾಜ ಆರಾಧನಾ' ಮಹೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವದ ಅನೇಕ ಕಲಾತಪಸ್ವಿಗಳು, ಕಲಾಭಿಮಾನಿಗಳು, ಉದಯೋನ್ಮುಖ ಕಲಾವಿದರು, ಶ್ರೀರಾಮಭಕ್ತರು ಸಹಸ್ರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರುತ್ತಾರೆ ದೈಹಿಕ ಮಾನಸಿಕ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀ ಪಂಚರತ್ನ ಕೀರ್ತನೆ ಗೋಷ್ಠಿ ಗೌನ ಹಾಗೂ ತ್ಯಾಗರಾಜಸ್ವಾಮಿಗಳ ಇತರ ಕೃತಿಗಳ ನಾದೋಪಾಸನೆ, ನಾದಾಂಜಲಿ ಜರುಗುತ್ತದೆ. ಈ ಆರಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದೇ ಅತ್ಯಂತ ಅದೃಷ್ಟ ಮಂಗಳಕರ ಶ್ರೀ ತ್ಯಾಗಬ್ರಹ್ಮರ ಸಮಾದಿಯ ಸನಿಹದಲ್ಲೇ ಒಬ್ಬ ತ್ಯಾಗಜ್ಯೋತಿ ಮಹಿಳೆಯ ಸಮಾಧಿ ಇದೆ ಅದೇ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತಕ್ಕೂ, ಸಂಗೀತವಿಶ್ವಕ್ಕೂ, ಶ್ರೀ ತ್ಯಾಗಬ್ರಹ್ಮರಿಗೂ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಸ್ಮರಣೀಯಳಾದ ದೆಂಗಲೂರು ನಾಗರತ್ನಮ್ಮ ಅವರ ಸಮಾಧಿ. ಶ್ರೀ ತ್ಯಾಗಬ್ರಹ್ಮರ ಸಮಾಧಿಯ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ತನ್ನೆಲ್ಲಾ ತನು-ಮನ-ಧನ ಅಳಿಲು ಸೇವೆಯಾಗಿ ನೀಡಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಆರಾಧನೆಗೆ ನಾಂದಿ ಹಾಡಿದ ದೆಂಗಲೂರಿನ ನಾಗರತ್ನಮ್ಮನವರು ಹಚ್ಚಿದ ಈ ತ್ಯಾಗ ಜ್ಯೋತಿಯ ಹಣತೆ ನಾಡೆಲ್ಲ ಮತ್ತಿತರ ಸೇವಾಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಣತೆಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ ಪ್ರಕಾಶ ಬೀರಲೆಂದೇ ಹಾರೈಕೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ, ಶ್ರೀರಾಮ ಘೋಷ, ಆಂಧ್ರ - ತಮಿಳು - ಕರ್ನಾಟಕ ಮುಂತಾದ ಭಾಷಾಭಾವೈಕ್ಯತೆಗೆ ಕಾರಣಳಾದ ಆಕೆಯ ಜೀವನ ಸದಾ ಸ್ಮರಣೀಯ ತ್ಯಾಗರತ್ನ ನಾಗರತ್ನಮ್ಮ 1878 ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲೇ ತಾಯಿಯ ಪ್ರೀತಿ, ಪ್ರಗತಿಗೆ ಸಹಾಯ, ನಾಗರತ್ನಮ್ಮನನ್ನು ದಿಟ್ಟಚಲ

ನಚಿವ ನಳಾತೆ

ಎಂ. ಸಿ. ನರಸಿಂಹನ್.

ಗಾತಿ ಆಗಿಸಿತು ಗುರು ತಮ್ಮಯ್ಯ ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಜರ ಆಸ್ಥಾನ ವಿದ್ವಾನ್ ಆದರೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಪೂರ್ಣ ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಗುರುವಿನಂತೆಯೇ ತನ್ನ ಮಗಳೂ ರಾಜ ದರ್ಬಾರಿನಲ್ಲಿ ಕಛೇರಿ ನಡೆಸಿ ದೇವೀಕೃಪೆ ಪಡೆಯದೇಕೆಂಬ ಪ್ರಬಲ ಧೈಯ ತಾಯಿ ಪುಟ್ಟಲಕ್ಷ್ಮಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿತು ದೆಂಗಲೂರಿಗೆ ಬಂದು ಶ್ರೀ ತ್ಯಾಗರಾಜರ ನೇರ ಶಿಷ್ಯ ವಾಲಾಜ ಪೇಟೆ ವೇಂಕಟರಮಣ ಭಾಗವತರಾರ ಶಿಷ್ಯ ಮುನಿ ಸ್ವಾಮಪ್ಪನವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡರು ಅವರೂ ಬಾಲಕಿ ನಾಗರತ್ನಳ ಕಂಠಶ್ರೀ, ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ, ಪ್ರತಿಭಾಪ್ರಧಿ ಗುರುತಿಸಿ ತಾವೇ ಮುಂದಾಗಿ ಸಂಗೀತ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಿದರು ತಾಯಿ ಪುಟ್ಟಲಕ್ಷ್ಮಿ ತನ್ನ ಒಡವೆಗಳನ್ನೇ ಒತ್ತಿ ಇಟ್ಟು ಮಗಳಿಗೆ ಸಂಗೀತ ಶಿಕ್ಷಣವಲ್ಲದೆ ಭರತನಾಟ್ಯ, ಆಂಗ್ಲ-ತಮಿಳು-ತೆಲುಗು-ಕನ್ನಡ-ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷಾ ಶಿಕ್ಷಣಗಳನ್ನೂ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದಳು ನಾಗರತ್ನಮ್ಮನ ಈ ಬಹುಮುಖ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸಿ ಅಂದಿನ ಹಿರಿಯ ವಿದ್ವಾಂಸ ಕಲ್ಯಾಣ ಪೂರ್ಣ ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣತೀರ್ಥರು 'ವಿದ್ಯಾ ಸುಂದರಿ' ಬಿರುದನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿದರು

ಶ್ರೀಮತಿ ನಾಗರತ್ನಮ್ಮ ಅವರಿಗೆ ಆಸ್ಥಾನವಿದ್ವಾನ್ ಗುರು ತಮ್ಮಯ್ಯನವರ ಗಾಯನ ಶೈಲಿಯನ್ನೇ ಕಲಿಯಲು ಆಸೆ ಮುನಿಸ್ವಾಮಪ್ಪನವರ ಕಾರ್ಯಸಂಯೋಜನೆಯಿಂದ ತಮ್ಮಯ್ಯನವರ ನೇರ ಶಿಷ್ಯ ವಿಖ್ಯಾತ ಬಿಡಾರಂ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರಿಂದ ೧೩ ವರ್ಷದ ಬಾಲಕಿ ನಾಗರತ್ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣಗಳಿಸಿ ಅಪೂರ್ವ ಪ್ರೌಢಿಮೆ, ಭಕ್ತಿ ಒಲುಮೆ ಕೊರಿದರು ಈ ಮಧ್ಯೆ ಬಾಲಕಿಯ ತಾಯಿ ಪುಟ್ಟಲಕ್ಷ್ಮಿಯವರಿಗೆ ಕ್ಷಯವಾಗಿ ಶ್ರೀರಾಮಪಾದ ಸೇರಿದರು ಅವರ ಆಸೆಯನ್ನು ಮುನಿಸ್ವಾಮಪ್ಪ ನೆರವೇರಿಸಲು ಸತತ ಶ್ರಮಿಸಿದರು ಮೈಸೂರಿನ ವೀಣಾಪರಂಪರೆ ಸೊಬಗು, ದೆಡಗನ್ನು ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತ ಮಾಡಿದ ವೀಣೆ ಶೇಷಣ್ಣನವರ ಗೃಹದಲ್ಲೇ ಕಲಾತಪಸ್ವಿಗಳ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲೇ ನಾಗರತ್ನಮ್ಮನ ಪ್ರಥಮ ಸಂಗೀತ ಕಛೇರಿ ('ಅರಂಗೇಟ್ಟಂ') ನಡೆಯಿತು ಈ ದೈವದತ್ತ ಕಂಠಶ್ರೀ, ಅಭ್ಯಾಸ ಫಲಗಳನ್ನು ಕಂಡು ವಿದ್ವತ್ ಸಭೆ ಆನಂದದಿಂದ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿತು ಸ್ವಯಂ ವೀಣೆ ಶೇಷಣ್ಣನವರು ಜೋಡಿ ಶಾಲು ಮರ್ಯಾದೆ ಮಾಡಿ ಹಿರಿಯ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ಸಲ್ಲುವಂತೆಯೇ ಸನ್ಮಾನಿಸಿ ಹರಸಿದರು ಅದು ಅವಿಸ್ಮರಣೀಯ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು ಸಹಜವಾಗಿ ಆಳಿದ ಮಹಾಸ್ವಾ

ಮಿಯವರಾದ ಮಹಾರಾಜ ಜಯಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ದರ್ಬಾರ್‌ನಲ್ಲೇ ನಾಗರತ್ನಮನ್ವರ ಅಪೂರ್ವ ಕಛೇರಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿದರು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಉಪಸ್ಥಿತರಿದ್ದ ಆಸ್ಥಾನ ವಿದ್ವಾನ್ ಗಿರಿಭಟ್ಟ ತಮ್ಮಯ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರೂ ಕಛೇರಿ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡರು ಹೀಗೆ ತಾಯಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತ ಅವರ ಕನಸು ನನಸಾಯಿತು ಮುನಿಸ್ವಾಮಪ್ಪ ಧೃಷ್ಟರಾದರು.

ಅರಮನೆ ಕಛೇರಿಯಿಂದ 'ಬೆಂಗಳೂರು ನಾಗರತ್ನಮ್' ನವರ ಖ್ಯಾತಿ ಹರಡಿತು ಮದ್ರಾಸಿನ ಸಿ.ಎಸ್. ರಾಜರತ್ನಮೊದಲಿಯಾರರ ಆಹ್ವಾನ ಪ್ರಕಾರ ಸೋಪಾನ ಧ್ವನಿವರ್ಧಕವೇ ಇಲ್ಲದ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇವರ ಕಂಠಶ್ರೀ, ಆಳವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯಜ್ಞಾನ, ಭಕ್ತಿ ಪ್ರಧಾನ ಗಾಯನಗಳು 1905 ರಿಂದ 1934 ರ ಪೂರ್ತಿ 1235 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ನಾಡೆಲ್ಲ ನಡೆದುದು ಗಮನೀಯ ಸಾಧನೆ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಭಾಗವಾಗಿ ಮಡಿಚಿಕೊಂಡೊಯ್ಯಬಲ್ಲ ಕೈ ತಂಬುರ ಶ್ರುತಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಮೈಸೂರು ವಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಕಾಂಚಿಯ ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರಮೌಳೀಶ್ವರಸ್ವಾಮಿರ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಂಚಿ ಪರಮಗುರುಗಳಿಂದ ಹೀಗೆ ಆಶೀರ್ವಾದಮಾಲೆ ಕವಿರಾಜಸಾರ್ವಭೌಮ ಕಾಶಿ ಶ್ರೀ ಯು.ಪಿ ಕೃಷ್ಣಮಾಚಾರ್ಯರಿಂದ 'ಗಾನಕಲಾವಿಶಾರದಾ', ಮುಂದೆ 'ತ್ಯಾಗ ಸೇವಾಸ

ದನ' ಇತ್ಯಾದಿ ಬಿರುದುಗಳೂ ದೊರಕಿದವು ಕಾರ್ತಿ ಕೇಯನ ಅಂಶ ಶ್ರೀ ಮುತ್ತುಸ್ವಾಮಿ ದೀಕ್ಷಿತರ ಕೃತಿಗಳು ಬೀಜಾಕ್ಷರಪೂರಿತ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಶ್ರೀಮತಿ ನಾಗರತ್ನಮನ್ವರ ಗೌರವಾದರ ಅಪೂರ್ವ

ಅವರ ಮುಂದಿನ ಜೀವನವೆಲ್ಲಾ ತ್ಯಾಗವೈರಾಗ್ಯಮಯ ತಮಗೆ ದೊರೆತ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಸದ್ಗುರು ತ್ಯಾಗಬ್ರಹ್ಮರಿಗೇ ಅರ್ಪಿಸಿ 'ಕಿರಿಯ ನೀರನು ಕಿರೆಗೆ ಚೆಲ್ಲಿ ವರವ ಪಡೆದಂತೆ ಕಾಣುವ' ಧನ್ಯತೆ ಪಡೆಯುವ ತೀವ್ರ ಹಂಬಲ ಗುರು ಬಿಡಾರಂ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರ ಸಂದೇಶಾದೇಶ, ತಿರುವೈಯಾರಾನ್ ತ್ಯಾಗರಾಜ ಸಮಾಧಿ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ತಮ್ಮಲ್ಲಿದ್ದ ಸಕಲ ಧನ, ಒಡವೆ ಎಲ್ಲ ನೀಡಿ ಆ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಅತಿ ಪೂಜ್ಯ ಯಾತ್ರಾಸ್ಥಳವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು ಕ್ರಿ.ಶ 1921 ರಿಂದ 1925 ರ ಪೂರ್ತಿ ಈ ಸೇವೆ ಮುಗಿಸಿ ಕುಂಭಾಭಿಷೇಕದ ವೇಳೆ ತಾವೇ ಶ್ರೀ ತ್ಯಾಗರಾಜ ಶತನಾಮಾವಳಿ ರಚಿಸಿ ಪೂಜೆ ಅರ್ಚನೆ ನಡೆಸಿ ಕೃತಾರ್ಥರಾದರು ಆ ದೇವಾಲಯ ನಿರ್ಮಿಸಲು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಉತ್ಸಾಹ ಮಾಡದೇಕೆಂದು ಚರ್ಚಿಸಿ ಕಡೆಗೆ ತಂತ್ರಜ್ಞರು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಒಂದೆಡೆ ಶ್ರೀಗಂಧದ ಪರಿಮಳ ಫುಟ್ಟನೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ತಂತೆ ಆ ಕ್ಷಣ ಉತ್ಸಾಹ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಸಮಾಧಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಯಿತಂತೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ದಕ್ಷಿಣದ ವಿದ್ವಾಂಸರು

ಸಾಯಂಸಂಧ್ಯೆಗೆ ಆ ಕಾವೇರಿ ತೀರಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಸಮಾಧಿ ಇರುವ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಶ್ರೀರಾಮನಾಮ ಜಪ ಕೇಳಿಸಿದ ದಾಖಲೆ ಇದೆ ಇಂಥ ಪವಿತ್ರ ಯಾತ್ರಾಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಗರತ್ನ ನಾಗರತ್ನಮ್ ಧ್ಯಾನಸ್ಥರಾಗಿ ಕುಳಿತು ಪೂಜೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಐಯ್ಯಂಗಾರ್ ವಿರಚಿತ ರೀತಿ ಗೌಳರಾಗ ಕೃತಿ 'ಸದ್ಗುರು ಸ್ವಾಮಿಕೆ ಸಾಟಿಯು ಲೇದು' ಎಂದು ನಾದಾಂಜಲಿ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಮಹಿಳಾಮಣಿಗಳ ಸಂಘ ಶ್ರೀಮತಿ ಶಕುಂತಲಾ ಸೇತುರಾಮನ್ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿ ಶ್ರೀರಾಮಭಜನೆ, ಶ್ರೀತ್ಯಾಗರಾಜಭಜನೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪುರುಷ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಮಾತ್ರ ಆರಾಧನೆಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪಂಚರತ್ನ ಕೀರ್ತನೆ ಗೋಷ್ಠಿಗಾಂನ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಕರ್ನಾಟಕದ ಖ್ಯಾತ ವಿದ್ವಾನ್ ಗಾಂನಕಲಾವಿಶಾರದ ಎಂ ಎ ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ ಮುಂತಾದವರು ಶ್ರೀಮತಿ ನಾಗರತ್ನಮ್ ನವರನ್ನು ನೋಡಿದ್ದಾರೆ ಶ್ರೀಮತಿ ಶಕುಂತಲಾ ಸೇತುರಾಮನ್ ತಂಗಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಜಾನಕಿ ಸುಬ್ರಮಣಿಯಂಗಿ ಏಳು ವರ್ಷದ ಬಾಲಕಿ ಆಗಿದ್ದಾಗ ತ್ಯಾಗರತ್ನ ನಾಗರತ್ನಮನ್ವರ ಮುಂದೆ ಕೆಲ ಕೀರ್ತನೆ ಹಾಡಿ 'ಅರಂಗೇಟ್ರಂ', ತ್ಯಾಗಬ್ರಹ್ಮ ಸಮಾಧಿಯ ಮುಂದೆ ಆಯಿತು ಎಂದು ಜಾನಕಿ ಸುಬ್ರಮಣಿಯಂರ ಸೇವಾಫಲವೇ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಮೃತಶಿಲಾ ಫಲಕ ಕೃತಿಕೆತ್ತನೆಗಳು ಇವರೂ ಸಹ ಮುಂದೆ ಎ|| ಎಂ ಎ ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ ಅವರಿಂದ ಕೃತಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಪಡೆದು ಅವರನ್ನು ಸನ್ಮಾನಿಸಿದರು ಇವರು ಈ 'ತ್ಯಾಗಜ್ಯೋತಿ'ಯ ಪರಮಭಕ್ತಿ

ಬೆಂಗಳೂರು ನಾಗರತ್ನಮ್ ಮುಂದೆ 27 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಇದ್ದು, ವೃದ್ಧಾಶ್ರಮ, ವಿಧವಾಶ್ರಮ, ದೀನದಲಿತರ ಸೇವೆ, ತಿರುನಾರಾಯಣಪುರದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಭಕ್ತ, ವೈರಮುಡಿ ಬ್ರಹ್ಮೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಕಾಣಿಕೆ, ತಿರುಪತ್ತೂರಿನ ಶ್ರೀ ತ್ಯಾಗರಾಜರ ದೈವ ದೇವ ತ್ರಿಪುರಸುಂದರಿ ಸೇವೆ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಮರದಲ್ಲಿ ದುರಂತಕ್ಕೀಡಾದವರಿಗೆ ಸಹಾಯ - ಇತ್ಯಾದಿ ಹಲವು ಸಮಾಜಸೇವೆ, ಗುರು ಆರಾಧನೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಶ್ರೀರಾಮಮಂದಿರ ಬ್ರಹ್ಮೋತ್ಸವಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿ ಸು|| 78 ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೇ 1952, ವೈಶಾಖ ಬಹುಳ ಏಕಾದಶಿಯಂದು ತ್ಯಾಗಬ್ರಹ್ಮನ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿವರು ಅವರ ಸಮಾಧಿ ಶ್ರೀ ತ್ಯಾಗಬ್ರಹ್ಮರ ಸಮಾಧಿಯ ಸನಿಹದಲ್ಲೇ ಇದ್ದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆ ತ್ಯಾಗಜ್ಯೋತಿಯ ಪ್ರಕಾಶ ನೀಡುತ್ತಿದೆ ನಾಡಿಗೆ ನಾದೋಪಾಸನ, ತ್ಯಾಗಜೀವನಗಳಿಂದ ಭಾವೈಕ್ಯತೆ ತಂದ ಬೆಂಗಳೂರು ನಾಗರತ್ನಮ್ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ

ಎಂದರೋ ಮಹಾನುಭಾವರು
ಅಂದರಿಕೆ ವಂದನಮು

Statement about ownership and other particulars about

SAPTHAGIRI

(MONTHLY)

FORM IV

See Rule 8

1 Place of Publication	TIRUPATI
2 Periodicity of its Publication	Monthly
3 Honorary Editor	Dr IV Subba Rao, IAS Executive Officer, TTD
4 Printer's Name	M Lakshmana Rao, BA LPT
Whether citizen of India	Yes
Address	Manager, TTD Press, Tirupati
5 Editor & Publisher's Name	Dr N S Ramamurthy,
Whether citizen of India	Yes
Address	Editor, Sapthagiri, TTD Journal, Tirupati
6 Name and address of individuals who own the Newspaper and partners or shareholders holding more than one percent of the Total Capital	Board of Trustees represented by the Executive Officer on behalf of TTD, Tirupati

I, N S. Ramamurthy, hereby declare that the particulars given above are true to the best of my knowledge and belief

TIRUPATI
Date 28-2-1999

(Sd) N S RAMAMURTHY
Signature of the Publisher

ಧರ್ಮದ ಸ್ವರೂಪ

- ವಿದ್ವಾನ್ 'ರಘುಸುತ'

ಧರ್ಮಂ ಚರ (ಧರ್ಮ ಮಾಡು, ಧರ್ಮೇಣ ಸುಖಮಾಸೀತ (ಧರ್ಮದಿಂದ ಸುಖ ದೊರೆಯುವುದು) ಧರ್ಮಾನ್ನ ಪ್ರಮದಿತವ್ಯಮ್ (ಧರ್ಮಾ ಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ನಿಧಾನ, ಅಸಡ್ಡೆಗಳನ್ನು ತೋರಬಾರದು) - ಎಂದು ವೇದವು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ

ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಈ ಧರ್ಮ ಅಂದರೆ ಏನು ? ಇದರಿಂದ ಎಂತಹ ಸುಖ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ? - ಎಂಬುದನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕಾದುದು ಅವಶ್ಯ. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಧರ್ಮ ಎನ್ನುವ ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಅರಿಯುವುದು ಅಗತ್ಯ

ಧರ್ಮದ ಅರ್ಥ

ವ್ಯಾಕರಣದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಧರ್ಮ ಶಬ್ದವು ಧ್ವಜ್ ದಾರಣೇ ಧಾತುವಿನ ಮುಂದೆ ಮನ್ ಎಂಬ ಪ್ರತ್ಯಯ ವನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಇದರ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ ಮೂರು ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಗು

೧) ಯತೆ ಲೋಕಾಃ ಅನೇನ ಇತಿ ಧರ್ಮಃ

- ಯಾವುದರಿಂದ ಪ್ರಪಂಚವು ಧಾರಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆಯೋ ಅದುವೇ ಧರ್ಮ

ದರತಿ ದಾರಯತಿ ವಾ

ಲೋಕಮ್ ಇತಿ ಧರ್ಮಃ

- ಯಾವುದು ಲೋಕವನ್ನು ಧಾರಣೆಗೊಂಡಿರಬೇಕೆಂದು ಧರ್ಮವಾಗಿದೆ

ಧ್ವಿಯತೆ ಯಃ ಸ ಧರ್ಮಃ.

- ಯಾವುದು ಬೇರೆಯವರನ್ನು ಹೊರುವುದೋ, ಪೋಷಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವಾದುದೋ ಅದೇ ಧರ್ಮ

ಮಹಾಬಾರತದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮದ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಕರ್ಣಪರ್ವ (೬೯/೫೮) ದಲ್ಲಿ-

ದಾರಣಾಧರ್ಮ ಮಿತ್ಯಾಹುಃ

ಧರ್ಮೋ ಧಾರಯತಿ ಪ್ರಜಾಃ

ಯತ್ ಸ್ಯಾದ್ಧಾರಣ ಸಂಯುಕ್ತಂ

ಸ ಧರ್ಮ ಇತಿ ನಿಶ್ಚಯಃ

- ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ,

ಅಂದರೆ - 'ಧಾರಣೆ (ಪೋಷಿಸುವುದು) ಮಾಡುವುದನ್ನು ಜನರು ಧರ್ಮ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ ಧರ್ಮವು ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಧಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಧಾರಣೆ (ಪೋಷಿಸುವಿಕೆ)ಯೊಂದಿಗೆ ಇರುವ ಕೆಲವು ಧರ್ಮ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ - ಇದು ನಿಶ್ಚಯ

ಇದರಿಂದ ಧರ್ಮ ಶಬ್ದವು ಬಹಳ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಉಳ್ಳದ್ದು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು

ಅಮರಕೋಶದಲ್ಲಿ ಈ ಶಬ್ದದ ಏಳು ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ ೧) ಸುಕೃತ (ಪೂಜೆ), ೨) ವೈದಿಕ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳು, ಯಾಗ ಮುಂತಾದುವುಗಳು, ೩) ಯಮರಾಜ, ೪) ನ್ಯಾಯ, ೫) ಸ್ವಭಾವ, ೬) ಆಚಾರ, ೭) ಸೋಮರಸವನ್ನು ಕುಡಿಯುವವನು

ದೇರೆ (ಶಬ್ದ) ಕೋಶಗಳಲ್ಲಿ ಧರ್ಮದ ಅರ್ಥ ಈ ರೀತಿ ಇದೆ-

೧) ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ ಕರ್ಮದ ಅನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುವ ಭವಿಷ್ಯ ಫಲದ ಸಾಧನ ಸ್ವರೂಪವಾದ ಶುಭಾದ್ಯಷ್ಟ ಅಥವಾ ಪುಣ್ಯಾಪುಣ್ಯರೂಪ ಭಾಗ್ಯವೇ ಧರ್ಮ

೨) ಶೌಕ ಮತ್ತು ಸ್ವಾರ್ಥ ಧರ್ಮ

೩) ವಿಕೃತ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾಗುವ ಗುಣ ಅಥವಾ ಕರ್ಮಜನ್ಮ ಅದೃಷ್ಟ.

೪) ಆತ್ಮಾ

೫) ದೇಹವನ್ನು ಧಾರಣೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಜೀವಾತ್ಮಾಶುದ್ಧಿ, ಆಚಾರ ಅಥವಾ ಸದಾಚಾರಗಳ ಅನುಭೂತಿಯೇ ಧರ್ಮ

೬) ವಸ್ತುವ ಗುಣ

೭) ಸ್ವಭಾವ

೮) ಉಪಮಾ

೯) ಯಾಗ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು

೧೦) ಅಹಿಂಸೆ

೧೧) ನ್ಯಾಯ

೧೨) ಉಪನಿಷತ್

೧೩) ಧರ್ಮ (ಯಮ) ರಾಜ

೧೪) ಸೋಮಾಧ್ಯಾಯಾ

೧೫) ಸತ್ಯಂ

೧೬) ಧನುಸ್ಸು,

೧೭) ಜ್ಯೋತಿಷ ಮತಾನುಸಾರ ನವಮ ಸ್ಥಾನ ಅಥವಾ ಭಾಗ್ಯಭವನ

೧೮) ದಾನ ಇತ್ಯಾದಿ

ನಿರುಕ್ತದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥ ನಿಯಮ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ ಧಾತುಗತ ಅರ್ಥ ಧಾರಣೆ ಮಾಡುವುದು ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ ಇವೆರಡೂ ಸೇರಿದರೆ ಧರ್ಮ ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥ ಯಾವ ನಿಯಮದಿಂದ ಈ ಪ್ರಪಂಚವು ಧಾರಣೆ ಮಾಡುವುದೋ (ಪಾಲಿಸಲ್ಪಡುವುದೋ) ಅದೇ ಧರ್ಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ

ಅಂದರೆ 'ಜಗತ್ತಿನ ಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಅಭ್ಯುದಯ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯ ಸಮತ್ವ ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಯಾವುದನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವವೋ ಅಂತಹ ಒಂದು ಗುಣವೇ ಧರ್ಮ', 'ಜಗತ್ತಿನ ಅಭ್ಯುದಯ ಮತ್ತು ನಿಶ್ಚೇಯಕ್ಕಾಗಿ ಕಾರಣಭೂತವಾದ ಗುಣವೇ ಧರ್ಮ' (ಸಂ + ಕ ಶಬ್ದಕೋಶ) ಎಂಬ ಧರ್ಮ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ

'ಜಗತ್ತಿನ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಈ ಧರ್ಮವು ಪ್ರತಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಾನವನಲ್ಲದೆ ಇರಬೇಕು' ಇಂತಹ ಧರ್ಮವು ಹತ್ತು ವಿಧ-

ಧೃತಿಃ ಕ್ಷಮಾ ದಮೋಽಸ್ತೇಯಂ

ಶೌಚ ಮಿಂದ್ರಿಯ ನಿಗ್ರಹಃ

ದೀರ್ಘದ್ವಾ ಸತ್ಯಮಕ್ರೋಧೋ

ವಶಕಂ ಧರ್ಮ ಲಕ್ಷಣಮ್

ಧರ್ಮದ ಮತ್ತೊಂದು ಮುಖ್ಯವಾದ ಅರ್ಥವೆಂದರೆ ಸದಾಚಾರ ಸಂಪನ್ನರಾದ ಹಿರಿಯರು ಸರಿ ಎಂದು ಒಪ್ಪುವ, ಪ್ರಶಂಸಿಸುವ ಮಾನವನ ಆಚಾರವೇ ಧರ್ಮ ಎಂಬುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಭಾವವನ್ನು ಹೊರಗಡವುತ್ತದೆ

ಧರ್ಮದಿಂದ ಸುಖವು ದೊರೆಯುವುದೆ? ವೇದಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ- ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯಿಂದ ಸುಖವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಧರ್ಮದರ್ಶನ ತತಃ ಸುಖಮ್- ಎಂಬ ಮಾತು ಇದೆ ಧರ್ಮದಿಂದ ಧರ್ಮವೂ ಅಂತಹ ಧರ್ಮದಿಂದ ಸುಖವೂ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಈ ಸುಖವು ಲೋಕದ ಮತ್ತು ಪರಲೋಕದ ಸುಖ ಎಂಬ ಎರಡು ಬಗೆಯದ್ದಾಗಿರುತ್ತವೆ ಈ ಎರಡೂ ರೀತಿಗಳಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಸುಖವೇ ಧರ್ಮ ಎಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಧರ್ಮದ ಲಕ್ಷಣಗಳು

ಎಲ್ಲ ಮಾನವರೂ, ಸುಖದಿಂದ ಜೀವಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ ಇದರ ಸಾಧನೆಯೇ ಧರ್ಮ ಇದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಲಕ್ಷಣಗಳಿವೆ ಮುಖ್ಯವಾದುವೆಂದರೆ -

೧ನೇ ಲಕ್ಷಣ ಇದರ ಪ್ರಕಾರ ವೈಶೇಷಿಕ ದರ್ಶನದ ವಕ್ತಾರನಾದ ಮಹರ್ಷಿ ಕಣಾದನು ಧರ್ಮದ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೀಗೆಂದು ವಿವರಿಸುತ್ತಾನೆ-

ಯತೋಽಭ್ಯುದಯ ನಿಶ್ಚಯ-
ಸುಖೋಽಸ ಧರ್ಮಃ

ಅಂದರೆ ಯಾವುದರಿಂದ ಮಾನವನು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತಿ, ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವನೋ ಅದೇ ಧರ್ಮ ಇದು ಧರ್ಮದ ಮೊದಲ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ.

ಈ ಧರ್ಮದ ಮೂಲ ವೇದ ಮನುವು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ವೇದೋಽಖಿಲೋ ಧರ್ಮ ಮೂಲಮ್ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿ, ಸಮಸ್ತ ವೇದ (ಋಕ್, ಯಜುಃ, ಸಾಮ, ಅಥರ್ವ) ಗಳೂ ಧರ್ಮದ ಮೂಲವೇ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾನೆ

ವೇದವು ಹೇಳುವುದು (ವೇದ ಪ್ರಣಿಹಿತೋ ಧರ್ಮೋಹ್ಯಧರ್ಮ ಸ್ತದ್ವಿಪರ್ಯಯಃ ೬-೧-೪೪), ವೇದದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿರುವುದಷ್ಟೂ ಧರ್ಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದುದೇ ಅಧರ್ಮ

೨ ನೇ ಲಕ್ಷಣ 'ಚೋದನಾಲಕ್ಷಣೋಽರ್ಥೋ ಧರ್ಮಃ' (ವೇದದಲ್ಲಿ ಪ್ರೇರಣೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವುದು ಯಾವುದೋ ಆ ಪದಾರ್ಥವೇ ಧರ್ಮ) ಎಂಬುದರ ಅನುಸಾರ ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವಂತೆ ಕರ್ಮ ಮಾಡುವುದು ಧರ್ಮವಾಗಿದೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ನಿಷೇಧಿಸಿರುವ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡದಿರುವುದೇ ಧರ್ಮ ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿರುವ ವರ್ಣಾ

ಶ್ರಮ ದರ್ಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸದೆ ಇರುವುದು ಮತ್ತು ಅನುಸರಿಸದೇಡವೆಂದು ಹೇಳಿರುವ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಅಧರ್ಮವಾಗುತ್ತದೆ
೩ನೇ ಲಕ್ಷಣ (ವೇದ ವಿಹಿತತ್ವಮ್) ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿರುವುದೇ ದರ್ಮ ಎಂಬುದು ಧರ್ಮದ ಮೂರನೇ ಲಕ್ಷಣ

೪ನೇ ಲಕ್ಷಣ ಕ್ರಿಯಾಸಾಧ್ಯತ್ವೇ ಸತಿ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರ ತ್ವಮಿತಿ ಲೋಕಾಃ - ಎಂಬುದು ಧರ್ಮದ ನಾಲ್ಕನೇ ಲಕ್ಷಣ

ಕ್ರಿಯೆ (ಕರ್ಮ)ಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಮಾನವರಿಗೆ ಉಪಕಾರವಾಗುವಂತೆ ವರ್ತಿಸುವುದು ಧರ್ಮದ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ ಇದು ಜಗತ್ತಿನ ಸತ್ಪುರುಷರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ

೫ನೇ ಲಕ್ಷಣ 'ಸತ್ಯಾಜ್ಞಾಯತೇ, ದಯಯಾಜನೇನ ಚ ವರ್ಧತೇ, ಕ್ಷಮಾಯಾಂ ತಿಷ್ಠತಿ, ಕ್ರೋಧಾ ನಶ್ಯತಿ' ಎಂಬುದು ಧರ್ಮದ ಐದನೆಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ

ಸತ್ಯದ ಪಥವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದೇ ಧರ್ಮ ಸತ್ಯದಿಂದಲೇ ಧರ್ಮದ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತದೆ ದಯೆ ಮತ್ತು ದಾನಗುಣಗಳಿಂದ ಇದು ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಕ್ಷಮೆಯಿಂದ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅದು ನೆಲೆಸುತ್ತದೆ ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಅಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿ ನಾಶವಾಗುತ್ತಾನೆ, ಅವನಲ್ಲಿನ ಧರ್ಮವೂ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ

೬ನೇ ಲಕ್ಷಣ ಮನುಸ್ಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮದ ಆರನೇ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ

ವೇದಃ ಸ್ಮೃತಿಃ ಸದಾಚಾರಃ
ಸ್ವಸ್ಥ ಚ ಪ್ರಿಯಮಾತೃನಃ
ಏತಚ್ಚತುರ್ವಿಧಂ ಪ್ರಾಕುಃ
ಸಾಕ್ಷಾತ್ಸಮಾಸ್ಯ ಲಕ್ಷಣಮ್

(೨-೧೭)

ವೇದ, ಸ್ಮೃತಿ (ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ) ಇವುಗಳ ಪರಣ, ಸದಾಚಾರ (ಸತ್ಪುರುಷರ ಆಚರಣೆ), ತನ್ನ ಆತ್ಮವನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನಗೊಳಿಸುವುದು - ಇವು ನಾಲ್ಕೂ ಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವವರ ಸಲ್ಲಕ್ಷಣಗಳಾಗಿವೆ

ಶ್ರುತಿ ಸ್ಮೃತಿಭ್ಯಾ ಮುದಿತಂ ಯತ್
ಸ ಧರ್ಮಃ ಪ್ರಕೀರ್ತತಃ

ಶ್ರುತಿ (ವೇದ) ಮತ್ತು ಸ್ಮೃತಿ (ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ)ಗಳಲ್ಲಿ ಏನು ಹೇಳಿವೆಯೋ ಅದನ್ನೇ ಧರ್ಮವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ

ಶ್ರುತಿ ಸ್ಮೃತೃದಿತಂ ಧರ್ಮಃ
ಮನುತಿಷ್ಠನ್ ಹಿ ಮಾನವಃ
ಇಹ ಕೀರ್ತಿ ಮವಾಪ್ನೋತಿ
ಪ್ರೀತ್ಯಂ ಚಾನುತ್ಸಮಂ ಸುಖಮ್

(೨-೯)

ಶ್ರುತಿ ಮತ್ತು ಸ್ಮೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿರುವ ಧರ್ಮ (ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು) ವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆಯುವುದೇ ಅಲ್ಲದೆ ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮೋಕ್ಷವನ್ನೂ ಪಡೆಯುವನು

ಆಚಾರಃ ಪ್ರಥಮೋ ಧರ್ಮಃ
ಶ್ರುತ್ಯುಕ್ತಃ ಸ್ವಾರ್ಥ ಏವ ಚ
ತಸ್ಮಾದ್ವಿಸ್ತನ್ ಸದಾ ಯುಕ್ತೋ
ನಿತ್ಯಂ ಸ್ಯಾದಾತ್ಮವಾನ್ ದ್ವಿಜಃ

(೧-೧೦೮)

ಶ್ರುತಿ ಮತ್ತು ಸ್ಮೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿರುವ ಸದಾಚಾರವು ಆತ್ಮತ್ವಮ ಧರ್ಮವಾದುದು ಇದರಿಂದ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿರುವ ದ್ವಿಜನು ಯಾವಾಗಲೂ ಸದಾಚಾರದಿಂದ ಕೂಡಿರುವನು

ಏಕ ಏವ ಸುಹೃದ್ ಧರ್ಮೋ
ನಿಧನೇಽಪ್ಯನುಯಾತಿ ಯಃ
ಶರೀರೇಣ ಸಮಂ ನಾಶಂ
ಸರ್ವಮನ್ಯತ್ಸು ಗಚ್ಛತಿ

ಧರ್ಮವೊಂದೇ ಸಾವಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಜೀವದೊಂದಿಗೆ ಹೋಗುವುದು ಉಳಿದವೆಲ್ಲವೂ ಶರೀರದ ನಾಶದೊಂದಿಗೆ ನಾಶವಾಗುತ್ತವೆ

೭ನೇ ಲಕ್ಷಣ 'ಧರ್ಮೋ ರಕ್ಷತಿ ರಕ್ಷಿತಃ' ಎಂಬಂತೆ ವ್ಯವಹಾರ ನಿಬಂಧನೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ತನ್ನ ಸದಾಚಾರ, ಆಚರಣೆಗಳಿಂದ ಧರ್ಮಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾ ಬಂದರೆ, ಆ ಧರ್ಮವೇ ಅವನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ - ಎಂಬುದು ಈ ಧರ್ಮದ ಏಳನೇ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ

ಧರ್ಮದ ವಿಭಾಗಗಳು

ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಧರ್ಮದ ಮೂರು ವಿಭಾಗ (ಸ್ತಂಭ)ಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ -

ತ್ರಯೋ ಧರ್ಮಸ್ತಂಧಾ
ಯಜ್ಞೋಽಧ್ಯಯನಂ
ದಾನಮಿತಿ ಪ್ರಥಮಃ
ತಪ ಏವ ದ್ವಿತೀಯೋ
ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾಚಾರ್ಯಂ
ಕುಲವಾಸೀ ತೃತೀಯೋಽತ್ಯಂತಮಾತ್ಮನಃ

ಮಾಚಾರ್ಯಕುಲೇಃವಸಾದಯನ್
ಸರ್ವಂ ಏತೇ ಪುಣ್ಯಲೋಕಾ ಭವಂತಿ
ಬ್ರಹ್ಮಸಂಸ್ಥೋಽಮೃತತ್ವಮೇತಿ
(ಭಾಂ ೨-೨೩-೧)

ಧರ್ಮವನ್ನು ಮೂರು ವಿಭಾಗಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡ
ಲಾಗಿದೆ. ಇವೇ ಧರ್ಮದ ಆಧಾರಸ್ತಂಭಗಳು

ಯಜ್ಞ, ಅಧ್ಯಯನ ಅಥವಾ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಮತ್ತು
ದಾನ - ಇವು ಧರ್ಮದ ಮೊದಲ ಸ್ತಂಭವಾಗಿವೆ

ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುವುದು ಎರಡನೇ ಸ್ತಂಭವಾಗಿದೆ

ಆಚಾರ್ಯರ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು, ಅವರ
ಅನುಮತಿಯಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಬ್ರಹ್ಮಚಾ
ರಿಯು ತನ್ನ ಶರೀರವನ್ನು ಕ್ಷಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಗುರು
ಸೇವೆ ಮಾಡಿ, ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುವ ರೀತಿಯು
ಮೂರನೇ ಸ್ತಂಭವಾಗಿದೆ

ಇವೆಲ್ಲವೂ ಪುಣ್ಯಲೋಕಪ್ರಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸಹ ಭಾಗಿ
ಗಳಾಗಿವೆ ನಾಲ್ಕನೇ ಆಶ್ರಮವಾದ ಸನ್ಯಾಸವು
ಅಮೃತತ್ವ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡುವುದು

ಅಧರ್ಮ, ವಿಧರ್ಮದ ರೂಪಗಳು

ಈ ಧರ್ಮ ಶಬ್ದದ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಸ್ವ ಅಕ್ಷರವನ್ನು
ಜೋಡಿಸುವುದರಿಂದ ಸ್ವಧರ್ಮ ಶಬ್ದವಾಗುತ್ತದೆ
ಹೀಗೆಂದರೆ ತನ್ನ ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಸ
ರಿಸುವ ರೀತಿ ಎಂದರ್ಥ

ಅದೇ ಪದಕ್ಕೆ ಮೊದಲಿನಲ್ಲಿ ಪರ ಎಂಬುದನ್ನು
ಜೋಡಿಸಿದಲ್ಲಿ ಪರಧರ್ಮ ಶಬ್ದವಾಗುತ್ತದೆ ತನ್ನ
ವರ್ಣಾಶ್ರಮಧರ್ಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ
ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವವನು ಪರ
ದರ್ಮಿಯನಾಗುತ್ತಾನೆ

ಈ ಧರ್ಮಪದಕ್ಕೆ ವಿ ಉಪಸರ್ಗವನ್ನು ಜೋಡಿ
ಸುವುದರಿಂದ ವಿಧರ್ಮ ಶಬ್ದವಾಗುತ್ತದೆ ಅಂದರೆ
ವಿಗತಃ ಧರ್ಮೇಣ ವಿಧರ್ಮ - (ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ ತನ್ನ
ಧರ್ಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಧರ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದಿ
ದವನು (ಧರ್ಮಾಂತರಗೊಂಡವನು) ವಿಧರ್ಮಿ
ಯಾಗುತ್ತಾನೆ ತನ್ನ ಧರ್ಮದ ವಿನಹ ಬೇರೆ
ಧರ್ಮಗಳೆಲ್ಲವೂ, ಧರ್ಮಪರಿಪಾಲನೆ ಮಾಡುವವ
ನಿಗೆ ವಿಧರ್ಮಗಳಾಗುತ್ತವೆ

ಧರ್ಮ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಕು ಉಪಸರ್ಗವನ್ನು ಜೋಡಿಸು
ವುದರಿಂದ ಕುಧರ್ಮ ಶಬ್ದ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಇದರ
ಅರ್ಥ ಕುಪ್ಲಿತಃ ಧರ್ಮಃ - ಕುಧರ್ಮಃ ಎಂದಾಗು

ತ್ತದೆ ಯಾವನು ತನ್ನ ಧರ್ಮವನ್ನು ನಿಂದಿಸುವನೋ
ಅವನು ಕುಧರ್ಮಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ ಅಂತಹವನ
ರೀತಿಯು ಕುಧರ್ಮವಾಗುತ್ತದೆ ಇದು ಪಾಪಾಚ
ರಣಿ (ಕೆಟ್ಟ ಆಚರಣೆ)ಯಾಗುತ್ತದೆ ಓರ್ವ ಧರ್ಮ
ದವನು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಉಂಟುಮಾ
ಡಿದಲ್ಲಿ, ಅದು ಕುಧರ್ಮವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಹೇಗೆಂ
ದರೆ-

ಧರ್ಮಂ ಯೋ ಬಾಧತೇ ಧರ್ಮೋ ನ
ಸ ಧರ್ಮಃ ಕುಧರ್ಮ ತತ್
ಅವಿರೋಧೀ ತು ಯೋ ಧರ್ಮಃ
ಸ ಧರ್ಮಃ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಃ

ಯಾವ ಧರ್ಮವು ಇನ್ನೊಂದು ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ
ಯುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆಯೋ, ಅದು ನಿಜ ಅರ್ಥ
ದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವಲ್ಲ ಅದು ಕುಧರ್ಮವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳು
ತ್ತದೆ ಯಾವ ಧರ್ಮವು ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳ ಅವಿ
ರೋಧವಾಗಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅದೇ ಯಥಾರ್ಥ (ನಿಜ
ಅರ್ಥದ) ಧರ್ಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ

ಧರ್ಮ ಪದಕ್ಕೆ ಮೊದಲಿನಲ್ಲಿ ನ-ಇ- ಜೋಡಿಸು
ವುದರಿಂದ 'ನ ಧರ್ಮಃ ಅಧರ್ಮಃ' ಎಂದಾಗಿ, ಅದು
ಅಧರ್ಮ ಶಬ್ದವಾಗುತ್ತದೆ ಇದರರ್ಥ ಯಾರು
ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವರೋ ಅಂತ
ಹವರು ಈಗಾಗಲೇ ತಿಳಿಸಿರುವಂತೆ ಅಧರ್ಮದ
ಪಾಲಕರಾಗುತ್ತಾರೆ

ಈ ಅಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಐದು ತರಹಗಳುಂಟು -
ವಿಧರ್ಮ, ಪರಧರ್ಮ, ಧರ್ಮಾಭಾಸ, ಉಪಧರ್ಮ
ಮತ್ತು ಫಲಧರ್ಮ

ವಿಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಪರಧರ್ಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಈಗಾಗ
ಲೇ ತಿಳಿಸಿಯಾಗಿದೆ

ಡಂಭಾಚಾರದ, ತೋರಿಕೆಯ ಅನುಯಾಯಿ
ಗಳ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯು ಉಪಧರ್ಮವಾಗಿರು
ತ್ತದೆ ಇಂತಹವರು ಪಾಪಾಂಡಿಗಳು, ಧೋರಾಗಿ
ಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ

ಶ್ರುತಿ ಮತ್ತು ಸ್ಮೃತಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇತರರ ಗ್ರಂಥ
ಗಳಲ್ಲಿ ಉಕ್ತವಾದುದು 'ಅಸದ್ಧರ್ಮ'ವಾಗಿರುತ್ತದೆ
ಇದನ್ನೇ ಧರ್ಮಾಭಾಸ ಎಂದು ಕರೆಯುವುದು
ಯಾವುದೋ ಅಸದ್ಧರ್ಮವನ್ನು ನಿಜವಾದ ಧರ್ಮ
ವೆಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಭಾವಿಸಿ ಅನುಸರಿಸುವಿಕೆ
ಯನ್ನು ದರ್ಮಾಭಾಸ ಎಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ

ಪ್ರಚಲಿತ ಅರ್ಥವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಅರ್ಥವನ್ನು
ಕೊಡುವುದರ ಮುಖಾಂತರ ಧರ್ಮದ ಅರ್ಥವನ್ನು

ತಿಳಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಫಲಧರ್ಮ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾ
ಗುತ್ತದೆ

ಮೇಲೆ ಕುಧರ್ಮದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಟ್ಟೇ ಇದೆ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ಆರೂ ರೀತಿಯ ಅಧರ್ಮಗಳನ್ನು
ತೃಜಿಸಬೇಕಾದುದು ಮಾನವನ ಕರ್ತವ್ಯ

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಸ್ವಧರ್ಮದಲ್ಲಿರುವುದೇ ಶ್ರೇಯ
ಸ್ಕರವಾದುದು ಅದರಿಂದಲೇ ಭಗವಂತನು
ಸ್ವಧರ್ಮೇ ನಿಧನಂ ಶ್ರೇಯಃ ಪರಧರ್ಮೋ ಭಯಾ
ವಹಃ (ಸ್ವಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಮರಣಿಸುವುದು, ಪರಧ
ರ್ಮವು ಭಯಂಕರವಾದುದು) ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾನೆ

ಮಾನವ ಕೋಟಿಗೆ, ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಇದೇ
ಪರಮೋಚ್ಚ ಧರ್ಮವಾಗಿದೆ ಇದರ ಮುಖಾಂತರ
ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಕಾಮ, ಶಾಶ್ವತ ಹಾಗೂ ಆಚ
ಲವಾದ ಭಕ್ತಿ ಇರಬೇಕಾದುದು ಅವಶ್ಯ ಇದರ
ಮುಖಾಂತರ ಪ್ರತಿಯೋರ್ವನ ಆತ್ಮವೂ ಪ್ರಸನ್ನವಾ
ಗಿರುತ್ತದೆ ಯಾರ ಕಡೆ ಧರ್ಮವಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅವ
ನಿಗೆ ಸದಾ ಜಯವು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ

ಧರ್ಮೇಣ ಹನ್ಯತೇ ವ್ಯಾಧಿ
ಧರ್ಮೇಣ ಹನ್ಯತೇ ಗೃಹಃ
ದರ್ಮೇಣ ಹನ್ಯತೇ
ಶತ್ರುರ್ಯತೋ ಧರ್ಮಸ್ತತೋ ಜಯಃ

ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯಿಂದ ರೋಗ (ವ್ಯಾಧಿ)
ಲಿಯು)ವು ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ ಅದರಿಂದ ಗೃಹಗಳ
ಪೀಡೆಯು ದೂರವಾಗುತ್ತದೆ ಧರ್ಮದಿಂದ ಶತ್ರು
ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ ಎಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವಿದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ ವಿಜ
ಯವಿದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ - ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕವು ಇದನ್ನು
ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ

ಇಹಪರ ಸೌಖ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನು ಮಾಡಬೇ
ಕಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು 'ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ' ಎನ್ನು
ತ್ತಾರೆ ವಿಹಿತವಾದ ಕರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸು
ವುದರಿಂದ, ಅನುಸರಿಸುವುದರಿಂದ ದೊರೆಯುವ
ಅದೃಷ್ಟ ವಿಶೇಷವೇ ಪುಣ್ಯ ಮೇಲಿನ ಕಾರ್ಯಾಚರ
ಣೆಯಿಂದ ಇದು ಲಭಿಸುತ್ತದೆ

ಇದು ಕಾಯ, ವಾಕ್ಯ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸು ಎನ್ನುವ
ಮೂರು ರೀತಿಗಳಿಂದ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ ದಾನ ಇತ್ಯಾ
ದಿಗಳಿಂದ ಶರೀರದ ಮುಖಾಂತರ ಲಭ್ಯವಾಗುವ
ಪುಣ್ಯವೇ ಮೊದಲನೆಯದು ಹಿತವಾಗಿ ಮಾತನಾ
ಡುವುದು, ನಿಜವನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ ವಾಗ್
ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದ ಎರಡನೇ ರೀತಿಯ ಪುಣ್ಯವು ಲಭ್ಯ
ವಾಗುವುದು 'ಅಹಿಂಸಾ ಪರಮೋ ಧರ್ಮಃ' ಎನ್ನು

ವಂತೆ ಪರಹಿಂಸಾ ಪರಿಹಾರವೆನ್ನುವು ಮನಸ್ಸಿನ ವ್ಯವಹಾರದಿಂದ ಮೂರನೇ ಪೂಜ್ಯ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಧರ್ಮ

ಈ ಪೂಜ್ಯ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯು ಚತುರ್ವಿಧ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳಲ್ಲೊಂದು ಇದರ ವಿವರಗಳು ಮೇದದಲ್ಲಿವೆ

ಈ ಧರ್ಮವು ಪ್ರವೃತ್ತ ಮತ್ತು ನಿವೃತ್ತ ಎನ್ನುವ ಎರಡು ರೀತಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ

ಮಾನವನು ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಅಭ್ಯುದಯಕ್ಕೆ ಸಾಧನ ಭೂತವಾದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಿಕೆಯು ಪ್ರವೃತ್ತ ಧರ್ಮ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಇದು ಸ್ವಾರ್ಥ ದಂತೆ ಕಂಡುಬಂದರೂ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ, ದೇರೆಯವರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಇದು ಸ್ವೀಕಾರಾರ್ಹವಾದುದು ಇದರಲ್ಲಿ ಸಾತ್ವಿಕ, ರಾಜಸ ಮತ್ತು ತಾಮಸ ಎಂಬ ಮೂರು ವಿಧದ ಧರ್ಮಗಳಿವೆ. ಇದು ತುಂಬಾ ವಿಸ್ತಾರವಾದುದು ಇದು ತುಂಬಾ ಅವಶ್ಯವಾದುದೆಂದೂ ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ

ಮೋಕ್ಷಸಾಧನ ಭೂತವಾದುದು ನಿವೃತ್ತಧರ್ಮ

ಕರ್ತವ್ಯಾಚರಣೆ

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲೇಬೇಕು ಇದನ್ನು ಅವಶ್ಯ 'ಕರ್ತವ್ಯಾಚರಣೆ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ ಇದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನ ಧರ್ಮವೂ ಹೌದು

ಈ ಧರ್ಮವೂ - ವರ್ಣಧರ್ಮ, ಆಶ್ರಮ ಧರ್ಮ, ವರ್ಣಾಶ್ರಮಧರ್ಮ, ಗೌಣಧರ್ಮ, ನೈಮಿತ್ರಿಕ ಧರ್ಮ - ಎಂಬ ಐದು ವಿಧಗಳಾಗಿವೆ

ವರ್ಣವನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಹೇಳಿರುವ ಧರ್ಮವೇ ವರ್ಣಧರ್ಮ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವರ್ಣದವರಿಗೂ ಅವರವರದ್ದೇ ಆದ ಧರ್ಮನಿಯಮಗಳಿವೆ ಅವನ್ನು ಆಯಾ ಧರ್ಮದವರು ಪಾಲಿಸಬೇಕು ಉದಾ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಉಪನಯನ ಒಂದು ವಿಹಿತವಾದ ಧರ್ಮ

ಆಯಾಯಾ ಆಶ್ರಮಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಹೇಳಿರುವ ಧರ್ಮ ಆಶ್ರಮಧರ್ಮ ದಂಡಧಾರಣೆ, ಭಿಕ್ಷಾಚರಣೆಗಳು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾಶ್ರಮದ ಧರ್ಮ ಪಂಚಯಜ್ಞಗಳು, ದಾಸ, ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿಗಳು ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದ ಧರ್ಮ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದು ವಾನಪ್ರಸ್ಥಾಶ್ರಮದ ಧರ್ಮ. ಮೋಕ್ಷೋಪಾಯ ಹಾಗೂ ಜ್ಞಾನ ಸಂಪಾದನೆಗಳು ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮದ ಧರ್ಮ

ವರ್ಣ ಮತ್ತು ಆಶ್ರಮಗಳೆರಡಕ್ಕೂ ಅನ್ವಯಿಸಿ ಹೇಳಿರುವಂತಹ ಧರ್ಮವು ವರ್ಣಾಶ್ರಮದರ್ಮ

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೂ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಇರಬೇಕಾದ ಗುಣಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಧರ್ಮವು 'ಗೌಣ ಧರ್ಮ' ಎಂದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಪ್ರಜಾಪರಿಪಾಲನೆ, ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ - ಇವು ರಾಜನ ಧರ್ಮ ಇತ್ಯಾದಿ

ಯಾವುದಾದರೊಂದು ನಿಮಿತ್ತವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿರುವ ಧರ್ಮವು 'ನೈಮಿತ್ರಿಕ ಧರ್ಮ'ವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಜ್ಞಾನ, ಅಜ್ಞಾನಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ ಪಾಪಗಳ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಈ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ

ಧರ್ಮದ ರಹಸ್ಯ

ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನವನು ಧರ್ಮಾಧರ್ಮ, ಪಾಪಪುಣ್ಯಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ, ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವನು. ಅವನು ಮಾಡುವ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ದರ್ಮಾಧರ್ಮದ ಅಳತೆಗೋಲಿನಿಂದ ಅಳೆಯಲಾಗುವುದು ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತಾನುಸಾರ ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ, ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ವಿವೇಕಯುತವಾಗಿ ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಗಳನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಬೇಕು ಇದೇ ಧರ್ಮದ ರಹಸ್ಯ

ಈ ಧಾರ್ಮಿಕ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿಯೇ ಸಮಸ್ತ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಪ್ರದಾಹ ಚಲಿಸುತ್ತಿದೆ ಸ್ವತಃ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಧರ್ಮಸ್ವರೂಪನು ಆತನೇ ಸ್ವತಃ ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ 'ಧರ್ಮೋಹಂ ವೃಷ್ಣ ರೂಪ ಧೃಕ್' (೧೧-೧೭-೧೧) ಎಂದು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾನೆ 'ತಪ, ಶೌಚ, ದಯೆ ಹಾಗೂ ಸತ್ಯ ಎನ್ನುವ ನಾಲ್ಕು ಕಾಲ್ಗಳ ವೃಷ್ಣ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ ಧರ್ಮವು ಸ್ವತಃ ನಾನೇ ಆಗಿರುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಭಗವಂತನು ಹೇಳಿರುವನು

ವಿಷ್ಣು ಸಹಸ್ರನಾಮದಲ್ಲಿಯೂ ಹೀಗೆಯೇ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ 'ಧರ್ಮಗುಬ್ಧರ್ಮ ಕೃದ್ಧರ್ಮ' ಎಂಬಂತೆ ಧರ್ಮವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವವನು, ಧರ್ಮವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವವನು ಹಾಗೂ ಸಮಸ್ತ ಧರ್ಮದ ಆಧಾರವೂ ಸ್ವತಃ ಆ ಭಗವಂತನೇ ಆಗಿರುತ್ತಾನೆ

ಅಂತೆಯೇ 'ಧರ್ಮ ಏವ ಹತೋ ಹಂತಿ, ಧರ್ಮೋ ರಕ್ಷತಿ ರಕ್ಷಿತಃ' ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ತಿಳಿಸಿವೆ ಅಂದರೆ ಧರ್ಮವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವುದರಿಂದ, ಅದು ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನೇ ನಾಶ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಅದರಿಂದ ಧರ್ಮದ ರಕ್ಷಣೆ ಅಥವಾ ಪಾಲನೆ ಮಾಡುವವನನ್ನು ಸ್ವತಃ ದರ್ಮದೇ ಅಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ

ಭಗವಂತನೇ ದರ್ಮದ ಪ್ರಭುವಾಗಿರುತ್ತಾನೆ ಅದನ್ನು ನಡೆಸುವವನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ 'ಆಚಾರಃ ಪ್ರಭವೋ ಧರ್ಮೋ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಪ್ರಭುರಚ್ಯುತಃ' ಎನ್ನುವಂತೆ ಧರ್ಮವು ಆಚಾರ, ಸದಾಚಾರಗಳಿಂದಲೇ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ ಅಂತಹ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಭಗವಾನ್ ಅಚ್ಯುತನೇ ಪ್ರಭು ಹಾಗೂ ರಕ್ಷಕನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ

ಆದುದರಿಂದ ಧರ್ಮವು ಸದಾ ಪಾಲಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ ವಸ್ತುವಾಗಿದೆ 'ಧರ್ಮ ಮೂಲಂ ಹಿ ಭಗವಾನ್ ಸರ್ವದೇವ ಮಯೋ ಹರಿಃ' ಎಂಬಂತೆ ಸರ್ವದೇವತಾಮಯನಾದ ಭಗವಂತನು ಧರ್ಮದ ಮೂಲಸ್ತಂಭವಾಗಿದ್ದಾನೆ ಆತನಿಗೆ ಧರ್ಮದ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯ ವಿವರಗಳೂ ತಿಳಿದಿರುತ್ತವೆ 'ಧರ್ಮೋ ಧರ್ಮ ವಿದುತ್ತಮಃ' ಎಂಬಂತೆ ಧರ್ಮದೇ ಭಗವಂತನ ಸ್ವರೂಪ

ಧರ್ಮ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಭಗವಂತನು ಅವತಾವೇ ತ್ತುವನು ಧರ್ಮಾವನಾಯೋರು ಕೃತಾವತಾರಃ (೭-೮-೧೯) ಎಂದು ಸ್ವತಃ ವೇದವ್ಯಾಸರೇ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಿದ್ದಾರೆ

ಭಗವಂತನೇ ಧರ್ಮರೂಪಿಯಾಗಿ ದರ್ಮದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ ಆ ನಿಯಮಗಳಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಬಂಧಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದೇ ಅಲ್ಲದೆ ಸಮಸ್ತ ಜೀವ, ಪ್ರಾಣಿಲೋಟಿಯನ್ನೂ ಬಂಧಿಸಿದ್ದಾನೆ ಭಗವಂತನೊಂದಿಗೆ, ಸಮಸ್ತ ಜೀವ ವರ್ಗವೂ ಅದಕ್ಕೆ ದಾಸರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿಯೇ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಹಾನಿಯುಂಟಾಗುವ ಯಾವುದೇ ಸಂದರ್ಭ, ಸನ್ನಿವೇಶ ಬಂದರೂ, ಅದನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಸ್ವತಃ ಆತನೇ ತನಗೆ ಇಷ್ಟ ಬಂದ ಅವತಾರವನ್ನು ಎತ್ತುತ್ತಾನೆ

ಇದನ್ನೇ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವತಃ ಆತನೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ-

ಯದಾಯದಾಹಿ ಧರ್ಮಸ್ಯ
ಗ್ಲಾನಿರ್ಭವತಿ ಭಾರತ
ಅಭ್ಯುತ್ಥಾನಮಧರ್ಮಸ್ಯ
ತದಾಽಽತ್ಮಾನಂ ಸೃಜಾಮ್ಯಹಮ್

ಪರಿತ್ರಾಣಾಯ ಸಾಧೂನಾಂ
ವಿನಾಶಾಯ ಚ ದುಷ್ಕೃತಾಮ್
ಧರ್ಮಸಂಸ್ಥಾಪನಾರ್ಥಾಯ
ಸಂಭವಾಮಿ ಯುಗೇ ಯುಗೇ

'ದರ್ಮಕ್ಕೆ ಹಾನಿಯಾದಾಗಲೆಲ್ಲ ಅಧರ್ಮದ ವೃದ್ಧಿಯಾಗುವುದು ಆಗ ನಾನು ಅವತಾರ ಮಾಡಿ, (35 ನೇ ಪುಟನೋಡಿ)

ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿ ದೇವಾಲಯ

ಆಲಯದ ಆಡಳಿತ

ಆಂಗ್ಲ ಮೂಲ - ಡಾ|| ಎನ್. ರಮೇಶನ್.

ಕನ್ನಡಾನುವಾದ - ಬಿ. ಎನ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸನ್.

(ಮುಂದುವರೆದಿದೆ)

ಪಲ್ಲವರ ಕಾಲದಿಂದ ಹಿಂದಿನ ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯದ ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಎಂತಹವು, ಹೇಗಿದ್ದವು ಅಲ್ಲಿನ ದೈನಂದಿನ ಪೂಜೆ, ಪುರಸ್ಕಾರಗಳು ಹಬ್ಬಹರಿದಿನಗಳು ಉತ್ಸವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಎಂಬುವವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ನಮಗೆ ಯಾವುದೇ ಖಚಿತವಾದ ದಾಖಲೆಗಳೂ ದೊರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಪಲ್ಲವರ ಕಾಲದಿಂದ ವಿಜಯನಗರದ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಆಲಯದ ಆಡಳಿತದ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಚಿತ್ರವನ್ನು ನೀಡುವ ಶಾಸನಾಧಾರಗಳು ಇದ್ದರೂ, ಅವುಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುವ ಇತರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯೇತರ ಆಧಾರಗಳ ಉಪಲಬ್ಧಿವಿಲ್ಲವಾಗಿವೆ. ವಿಜಯನಗರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ, ಸಮಕಾಲೀನ ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ಪೂರ್ವಿಯಾದ ಖಚಿತವಾದ ಚಿತ್ರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆಧಾರಗಳಿದ್ದು, ಆಲಯದ ಆದಾಯ, ವ್ಯಯ, ಆಲಯ ಸೇವಾವಾರರ ಕೆಲಸಗಳ ವಿವರ, ಪರಿಚಾರಕರ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು, ಆಚಾರ್ಯಪುರುಷರು, ಮರಾಠಿಪತಿಗಳು ಇವರ ವಿವರಗಳೂ, ಆಲಯವನ್ನು ಮದ್ಯಕಾಲೀನ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ರಾಜರ ಮನ್ನೆಯ ಸಾಮಂತರ ಶ್ರೀಮಂತರ ದಾನ ದತ್ತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪೂರ್ತಿ ವಿವರಗಳೂ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿನ ಆಲಯ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ರೂಪಿಸಲು ತಕ್ಕ ಆಧಾರಗಳು ಈ ಆಲಯದ ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಲಿಖಿತವಾಗಿರುವ ಶಾಸನಗಳ ಮೂಲಕವೇ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಈ ಆಧಾರಗಳು ಬಹುತೇಕವಾಗಿ ಇತರ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಪ್ರಾದಾನ್ಯ, ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥನೆ ಹೊಂದುತ್ತವೆ.

ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪತನಾನಂತರ ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅದರ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯ ಕೆಲಕಾಲ ಆಲಯವನ್ನು ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಪಡೆದಿದ್ದಿತು. ಕ್ರಿ.ಶ

1848 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಆಲಯವನ್ನು ಮಹಂತರ ವಶಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಲಾಯಿತು. ಇವರನ್ನು ಆಲಯದ ವಿಚಾರ ಣಕರ್ತರೆಂದು ಗುರುತಿಸಿ, ವರ್ಷದುದ್ದಕ್ಕೆ ಆಲಯದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕಾದ ದೈನಂದಿನ, ವಾರ, ಪಕ್ಷ, ಮಾಸ, ಮಂಡಲ, ಅರೆವರ್ಷ ವಾರ್ಷಿಕ ಉತ್ಸವಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಲಾಯಿತು. ಮಹಂತರ ನಂತರ ದೇರೆ ದೇರೆ ಕಾನೂನುಗಳ ಮೂಲಕವಾದ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಗಳ ಮಂಡಳಿಯು ಆಲಯದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಡೆಸುವಂತಾಗಿ ಇಂದಿಗೂ ಈ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಗಳ ಮಂಡಳಿಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಲ್ಲೇ ಆಲಯವಿದೆ. ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯವರ ಆಡಳಿತ ಆರಂಭವಾದಾಗಿನಿಂದ ಆಲಯದ ಆಡಳಿತದ ಬಗ್ಗೆ ದೇರೆ ದೇರೆ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಪ್ರಾಚ್ಯ ವಸ್ತು ಭಂಡಾರದ ಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು - ಪರಿಪೂರ್ಣವೆನ್ನಿಸುವಷ್ಟು - ಉಂಟು ಇದರಿಂದಾಗಿ ಈ ಹಿಂದಿನ ಎರಡು ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯದ ದಿಕ್ಕು ದೆಸೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಪಲ್ಲವರ

ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಲಯ

ವೆಂಗಡವನ್ನು ತೊಂಡಮಂಡಲದ ತಿರುವೆಂಗಡಕೋಟೆಗೆ ಸೇರಿದ್ದುದೆಂದು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ವಿವರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ತೊಂಡ ಮಂಡಲವೆಂದರೆ ತೊಂಡೆಯರಿಗೆ ಸೇರಿದ ನಾಡು ಅಥವಾ ತೊಂಡ ಮಾನನ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ನಾಡು ಎಂದು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ನಮಗೆ ಈಗ ತಿಳಿದುಬಂದಿರುವ ಆಧಾರಗಳಿಂದಾಗಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಈ ಪ್ರಾಂತ್ಯವನ್ನು 24 ವಿಭಾಗಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದು ಒಂದೊಂದನ್ನೂ ಕೋಟೆ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಕೋಟೆಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ದಳಭತಿಯಿಂದ ಲಪ್ಪರಿ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ಯುದ್ಧ ಮೊದಲಾದ

ತುರ್ತು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಜನ ಇಲ್ಲಿನ ಆಡಳಿತ ಕೇಂದ್ರವಾದ ಕೋಟೆಗೆ ಬಂದು ಸೇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಇಪ್ಪತ್ತಾಲ್ಪ ಕೋಟೆಗಳ ಉಲ್ಲೇಖವಿದ್ದು ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ನಾಯಕನ ಅಧೀನವಾಗಿದ್ದಿತು. ತಿರುವೆಂಗಡ ಕೋಟೆ ಇಂತಹ ಒಂದು ತುಂಡುಸ್ವಳ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಪಾಳಯಗಳು ಒಂದು ಕೇಂದ್ರದ ಅಧೀನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದುದುಂಟು ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಇಂತಹ ಒಂದು ಕೇಂದ್ರ ಕಂಚಿಯಾಗಿದ್ದಿರಬೇಕು ಹೀಗಾಗಿ ತೊಂಡಮಂಡಲದ ಕೇಂದ್ರವೆಂದು ಕಂಚಿಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

ತಿರುವೆಂಗಡ ದೆಟ್ಟದಿಂದ ಕೂಡಿ ಅದೇ ಹೆಸರನ್ನು ಪಡೆದ ತಿರುವೆಂಗಡಕೋಟೆ - ಚಿತ್ತೂರು, ಚಂದ್ರಗಿರಿ, ತಿರುಚಾನೂರು ಶ್ರೀಕಾಳಹಸ್ತಿ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತೆಂದರೆ ಈ ವಿಭಾಗದ ವಿಸ್ತಾರದ ಅರಿವು ಮೂಡುವಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ತೊಂಡ ಮಂಡಲದ ಅತಿ ಪುರಾತನ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿತ್ತಿತು. ಭೂ ವಿಭಾಗದ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಈ ಕೋಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಕೋಟೆ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿತ್ತಿರಬೇಕು.

ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿಗ ಆಲಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಇಲ್ಲಿನ ಉತ್ಸವಗಳಿಗೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದ ತೊಂಡಮಾನನು ತಿರುವೆಂಗಡಕೋಟೆಯ ಹಾಗೂ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳಿದ ತೊಂಡಮಾನ್ ಜನಾಂಗದ ಅರಸನಾಗಿತ್ತಿರಬೇಕು. ತಿರುವಪತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಉತ್ಸವಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಮುಲನಾರನು ವಿವರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಈ ಮಾತು ಸಮರ್ಥಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ತೊಂಡ ಮಂಡಲವನ್ನೆಲ್ಲ ಒಂಪು ಕೇಂದ್ರದ ಕಂಚಿಯ ಆಡಳಿತದ ಅಧೀನಕ್ಕೆ ತರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲೆಗೆ ಆಗಿರಬೇಕು. ಹೀಗಾಗಿ ತೊಂಡಮಂಡಲವು ಮೊದಲಿಗ ಒಂದು ಬುಡಕಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿದ ಹಲವು ಪಾಳ

ಯಾಗಾರಿದ್ದ - ಇಪ್ಪತ್ತಾರೂ ಆಗಿರಲಿಕ್ಕುಂಟು - ವಿಭಾಗಗಳಾಗಿದ್ದ ಒಂದು ಘಟಕ ವಿಧಾನವಾಗಿ ಕಂಚೆಯ ರಾಜ್ಯದ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಾಜ್ಯವಾಯಿತೆಂದೂ ನಾವು ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ ಆಂಧ್ರ ವಂಶಗಳ ಅಧಿಕಾರ ಇನ್ನೂ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿದ್ದ ಶಾಸನಗಳ ಆರಂಭಕಾಲವಾಗಿದ್ದ ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ತೊಂಡಮಾನ್ ತರೆಯನರಾಜ್ಯದ ಉಲ್ಲೇಖವನ್ನು ನೋಡಬಹುದು ತೊಂಡಮಂಡಲ ಏಕೀಕರಣ ಗೊಂಡ ಮೇಲೆಯೂ ಒಬ್ಬಬ್ಬರು ಆಂಧ್ರ ಅಧಿಪತಿಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದು ಈ ಏಕೀಕರಣದಿಂದಾಗಿ ಈ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೃಷಿಕ ಸಮಾಜ ಬೆಳೆಯುವಂತಾಗಿ, ಕೃಷಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಬೆಳೆಯುವಂತಾಯಿತು.

ಈ ಕಾಲದ ಆಡಳಿತಗಾರರು ಈ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಕಡೆ ತಮ್ಮ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿರುವವರಾದರೂ ತಿರುಪತಿಯ ಆಲಯದಲ್ಲಿ (ತಿರುಮಲೆಯ ಆಲಯದಲ್ಲಿ) ಯಾವ ಶಾಸನವನ್ನೂ ಹಾಕಿಸಿದಂತೆ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಬರುವಂತಿಲ್ಲ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದಂತೆಯೇ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ತಿರುಮಲೆಯ ದುರ್ಗವಾಗಿರಿದ್ದಿರಬೇಕು. ಆಲಯ ಆದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೊಂದು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಇದ್ದಿರದೆ ಹೋಗಿರಬಹುದು. ಉಲ್ಲೇಖನೀಯವಾಗಬಹುದಾದಷ್ಟು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗದೆ ಇದ್ದಿರಬಹುದು. ಅಥವಾ ಈಗಾಗಲೇ ತಿಳಿಸಿರುವಂತೆ ಉಲ್ಲೇಖನ - ದಾಖಲಾತಿ ಎಂಬುದೇ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಪರೂಪದ್ದಾಗಿದ್ದಿರಬೇಕು ಪಲ್ಲವರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ, ಆಲಯ ಪೂಜಾ ವಿಧಾನವೂ, ಪದ್ಧತಿಯೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದದ್ದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಸಂಗಂ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ, ಆಳ್ವಾರುಗಳ ಪಾಶುರಗಳಲ್ಲಿ, ಶಿಲಪದಿಗಾರಂ - ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ವೆಂಕಡ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿಯ ಉಲ್ಲೇಖಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಹೇಳಿಯಾಗಿದೆ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಆಧಾರಗಳಿಂದಾಗಿ ಆಲಯದ ಆಡಳಿತ ಹೇಗೆ ಇದ್ದಿತೆಂಬುದು ಅಷ್ಟಾಗಿ ತಿಳಿದುಬರುವುದಿಲ್ಲ ವೈದಿಕ ದೈವವಾದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಆರಾಧನೆ ಈ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅಪರಿಚಿತವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ವೈಷ್ಣವರ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ದಿವ್ಯ ದೇಶ (ಒಟ್ಟು 108 ವೈಷ್ಣವ ದಿವ್ಯ ದೇಶಗಳುಂಟು) ಸರಿಯಾದ ಆರಾಧನೆಯಲ್ಲದೆ ಅಸಡ್ಡೆ ಗೊಳಗಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ನಂಬುವ ಆಧಾರಗಳಾವುವು ಇಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಪಲ್ಲವ ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ತಿರುಮಲೆಯ ದೈವ ದಿನವೂ ಪೂಜೆಗೈಯಲ್ಪಡುತ್ತಿತ್ತು ಎಂದು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪೇನಿಲ್ಲ

ಪಲ್ಲವ ಕಾಲದ ಆಲಯ

ಪ್ರಾಂತ್ಯೀಯ ವಿಭಾಗಗಳು : ತಿ ತಿ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳ 219 ನೇ ನಂಬರಿನ ಶಾಸನವು ತಿರುಸುಖನೂರು (ತಿರುಚಾನೂರು) ನಲ್ಲಿ ದೊರೆತಿದ್ದು ಈ ಊರು ಇದ್ದ ಕುಡವೂರನಾಡು, ತಿರುವೆಂಕಟಕೋಟೆಯ ನೋಡನೆ ಪಲ್ಲವ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿತ್ತೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಪಲ್ಲವರನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ ಚೋಳರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರ ಆಡಳಿತ ತೊಂಡಮಂಡಲವನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡರೂ, ನಂತರದಲ್ಲಿ ಬಂದ ವಿಜಯನಗರದರಸರಲ್ಲಿಯೂ, ಪ್ರಾಚೀನ ಪಲ್ಲವರ ಕಾಲದ ಪ್ರಾಂತ್ಯೀಯ ವಿಭಾಗ, ಉಪವಿಭಾಗಗಳು ಹಾಗೇ ಫುಂದುವರೆದವು ತೊಂಡಮಂಡಲವು ಹಲವು ಕಾಲ ರಾಜೇಂದ್ರ ಚೋಳಮಂಡಳವೆಂದೂ, ಹಾಗೂ ಜಯಕೊಂಡಚೋಳ ಮಂಡಲವೆಂದೂ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಪರಿವರ್ತನೆಪಡೆಯಿತು

ತಿರುವೆಂಕಟಕೋಟೆಯ ಎಂಬುದು ತೊಂಡಮಂಡಲ ಅಥವಾ ಜಯಗೊಂಡ ಚೋಳ ಮಂಡಲದ ಒಂದು ವಿಭಾಗವಾದರೂ ಸಹ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿ ನೆಲೆಯಿರುವ ಪವಿತ್ರ ಪರ್ವತದಿಂದಲೇ ತನ್ನ ಹೆಸರು ಪಡೆಯಿತೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ, ಆ ಅತಿ ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲಿನ ಸ್ವಾಮಿಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಕುರಿತೇ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ನಮಗೆ ದೊರಕಿರುವ ಹಲವಾರು ಶಾಸನಗಳಿಂದ ಈ ಕೋಟೆಯು (ಕೋಟೆಯ) ನಾಲ್ಕು ಉಪವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವು ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ ಅವುಗಳೆಂದರೆ - ಕುಡವೂರು ಅಥವಾ ಕುಡವೂರು ನಾಡು ತಿರುಪತಿಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಗ್ರಾಮಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಿತು ವೈಕುಂಡ ವಲನಾಡು ಎಂಬ ಚಂದ್ರಗಿರಿಯ ಸುತ್ತಲ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪ್ರಾಂತ್ಯ ಚಿತ್ತೂರು ಬಳಿಯ ಗ್ರಾಮಗಳು ಸೇರಿದ ತುಯ್ಯನಾಡು, ಹಾಗೂ ಕಾಳಹಸ್ತಿಯ ಸುತ್ತಲಿನ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಆರೂರು ಅಥವಾ ತೊಂಡಮಾನ್ ಆರೂರುನಾಡು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕುಡವೂರು ಎಂಬ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಹೆಸರು ನೀಡಿದ ಗ್ರಾಮ ಈಗಿಲ್ಲವಾಗಿ, ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ತೊಂಡಮಾನ್ ಆರೂರು ಅಥವಾ ಪೆರಿ ಆರೂರು ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಆರೂರು ಈಗಿನ ಕಾಳಹಸ್ತಿಯ ಬಳಿಯ ತೊಂಡಮನಾಡು ಆಗಿದೆ (1921 ರ ಮದ್ರಾಸು ಶಾಸನ ವರದಿ ಪ್ರಾರ - 26)

ಶಾಸನೋಕ್ತ ಪಲ್ಲವರಾಜರು : ತಿ ತಿ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲವ ಶಾಸನಗಳು ಅಪರೂಪವಾಗಿದ್ದು ಕೋ ವಿಜಯದಂತಿ ವಿಕ್ರಮ ದೇವರ್ ಹೆಸರು ಹೇಳುವ ತಿರುಚಾನೂರಿನ ಎರಡು ಶಾಸನಗಳು ಬಹುಕಡಿಮೆ ವಿಷಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟವೆ (ಅತಿಸ್ತಲ್ಪ ವಿಷಯವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು (ಜಿಟಿ 219) ರಾಜನ ೮ ಕೆಯ 51 ನೇ ವರ್ಷವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತ ತಿರುವೆಂಕಟಕೋಟೆಯ ನಲ್ಲಿದ್ದ ಕುಡವೂರು ನಾಡುವಿನಲ್ಲಿ ತಿರುಚಾನೂರಿನ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತ ದಾನಿಯಾದ ಉಗಬೈರುಮಾನಾರ್ ವಾಸಸ್ಥಳವಾದ ಚೋಳನಾಡಿ ಸೋಲನೂರು ಪ್ರಾಂತವನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ

ಜಿಟಿ 219 ಹಾಗೂ ಜಿಟಿ 273 ಶಾಸನಗಳ ಸೋಲನೂರಿನ ಉಲಗಬೈರುಮಾನಾರ್ ಹಾಗೂ ಸಿಯಗನ್ (ಗನ್) ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಪಲ್ಲವ ಮನ್ನೆಯರನ್ನು ನಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತವೆ ಪಲ್ಲವ ರಾಜರ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿದ ಪಶ್ಚಿಮ ಗಂಗರವಂಶದ ಅಯ್ಯವರ್ಮನ್ ಹಾಗೂ ಸಿಂಹವರ್ಮ ಅಲಿಯಾಸ್ ಮಾಧವ - 2 ಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೂ, ತನ್ನ ಸಾಮ್ರಾಟನಾದ ಪಲ್ಲವ ರಾಜನಿಗಾಗಿ ಶ್ರೀಪುರಂ ಬಿಯದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಪರಾಜಿತನ ಪರವಾಗಿ ವರಗುಣ ಪಾಂಡ್ಯನ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಅಸುವನ್ನು ತೆತ್ತ ಒಂದನೇ ಪೃಥ್ವಿಪತಿ ಬಗ್ಗೆಯೂ ತಿಳಿಯುತ್ತೇವೆ ಗುಡಿಮಲ್ಲಂ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ (1903 ರ 226) ಹೇಳುವಂತೆ ಬಾಣರಾಜ ಮಹಾಬಲಿ ಬಾಣರಾಯನಂತೆಯೇ ಪಶ್ಚಿಮ ಗಂಗರ ಸಿಯಗಂಗನೂ ದಂತಿವಿಕ್ರಮ ವರ್ಮನ ಸಾಮಂತರಾಜನಾಗಿದ್ದಿರಬೇಕು ನಮ್ಮ ಸಂಗ್ರಹದ ತಿತಿ 429, ಜಿಟಿ 229 ರ ಪ್ರಕಾರ ಇದೇ ಪಲ್ಲವ ರಾಜನ ಸಾಮಂತನಾಗಿದ್ದ ಬಾಣ ಹಾಗೂ ಗಂಗರ ಮೇಲಣ ಪಲ್ಲವರ ಈ ಹಿಡಿತ, ಹತೋಟಿಗಳು - ದಕ್ಷಿಣದ ವರಗುಣ ಪಾಂಡ್ಯನ ಧಾಳಿಗಳು ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ಮೂರನೇ ಗೋವಿಂದನ ಆಕ್ರಮಣಗಳ ವಿರುದ್ಧವೂ, ವಿಜಯದಂತಿ ವಿಕ್ರಮ ವರ್ಮನು ಪಲ್ಲವ ರಾಜ್ಯದ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದನೆಂದು ವಿವರಿಸುತ್ತವೆ ಈತನಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರೊಡನೆ ಎರಡು ಕಡೆಯ ನಂಟು ಇದ್ದಿತು

ಮೊದಲನೆಯದು ಈತನ ತಾಯಿ 'ರೇವಾ'ಳ ಕಡೆಯಿಂದ, ಮತ್ತೊಂದು ಸೊಸೆಯಾದ (ಮಗ ನಂದಿವರ್ಮ ತೆಲ್ಲಾರುವಿನ ಹೆಂಡತಿ) ಸಂಖಳ ಕಡೆಯಿಂದ. ಕದಂಬರ ಅಗ್ರಗಮಿತಿಯನ್ನು ತಾನೇ ವಿವಾಹವಾಗಿ ಅವರ ಬಂಧುವಾಗಿದ್ದ ಈ ನಂಟು ತನಗಳು ಅವನ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಬಂದು, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ಮೂರನೇ ಗೋವಿಂದನಿಗೆ ಕಪ್ಪಗಾಣಿಕೆ ನೀಡಿ ತನ್ನ ವಿಧೇಯತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ ನಂತರ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ತೊಂಡ ಮಂಡಲದ ಮೇಲಣ ಪಾಂಡ್ಯ ಆಕ್ರಮಣದ ಅಲೆಯನ್ನೂ ಮರಳಿಸಿದಂತಾಯಿತು

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಎರಡೂ ಶಾಸನಗಳೂ ತುಟಿ ತವಾಗಿದ್ದು, ತಿ ತಿ 429 ನೇ ಶಾಸನವು ಬಾಣ ದೊರೆ ವಿಜಯಾದಿತ್ಯನ ವಂಶವೃಕ್ಷವನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದರೆ, ಜಿ ಟಿ 229 ರ ಶಾಸನವು ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿಗೆ ಅವನ ನಿವೇದನೆಗಳ ಏರ್ಪಾಡುಗಳಿಗಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಭೂಮಿಯ ದಾನದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸುವುದು

ಜಿ ಟಿ 233 ಶಾಸನವೂ ತುಟಿತವಾಗಿದ್ದು ಪ್ರಾಯಶಃ ಪಲ್ಲವರ ಅಧೀನನಾದ ಗಂಗರಾಜ ರಣ ಸಿಂಹನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತದೆ ಗಂಗರೇ ಅಲ್ಲದೆ ಇತರ ಹಲವು ವಂಶಗಳ ಸಾಮಂತರೂ ಪಲ್ಲವಾಧಿ ಕೃಷ್ಣನು ಒಪ್ಪಿನಡೆದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ ಇಂತಹವರಲ್ಲಿ (220 ಜಿ ಟಿ) ಇರಂಗೋಲನೂ - ಇರಂಗೋಲ ಕನ್ ಅಲಿಯಾಸ್ ಗುಣವಾನ್ ಅಪರಾಜಿತನ್ - ಹೆಸರೇ ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ಅಪರಾಜಿತನ ಸಾಮಂತ ರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾಗಿದ್ದ ಜಿ ಟಿ 218 ರಲ್ಲಿ ಹೇಳುವಂತೆ ಶಕವರ್ಷ 820 (ಕ್ರಿ.ಶ. 898) ನಮ್ಮನ್ನು ಅಪರಾಜಿ ತನ ಆಡಳಿತದ ಕಡೆಯ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತದೆ. ಇದು 9 ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲವ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಅಂತ್ಯಕಾಲವೂ ಹೌದು

ಪಲ್ಲವ ಶಾಸನಗಳ ವಿವರ : ಇದುವರೆಗೆ ತಿ ತಿ ದೇ ಗಳ ವತಿಯಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ಶಾಸ ನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂಬತ್ತು ಮಾತ್ರ ಪಲ್ಲವರ ಕಾಲದ ಶಾಸ ನಗಳು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಎರಡು ದಂತಿ ವಿಕ್ರ ಮದೇವನ ಕಾಲದವುಗಳು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದ ಲನೆಯದು ಆತನ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಐವತ್ತೊಂದನೆಯ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದು ಇದು ಕೊನೆಯ ಆಳ್ವಾರಾದ ತಿರುಮಂಗೈ ಆಳ್ವಾರರ ನಂತರದ ತಲೆಮಾರಿನ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಎಂದರೆ ಸರಿ ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. 833-834 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತದೆ ಎರಡೂ ಶಾಸನಗಳೂ ತಿರುವಿಳಂಕೋಯಿಲಿನ ತಿರುವೆಂ ಗ ಡದವನ ವಿಗ್ರಹದ ಎದುರಿಗೆ ನಂದಾದೀಪವನ್ನು ನಿರಂತರ ದೆಳಗಲೆಂದು ವೆಚ್ಚಗಳಿಗಾಗಿ ನೀಡಿದ ಧನದ ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತವೆ

ತಿ ತಿ ದೇ ಶಾಸನ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಅತಿಪ್ರಾಚೀ ನವಾದವು ಎಂದರೆ ತಿ ತಿ 8,9 ಆಗಿದ್ದು ಇವು ಮಹೇಂದ್ರ ಪೆನ್‌ಮಾರನ ಆಡಳಿತದ 14 ನೇ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು ಈ ಎರಡೂ ಶಾಸನ ಗಳಲ್ಲಿನ ವಿಷಯವೆಂದರೆ ಪಲ್ಲವರಾಣಿ ಸಾಮವೈ ತಾನು ತಿರುಮಲೆಯ ಆಲಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ದೆಳೆಯ ಮಲೆಯಪ್ಪಸ್ವಾಮಿಯ ತದ್ರೂಪದ ಸಾಲಂ ಕೃತ ವಿಗ್ರಹದ ಪೂಜೆಗಿಂದು, ನಂದಾದೀಪದ ವೆಚ್ಚ ಕ್ಕಿಂದು ನೀಡಿದ ದಾನದ ವಿವರವಾಗಿದೆ ಜೊತೆಗೆ

ತಮಿಳು ಪುರಟ್ಟಾಸಿ, ಹಾಗೂ ಮಾರ್ಗಲಿ ಮಾಸಗ ಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಉತ್ಸವಗಳಿಗೂ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡ ಲಾಯಿತು

ಕ್ರಿ.ಶ 830 ರಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲವರಾಜ ವಿಜಯ ದಂತಿ ವಿಕ್ರಮ ವರ್ಮನ ಆಡಳಿತದ ಐವತ್ತೊಂದ ನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಅವನ ಅಧೀನ ದಳಪತಿಯಾ ಗಿದ್ದ ಸೋಳನಾಡಿನ ಸೋಲನೂರಿನ ಉಲಗಪ್ಪೆ ರುಮಾನಾರನು ತಿರುವಿಳಂಕೋಯಿಲ್ ಪೆರುಮಾ ನಡಿಗಳ ಮುಂದೆ (ಪ್ರಾಯಶಃ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮಿ ಆಲಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ನೂತನ ಮೂರ್ತಿ) ಒಂದು ನಂದಾದೀಪವನ್ನು ದೆಳಗಿಸಲು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಾವಧಾನವನ್ನು ಮೊದಲಸಂಪುಟದ ಮೊದಲ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ

ಎರಡನೆಯ ಶಾಸನವು ವಿಜಯದಂತಿ ವಿಕ್ರಮ ವರ್ಮನ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಪಶ್ಚಿಮ ಗಂಗರ ಸಾಮಂತ ನಾಗಿದ್ದಿರಬಹುದಾದ ಸಿಯಗಂಗನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ ನಂದಾದೀಪದ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದು

ಮೂರನೆಯ ಶಾಸನವು ವಿಜಯದಂತಿ ವಿಕ್ರಮ ವರ್ಮನ ಸಾಮಂತನಾದ ಬಾಣ ವಂಶದ ಮಹಾ ಬಲಿ ಬಾಣರಾಯನ ಜನ್ಮವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಶಾಸನವು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಮೂರು ದೈವ ಗಳಿಗೆ - ತಿರುವಿಳಂಕೋಯಿಲಿಗಳಿಗೆ (ಮೊದಲ ನೆಯ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಲಾದ ಆಲಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ನೂತನ ಮೂರ್ತಿ), ಉತ್ಸವ, ಹಬ್ಬ ಗಳ ನಿವೇದನೆಗಾಗಿ ಈತ ಮಾಡಿದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಈತ ಹಲವು ಕಳಂಜು ಹೊನ್ನು ದಾಸ ನೀಡಿ, ಅದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಜಮೀನನ್ನು ಕೊಂಡು ಕೊಂಡು ಬೇಸಾಯಗಾರರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿನ ದೆಳೆ ಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಆಲಯದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಹಕ್ಕು ನೀಡಿ, ಆ ಮೂಲಕ ನೈವೇದ್ಯದ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದನು ಎರಡು ನಿವೇದನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಂದಿ ಏರಿ - ತಿರುವಮುದು ಎನ್ನಲಾಗಿದ್ದು ನಂದಿ ಯೇರಿ ಎನ್ನುವ ಕೆರೆಯ ನೀರಿನಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನವಾದ ದೆಳೆಯಿಂದ ನೀಡಿದ ನೈವೇದ್ಯ ಆಗಿದ್ದಿತು

ಐದನೆಯ ಶಾಸನವು ಪ್ರಾಯಶಃ ಪಶ್ಚಿಮ ಗಂಗರ ವಂಶಜನಾದ ಗಂಗೈಗಂಗ ರಣಸಿಂಗನು ರೇವಣಿ ಯಾಗಿಟ್ಟುಹಾಡಬಡ್ಡಿಯ ಮೂಲಕ ದೇವರಿಗೆ ನಿತ್ಯ ನೈವೇದ್ಯದ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ

ಆರನೆಯ ಶಾಸನವು ಇರುಂಗೋಲದ ರಾಜ ನಾದ ಇರುಂಗೋಲಕನು (ಗುಣವಾನ್ ಅಪರಾಜಿ ತನು) ಸ್ವಲ್ಪ ಚಿನ್ನವನ್ನು ರೇವಣಿಯಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಪ್ರತಿ ದಿನವೂ ಇಬ್ಬರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಶಾಶ್ವತ

ವಾದ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದ್ದು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ ಇವನ ಹೆಸರಿನಿಂದಾಗಿ ಇವನು, ಕ್ರಿ.ಶ 898 ರಲ್ಲಿ ಚೋಳರಾಜ ಒಂದೇ ಆದಿತ್ಯನಿಂದ ಪದಚ್ಯುತ ನಾದ ಕೊನೆಯ ಪಲ್ಲವ ಸಾಮ್ರಾಟನಾದ ಅಪರಾ ಜಿತನ ಸಾಮಂತನಾಗಿದ್ದಿರಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಏಳನೆಯ ಶಾಸನವು ತುಟಿತವಾಗಿದ್ದು ಕ್ರಿ.ಶ 898 ಶಕವರ್ಷ 820 ಕ್ಕೆಸೇರಿ ತಿರುವಿಳಂಕೋಯಿ ಲಿನ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಳೆಯ ಆಡಳಿತದ ಆದಾ ಯವನ್ನು ಬಳಸುವ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಚೋಳ ರಾಜನಾಗಲೀ ಪಲ್ಲವ ರಾಜನಾಗಲೀ ಈ ಶಾಸನ ದಲ್ಲಿ ಹೆಸರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿಲ್ಲ ಕಾರಣ ಇದೊಂದು ಸ್ಥಿತ್ಯಂ ತರ ಹೊಂದುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲವಾಗಿದ್ದು ಯಾವ ಅಧಿಕಾ ರವೂ ಇನ್ನೂ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಸ್ಥಳೀಯ ಅಧಿ ಕಾರಿ ಒಬ್ಬರಿಂದ ಈ ಶಾಸನ ಉಂಟಾಗಿದ್ದಿರಬೇಕು

ಹೀಗಾಗಿ 7 ನೇ ಶತಮಾನದಿಂದ ಆರಂಭ ಹ ಲದಿಂದ ಪಲ್ಲವರ ಅಧೀನದಲ್ಲಿದ್ದ ಸ್ಥಳೀಯ ರಾ: ಪ್ರಮುಖರು, ಪಲ್ಲವ ಸಾಮ್ರಾಟರ ಸಾಮಂತರ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿಯ ಆಲಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಹೊಸ ಉತ್ಸವಗಳಿಗಾಗಿ ಮೂ ಲಮೂರ್ತಿಯ ಪ್ರತಿರೂಪವಾದ ಹೊಸ ಉತ್ಸವ ಮೂರ್ತಿಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ನಿತ್ಯನೈ ವೇದ್ಯ ಅರ್ಚನೆ, ದೀಪ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಗಾಗಿ ಸುವರ್ಣ ದಾನ, ಗ್ರಾಮದಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದ ಲ್ಲದೆ ಗ್ರಾಮಾ ದಾಯಗಳನ್ನು ನಿತ್ಯಸೇವೆ ನಿವೇದನೆಗಳ ಶಾಶ್ವತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ಪಲ್ಲವ ಯುಗದ ಲ್ಲಿಯೇ ತಿರುಮಲೆಯ ಆಲಯದಲ್ಲಿ ಮೂಲಮೂ ರ್ತಿಯ ಮೂರು ಪ್ರತಿರೂಪಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾ ಯಿತು

ಪಲ್ಲವರ ಕಾಲದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಸಾಮವೈ ರಾಣಿಯ ಶಾಸನವನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಹಲವು ಸಾರಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ ಶಕ್ತಿ ವಿಟಂಕ ನೆಂಬ ಕಾಡವರಾಯನು (ಪಲ್ಲವರಾಯ) ಕೊಪ್ಪಟ್ಟಿ ಮಹೇಂದ್ರ ಪೆನ್ನಾರನ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಸಿದ ಶಾಸನವಿದು ಈತನ ಪತ್ನಿ ಸಾಮವೈರಾಣಿ ಈ ಎರಡು ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿನ ದಾನಿ ಈಕೆ ಪಲ್ಲವ ವರ್ಗದವಳೆಂದು ಮಗಳು ಈ ಎರಡು ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿನ ಉತ್ಸವ ಮೂರ್ತಿಗಳ - ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿಯ ಮೂಲಮೂ ರ್ತಿಯನ್ನು ಹೋಲುವ ದೆಳೆಯ ಮೂರ್ತಿಗಳ - ಸ್ಥಾಪನೆಯನ್ನೂ ಅವುಗಳಿಗಾಗಿ ಉತ್ಸವಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನೂ ಈ ಮೂರ್ತಿ ಗಳ ಏಳುದಿನಗಳ ಮೆರವಣಿಗೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೂ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ

ಈ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿತನಾಗಿರುವ ಕೊಪ್ಪಟ್ಟಿ ಮಹೇಂದ್ರ ಬೆನ್ನಾರನೇ ತೊಂಡಮಂಡಲದ ಈ ಭಾಗದ ಸಾಮ್ರಾಟನಾಗಿದ್ದ ಪರಾಂತಕ - II - ಸುಂದರಚೋಳನ ಸಾಮಂತನಾಗಿದ್ದು, ಉತ್ತರ ಆರ್ಕಾಟ್, ಚಿಂಗಲ್ಪಟ್ಟು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಸರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಕೋ ಪಾರ್ಥಿವೇಂದ್ರ ವರ್ಮನೆಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಗೆಯಲಾಗಿದೆ. ಈ ಶಾಸನವು ಕೇವಲ ನಕಲು ಪ್ರತಿಯಾಗಿರುವುದರಿಂದಾಗಿ, ಮೂಲ ಶಾಸನದ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದಾಗಿ ತಿಳಿದು ಬರತಕ್ಕ ಕಾಲಗಣನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಎನ್ನೂ ಹೇಳಲಾಗದು. ಏನೇ ಆದರೂ ಈ ಶಾಸನ ಪಲ್ಲವ ಸಾಮ್ರಾಟ ಮಹೇಂದ್ರ ವರ್ಮನನ್ನು - ಮಹೇಂದ್ರ ಬೆನ್ನಾರನೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳುವುದರಿಂದ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಶಕ್ತಿ ವಿಟಂಕನೆಂಬ ಸಾಮಂತನ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿ ಆತನ ಸಾಮ್ರಾಟನನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಿಕೆಯೂ ಇದನ್ನು ಪುಷ್ಟಿಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಈ ಶಕ್ತಿ ವಿಟಂಕನ ರಾಣಿ ಸಾಮವೈ ಸಹ ಪಲ್ಲವ ರಾಜಕುಮಾರಿಯೇ ಆಗಿದ್ದಾಳೆ ಹಾಗಾಗಿ ಮಹೇಂದ್ರವರ್ಮನ ಆಡಳಿತದ 14 ನೆಯ ವರ್ಷವೆಂದರೆ ಅದು ಮಾಮಲ್ಲ ನರ ಸಿಂಹವರ್ಮನ ತಂದೆಯಾದ ಒಂದನೇ ಮಹೇಂದ್ರ ವರ್ಮನೇ ಆಗಿರಬೇಕು ಕಾರಣ ಎರಡನೇ ಮಹೇಂದ್ರವರ್ಮನ ಆಳ್ವಿಕೆ ಅತಿ ಕಿರಿಯ ಕಾಲಾವಧಿಯದಾಗಿದ್ದಿತು ಈಗುರುತಿಸುವಿಕೆ ಸರಿಯೆಂದರೆ ಶಾಸನವು ನಮ್ಮನ್ನು ಕ್ರಿ.ಶ.ದ 7 ನೇ ಶತಮಾನಕ್ಕೆ ಸರಿಸುಮಾರು 641 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಪಲ್ಲವ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ಒಂದನೇ ಮಹೇಂದ್ರ ವರ್ಮನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುತ್ತದೆ.

ಪಲ್ಲವರ ಕಾಲದ ಆಲಯ ಆಡಳಿತ

ಹಲವಾರು ಪ್ರಾಚೀನ ಹಾಗೂ ನಂತರದ ಶಾಸನಗಳು ಆಲಯಗಳ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಹೊಂದಿದ ತಿರುಚಾನೂರು ಸಭೆಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತವೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಶ್ರೀ ವೈಷ್ಣವ ಸಮಾಜದಿಂದ ಆಯ್ದು ಬಂದ 108 ಮಂದಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ಹಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಆಲಯಗಳ ಪರವಾಗಿ ಹೊನ್ನು ಹಣಗಳ ದಾನ ದತ್ತಿಗಳನ್ನು ಭೂಮಿಕಾಣಿಗಳನ್ನು ದಾನಿಗಳಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಈ ದಾನ ದತ್ತಿಗಳ ಉದ್ದೇಶವಾದ ಆಲಯಾರ್ಚನೆ ಉತ್ಸವ, ನಿವೇದನೆಗಳನ್ನೂ ನಡೆಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊತ್ತ ಸಂಸ್ಥೆಯಂತೆಯೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಿತು ತಿ.ತಿ. 18 ರಲ್ಲಿ ಹೇಳುವಂತೆ ಒಂದು ದಾನದ

ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿನ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕರಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಿದ ದಾನ ನೀಡಲಾಗಿದ್ದು ಈ ಕರಮುಕ್ತಿಯ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಸಭೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಲಾಗಿದ್ದಿತು ಸಭೆಯ ಈ ರೀತಿಯ ಅಧಿಕಾರಗಳು 11 ನೇ ಶತಮಾನದ ವರೆಗೆ ನಡೆದು ಬಂದು ಆಗ ಯೋಗಿಮಲ್ಲಾವರದಿಂದ ತಿರುಚಾನೂರು ಆಡಳಿತ ಬೇರೆಯಾಗಿ ತಿರುಚಾನೂರಿನ ಗ್ರಾಮಾಡಳಿತಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರವೇ ಸೀಮಿತವಾಯಿತು ನಂತರದ ಕಾಲದ - ರಾಜರಾಜ - 3 ನ ಕಾಲದ ಒಂದು ಶಾಸನದ ಪ್ರಕಾರ ಯೋಗಿ ಮಲ್ಲಾವರದ ಶಿವಾಲಯದ ಆಡಳಿತದ ಅಧಿಕಾರ ಸಭೆಯಿಂದ ದೂರವಾಯಿತು ಎಂಬುದು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ

ಸಾರ್ವಜನಿಕ

ಆಡಳಿತದ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಹಲವು ರೀತಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ ಉದಾಹರಣೆಗೆ ದುರವ, ಉರಚ್ಚಿ, ಬಯ್ಯನ್, ಊರ್ ನಿಯೋಗಂ, ಕೋಯಿಲಾಕೋನ್, ವಳವಕ್ಕೋನ್ ಮೊದಲಾಗಿ ಕಡೆಯ ಇಬ್ಬರು ಆಲಯಗಳ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹವರಾಗಿರಬೇಕು

ಜಿ.ಟಿ 229 ರಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಮೂವರು ದೇವರುಗಳಲ್ಲಿ ತಿರುವೆಂಕಟಪುರಮಾನಡಿಗಳು ತಿರುಮಲೆಯ ಆಲಯದಲ್ಲಿರುವ ಮೂಲಮೂರ್ತಿ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿಯಾದರೆ - ಮಿಕ್ಕವರು - ತಿರುವೆಂಕಟೇಶ್ವರಮಾನಡಿಗಳು, ತಿರುಮಂತ ಸಾಲೈ ಪೆರುಮಾನಡಿಗಳು ತಿರುಮಲೆಯ ಆಲಯದಲ್ಲಿರುವ ಉತ್ಸವ ಮೂರ್ತಿ ಹಾಗೂ ಮತ್ತೊಂದು ಮೂರ್ತಿ ಆಗಿರಬೇಕು

ದಾನದತ್ತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಅವುಗಳ ಪುನರುತ್ಥಾನದಾಗಿ ಉತ್ಸವವಾದ ಬಡ್ಡಿಯ ಹಣದಿಂದಲೂ, ದಾನದ ಭೂಮಿಯ ಆದಾಯ, ಗ್ರಾಮಾಡಾಯದಿಂದಲೂ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಉತ್ಸವ, ಸೇವೆ, ನಿವೇದನೆಗಳನ್ನು ರಾಜ ಮನೆತನದವರು, ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾದವರು ನಡೆಸುವ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು ಸ್ವಾಮಿಯ ಮುಂದೆ ದಾನಿಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಂದಾದೀಪವನ್ನು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಬೆಳಗಿಸುವ ಕೆಲಸದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ವಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ, ನೈವೇದ್ಯ ನೀಡಿ, ವಿಶೇಷ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಸವಾದಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದರ ವರೆಗೆ ಈ ಸೇವೆಗಳು ಹರವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದವು ಈ ಸೇವೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ತಿರುಮಲೆಗೆ ದೇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಲು ನಿತ್ಯವೂ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಭೋಜನವನ್ನೂ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಯಿತು

ಈ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ನಂತರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ವ್ಯಾಪಕವಾಯಿತೆಂದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದಿನವೂ ಉತ್ಸವದಿನವಾಗಿ ದಾನಿಗಳಿಂದಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿತವಾಗಿ ಅವುಗಳ ಶಾಶ್ವತ ಆಚರಣೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಇಡುಗಂಟಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಯಿತು

ಆಲಯವು ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ದೂರ-ಬಾರದ- ಜನ ತಮ್ಮ ದಾನ ದತ್ತಿಗಳನ್ನು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ಒಪ್ಪಿಸಿ ತಾವು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ ಸೇವೆ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಅಡೆತಡೆಗಳಿಲ್ಲದಂತೆ ನಡೆಯುವ ಬಗ್ಗೆ ನಿರಾತಂಕವಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು ಇಡೀ ಗ್ರಾಮವೇ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಧೀನವಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಂತಹವರು (ಶ್ರೀಕಾರ್ಯಂ) ಇದ್ದರು ತಿರುಚಾನೂರು ಆಲಯದ ನಾಲ್ಕನೇ ಶಾಸನವು 'ಶ್ರೀಕಾರ್ಯಂ' ನಲ್ಲಿ ರೇವಣಿಯಾಗಿಟ್ಟು ಚಿನ್ನದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತ, ಈ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಉದ್ಘೋಷ ತಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದೂ, ಪಟ್ಟಣಜನರ ಅಜ್ಜಿಯೆಂಬಂತೆ - ಊರ್ ನಿಯೋಗಂ - ಎಂಬಂತೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ದಾಖಲಾತಿ ಕಡತದಲ್ಲಿ ಬರೆದು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದೂ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ ಇದು ಮಂತ್ರಸಾಲೆಯ - ಇಳಂಕೋವಿಲ್ ನ ದೇವರ ಹಾಗೂ ತಿರುವೆಂಕಟದ ದೇವರ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವಂತಹದು ಆರನೆಯ ಶಾಸನ ಆಲಯದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಪ್ರತಿದಿನ ಭೋಜನ ನೀಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು ಏಳನೆಯದು ಶಕವರ್ಷ 820 ರ (ಕ್ರಿ.ಶ 898) ಶಾಸನವಾಗಿದ್ದು ಹಳ್ಳಿಯ ಆದಾಯವನ್ನು ಪೂರವು - ಒಂದು ಸಾವಿರ ಕಡಿ - ಎಂಬುದಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಗ್ರಾಮ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಕರವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಈ ಶಾಸನ ತ್ವರಿತವಾಗಿದ್ದರೂ ನಂತರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿನ ದಾಖಲೆಗಳು ವಿವರಿಸುವಂತೆಯೇ ಇಲ್ಲಿನ ಗ್ರಾಮವ್ಯವಸ್ಥೆಯೂ ಇದ್ದಿತೆಂಬುದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ ಎಂಟು ಹಾಗೂ ಒಂಬತ್ತನೆಯ ದಾಖಲೆಗಳು ಕೋ-ಪಾರ್ಥಿವೇಂದ್ರವರ್ಮನ ಆಡಳಿತದ 14 ನೆಯ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು, ಪಾರ್ಥಿವೇಂದ್ರ ವರ್ಮನ ಅಧೀನನಾಗಿದ್ದ ಪಲ್ಲವ ರಾಜ ಕಾಡವರಾಯನ ಪತ್ನಿ ಸಾಮವೈರಾಣಿಯು ನೀಡಿದ ಕಾಣಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ ಈ ಹೆಂಗಸಿನ ಬಿರುದು 'ಕಾಡವನ್ ಪೆರುಂದೇವಿ' ಈಕೆಯನ್ನು ಪಲ್ಲವ ಪರ್ವದ ಮಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ ಪರ್ಗಡೆ-ಹೆಗ್ಗಡೆ ಪಲ್ಲವ ಪ್ರಮುಖನೋರ್ವನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದು ಈಕೆ ನೀಡಿದ ದಾನ 'ವೆಂಗಡದ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿರುವ ದೇವರಿಗೆ' ಈಕೆ ಮೂಲದೇವರ ಪ್ರತಿಮೂರ್ತಿಯಾದ ಬೆಳ್ಳಿಯ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಹಲವಾರು ಆಭರಣ

ಗಳನ್ನು ತೊಡಿಸಿದಳು ಈ ಆಭರಣಗಳಲ್ಲಿನ ಚಿನ್ನ 47 ಕಳಂಜು ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ ಈ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಆಲಯಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ನಂತರ 3000 ಕುಳಿಯ (ಕುಂಟೆ?) ಭೂಮಿಯನ್ನು ಘಟಿಕರ (ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಅಗ್ರಹಾರದ) ಮಾನದಲ್ಲಿ 16 ಅಳತೆಯ ಮೂರು ಪಟ್ಟಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ನೀಡಿದಳು

ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆಕೆ ದೇರೆ ದೇರೆ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಕೊಂಡುಕೊಂಡಳೆಂದು ದಾಖಲಾಗಿದೆ ತಿರುಚಾನೂರಿನ ಸಭೆಯೂ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಒಬ್ಬನೊಬ್ಬ ಲಕ್ಷಣ ನಂಬಿ (ಮರದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ)ಯೂ ಒಬ್ಬನಾಗಿದ್ದನು ಇಳಂಕೋವಿಲ್ ನ ದೇವರು ಮತ್ತೊಂದು ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೆ ಅವರ ವರ ಭೂಮಿಗೆ ತಕ್ಕ ದೆಲೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು ಈ ಜಮೀನನ್ನು ಕರ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಲು ಅನುವಾಗುವಂತೆ ಸಭೆಗೂ, ಸಂಬಂಧದ ದೈವಕ್ಕೂ ತಕ್ಕ ಹಣವನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಾಧಿಸಿದ ನಂತರ ಒಟ್ಟು ಜಮೀನನ್ನು ವರ್ಷದ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ದಿನದ ಉತ್ಸವದ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ತೂಗಿಸಲು ಆಲಯಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಲಾಯಿತು ತಿರುವೆಂಗಳೂರು ಮರದ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೆ ಈ ಉತ್ಸವದ ಸಂಬಂಧದ ಎಲ್ಲ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಲಾಯಿತು ಸಭೆಯವರು ಜಮೀನನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಅದರ ಕೃಷಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತು ಈ ಧಾನವು ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರಿರುವ ವರೆಗೆ ನಡೆಯತಕ್ಕದ್ದು ಇಡೀ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಶ್ರೀ ವೈಷ್ಣವರು ಆಗ ಮಾಡಿಸಬೇಕು

ನಂತರದ ದಾನವೂ ಇದೇ ರೀತಿಯದಾಗಿದ್ದು, 4176 ಕುಳಿ (ಕುಂಟೆ?) ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮರದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ, ಮಾರ್ಗಲಿ ತಿಂಗಳ (ಡಿಸೆಂಬರ್ - ಜನವರಿ) ಶುದ್ಧ ದ್ವಾದಶಿಯ ದಿನ ಉತ್ಸವವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ನೀಡಲಾಯಿತು ಹೀಗಾಗಿ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವಂತೆ ಪಲ್ಲವ ರಾಜಾಂತ್ಯೇ ಆಲಯದ ಆಡಳಿತ ಸುಸೂತ್ರವಾಗಿ, ಕುವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಗೊಳಿಸಲಾಗಿದ್ದಿತು

ಆಲಯಕ್ಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ತಕ್ಕ ಸ್ವದಸ್ಥ ಯಂತ್ರಾಂಗ ಉಂಟಾಗಿದ್ದದ್ದೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಇವು ಸಭೆಗಳ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯ ಸಶಕ್ತವಾಗಿ, ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ ಗ್ರಾಮಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಲವಾರು ವಿಭಾಗಗಳಿದ್ದು ಶಿಕ್ಷೆ ಪರಿಶೋಧನ ಸಮಿತಿ, ಭೂಮಿಯ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಮಾರಾಟ, ವಿತರಣೆ, ಜಮಾಬಂದಿ, ದಾನಿಗಳ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಅವುಗಳ ಮೇಲು ವಿಚಾರಣೆ,

ಅವುಗಳನ್ನು ಕರ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸುವಿಕೆ- ಇತ್ಯಾದಿಗಳೆಲ್ಲ ಸುಸೂತ್ರವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು ಆಲಯಗಳ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸುಲಭತೆಯನ್ನು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಒಮ್ಮೆಲೇ ತರಲಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವೇ ಇದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಆಧಾರಗಳ ಕೊರತೆ ಇದ್ದರೂ ಸಹ, ಆಲಯಗಳ ಆಡಳಿತ ಪೂಜೆ ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ನಡೆದು ಬಂದು ಬಲವಾಗಿ ನೆಲೆಯೂರಿದ್ದವೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅನೌಚಿತ್ಯವೂ ಇರದು

ಆಲಯ ದಾಖಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ

ಆಲಯದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೃಷಿಮಾಡಲು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು ಜಿಟಿ 229 ಪ್ರಕಾರ ಆಲಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡುವವನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅದೇ ನಾಡುವಿನಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡುವವನಾಗಿರಬೇಕು ಇದರಿಂದಾಗಿ ಜಮೀನಿನ ಸಾಗುವಳಿಯೂ, ಉತ್ಪನ್ನದ ಸಂಗ್ರಹವೂ ಸುಲಭತರವಾಯಿತು ದೇವರಿಗೆ ನಿವೇದಿಸುವ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಪರಿಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಿರಬೇಕು 80 ಬಾರಿಯಾದರೂ ಕುಟ್ಟಿರುವಂತಹ ಅತಿ ಶುಭವಾದ ಅಕ್ಕಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಅನ್ನವೇ ಭಗವಂತನಿಗೆ ನಿವೇದನೆಯಾಗಬೇಕು ದಾನ ನೀಡಿದ ಚಿನ್ನವು ಶುದ್ಧ ಆಗಿದ್ದು, ಆಲಯದಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿಸುವ ಮೊದಲು ಸರಿಯಾಗಿ ಖಚಿತವಾಗಿ ತೂಕ ಹಾಕಿ ನೀಡಬೇಕು. ಚಿನ್ನದ ತೂಕದ ಮಾನ ಕಳಂಜು ಆಗಿದ್ದಿತು ಜಮೀನಿನ ಮಾಪನದ ಅಳತೆಗೋಲು 'ಕಡಿಕ್ಕಿ-ಕೋಲ್' ಆಗಿದ್ದಿತು ಇದು 16 ಕೈಯಳತೆಯ ಸರಪಳಿಯಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದು ಕುಳಿ (ಕುಂಟೆ?)ಯ ಮಾನದಲ್ಲಿ ಅಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು ಇವು ಒಂದು ಸಾವಿರವಿದ್ದಾಗ ಒಂದು ಪಟ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು

ತಿತಿ 18 ರಲ್ಲಿ ಹಲವು ರೀತಿಯ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಲಾಗಿದೆ ದೇವರಿಗೆ ಅಲಂಕಾರಕ್ಕಿಂದು ಈ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು ಇವುಗಳನ್ನು ಚಿನ್ನದಿಂದ ಮಾಡಿಸಿ, ವಜ್ರ, ವೈಡೂರ್ಯ, ಗೋಮೇದಿಕ, ಇಂದ್ರನೀಲ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಅಮೂಲ್ಯ ಅನರ್ಘ್ಯ ಹರಕುಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಇದರಿಂದಾಗಿ ಕಲೆಗಾರಿಕೆ ಉಚ್ಚಾಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಿತೆಂದೂ, ದೇಶದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತವಾದ ನಾಗರಿಕತೆಯಿದ್ದಿತೆಂದೂ ತಿಳಿಯಬಹುದು ಆಂತರಿಕ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಸುಮಾರ್ಗ ನಿರ್ಮಾಣದಿಂದ ಸಾಧಿಸಲಾಗಿದ್ದು ರಸ್ತೆಗಳ ಜಾಲದಿಂದಾಗಿ ವ್ಯಾಪಾರ ವಹಿವಾಟು ಸುಲಭವಾಗಿದ್ದಿತೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದು ಉತ್ತರದ ಮಾರ್ಗವು (ವಡಗು ವಳಿ) ರಾಜಮಾರ್ಗವಾಗಿದ್ದು ತಮಿಳು

ದೇಶದಿಂದ ಮೇಲಿನ ಮೆಂಗಿಯವರೆಗೂ ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೂ ಹರಡಿದ್ದಿತು ಇದು ತಿರುಚಾನೂರಿನ ಮಾಲಕ ಹಾದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಿತು ದೇಸಾಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ನೀಡಿ, ಕೆರೆ ಕಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಕಾಲುವೆಗಳನ್ನು ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಗೊಳಿಸಿ ನೀರಾವರಿಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು ಚೋಳರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವಂತಹ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದ ಸುಂಕಗಳು ಪಲ್ಲವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ ಕೇವಲ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾದ ಕರ್ತವ್ಯಕಾಣಿಕೆ (ಕರ) ಮಾತ್ರವೇ ನೀಡಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತು (ಕಡಮ್ಮೆ ಕುಡುಮ್ಮೆ)

(ಮುಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ

-ಚೋಳರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಲಯ)

(ತೀರ್ಮಾನ ಪೂಜೆಯಿಂದ)

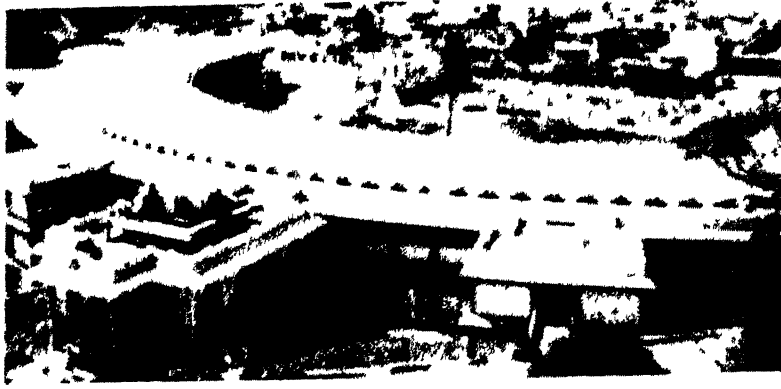
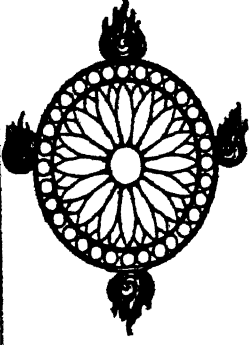
ಅದನ್ನು ದೂರಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಸಾಧುಗಳ ರಕ್ಷಣೆ, ದುಷ್ಟರ ನಾಶ, ಅದರ ಮುಖಾಂತರ ಮತ್ತೆ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡುವುದು - ಈ ಮೂರು ಕರ್ಮಗಳಿಗಾಗಿ ನಾನು ಪ್ರತಿಯುಗದಲ್ಲೂ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ'

ಭಗವಂತನ ನಿಯಮಗಳು ಎಂದಿಗೂ ಬೇರೆಯಾಗಿಯೂ ಉಳಿದಿಲ್ಲ, ಅಸಫಲವೂ ಆಗಿಲ್ಲ ಆತನ ಹಿರಿಮೆ ಆತನ ಕೃಪೆಯಿಂದಲೇ ಅರ್ಥವಾಗುವುದು

ಧರ್ಮದ ಸ್ವರೂಪವು ಕೈಗೆಟುಕುವಂತೆ ಸುಲಭವಾಗಿದ್ದರೂ, ಅರ್ಥವಾಗದ ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಡಲೆಯಂತೆ ಇರುತ್ತದೆ ಅದರ ಅರ್ಥ ಗಹನವೂ, ವಿಸ್ತಾರವಾದುದೂ ಆಗಿದೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜನಾಂಗದಲ್ಲೂ ಅದರದೇ ಆದ ಧರ್ಮದ ಚೌಕಟ್ಟಿದ್ದರೂ, ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಲವೊಂದು ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಏಕ ರೂಪತೆ ಇರುತ್ತದೆ ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಹೇಳು, ನಿಜ ಅರ್ಥದ ಮಾನವನಾಗಿರು, ಪರೋಪಕಾರ ಮಾಡು, ಜನರ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸು, ಬಡವರ ಮೇಲೆ ಅನುಕಂಪತೋರಿಸು - ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲೂ ಇದೆ

ಈ ಸತ್ಯವನ್ನು ಅರಿತವರು ಸದ್ಧರ್ಮ ಜೀವನ ತಪ್ಪದೆ ನಡೆಸುವರು ಇದು ವಿಶ್ವಮಾನವತ್ವದ ಗುರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ ಇಂದಿನ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ವಿಶ್ವಮಾನವತ್ವದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳೂ ಸಮಸ್ತ ಮಾನವಕೋಟಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಉತ್ತಮ ಜೀವನ ನಡೆಸಬೇಕು ಪರಸ್ಪರರ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಇರಬೇಕು ಸಹಜೀವನ, ಸಹಬಾಳ್ವೆ - ಎಲ್ಲರ ಗುರಿಯಾಗಬೇಕು ಇದೇ ಧರ್ಮದ ನಿಜವಾದ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲ ಸಂತರೂ ಇದೇ ಮಾತನ್ನೇ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ

ಶಾಸನಾಸಕ್ತರಿಗೆ ಸುವರ್ಣಾವಕಾಶ

ತಿರುಮಲೆ - ತಿರುಪತಿ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ತನ್ನೊಲಕವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ವಾತಾವರಣದ ಪರಿಚಯ ಪಡೆಯಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವ ತಿರುಮಲೆ - ತಿರುಪತಿ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳ ಶಾಸನ ಸಂಪುಟಗಳು ಪುನರ್ಮುದ್ರಿತವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳು ಆರು ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿದ್ದು ಏಳನೆಯ ಸಂಪುಟ ಶಾಸನಸಾಮ ಸೂಚಿಯಾಗಿದ್ದು ಜೊತೆಗೇ ಒಂದು ರಿಫೋರ್ಟ್ ಸಂಪುಟ ಸಹ ಸೇರಿದೆ. ತಿ. ತಿ. ದೇವಸ್ಥಾನಗಳ ಅಂದಿನ ಶಾಸನ ತಜ್ಞಾತ್ಮಕ ವಿದ್ವಾಂಸ ಸಾಧು ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳಿಂದ ಸಂಕಲನಗೊಂಡಿರುವ ಆಂಗ್ಲಭಾಷೆಯ ವಿವರಣೆಯಿರುವ ಈ ಶಾಸನ ಸಂಪುಟಗಳ ವಿವರ ಹೀಗೆ -

1. ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಕಲ್ ರಿಫೋರ್ಟ್ (ತಿ.ತಿ.ದೇ. ಶಾಸನಗಳ ಬಗ್ಗೆ) ಸಾಧು ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಿ. ರೂ 145-00 (ಸಾವಿರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಾಸನಗಳ ಸ್ಥೂಲ ಚಿತ್ರಣ, ವಿವರಣೆ)
2. ಅರ್ಲಿ ಇನ್ ಸ್ಕ್ರಿಪ್ಷನ್ಸ್ (1) ಸಂಪಾದನೆ - ಅನುವಾದ : ಸಾಧುಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಿ. (236 ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ಶಾಸನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮೂಲ, ಅನುವಾದ ವಿವರಣೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.) ರೂ. 100-00
3. ಇನ್ ಸ್ಕ್ರಿಪ್ಷನ್ಸ್ ಆಫ್ ಸಾಳುವ ನರಸಿಂಹಾಸ್ ಟೈಮ್ (2) (1445 ರಿಂದ 1504) (356 ಶಾಸನಗಳು - ಸಾಳುವ ನರಸಿಂಹನ ಕಾಲದವು) ಅನುವಾದ - ಸಾಧುಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಿ ರೂ. 120-00 ಸಂಪಾದನೆ - ವಿ. ವಿಜಯರಾಘವಾಚಾರ್ಯ
4. ಇನ್ ಸ್ಕ್ರಿಪ್ಷನ್ಸ್ ಆಫ್ ಕೃಷ್ಣರಾಯಾಸ್ ಟೈಮ್ (3) (1509 ರಿಂದ 1531) (400 ಶಾಸನಗಳು - ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನ ಕಾಲದವು) ಅನುವಾದ - ಸಂಪಾದನೆ - ವಿ. ವಿಜಯರಾಘವಾಚಾರ್ಯ ರೂ. 125-00
5. ಇನ್ ಸ್ಕ್ರಿಪ್ಷನ್ಸ್ ಆಫ್ ಅಚ್ಯುತರಾಯಾಸ್ ಟೈಮ್ (4) (1530 ರಿಂದ 1542)

(ಅಚ್ಯುತರಾಯನ ಕಾಲದ 373 ಶಾಸನಗಳ ವಿವರವಿದೆ) ಅನುವಾದ - ಸಂಪಾದನೆ - ವಿ. ವಿಜಯರಾಘವಾಚಾರ್ಯ. ರೂ. 130-00

6. ಇನ್ ಸ್ಕ್ರಿಪ್ಷನ್ಸ್ ಆಫ್ ಸದಾಶಿವರಾಯಾಸ್ ಟೈಮ್ (5) (1541 ರಿಂದ 1574) (ಸದಾಶಿವರಾಯನ ಕಾಲದ 473 ಶಾಸನಗಳ ವಿವರವಿದೆ.) ಅನುವಾದ - ಸಂಪಾದನೆ - ವಿ. ವಿಜಯರಾಘವಾಚಾರ್ಯ ರೂ. 150-00
7. ಇನ್ ಸ್ಕ್ರಿಪ್ಷನ್ಸ್ ಆಫ್ ವೆಂಕಟಪತಿರಾಯಾಸ್ ಟೈಮ್ (6) (1561 ರಿಂದ ವೆಂಕಟಪತಿರಾಯನ ಕಾಲದ ಹಾಗೂ ನಂತರದ 252 ಶಾಸನಗಳ ವಿವರವಿದೆ.) ಅನುವಾದ - ಸಂಪಾದನೆ - ವಿ. ವಿಜಯರಾಘವಾಚಾರ್ಯ. ರೂ 100-00
8. ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಕಲ್ ಗ್ಲಾಸೊರಿ ಆನ್ ಟಿ.ಟಿ.ಡಿ. ಇನ್ ಸ್ಕ್ರಿಪ್ಷನ್ಸ್ (7) (ಕ್ರಿ.ಶ 830 ದಿಂದ 1690 ವರೆಗಿನ ಶಾಸನ ಸೂಚಿ, ವಂಶವೃಕ್ಷಗಳೊಡನೆ) ಸಂಕಲನ - ಸಂಪಾದನೆ - ವಿ. ವಿಜಯರಾಘವಾಚಾರ್ಯ ರೂ 120-00
9. ತಿರುಪತಿ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರ - ಸಾಧುಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಿ (ಶಾಸನಾಧಾರದಲ್ಲಿ ಆಲಯ ಚರಿತ್ರೆಯ ವಿವರ) ರೂ. 100-00

ಎಲ್ಲ ಪುಸ್ತಕಗಳೂ ಮೂಲ ಶಾಸನ ಭಾಷೆಯೊಡನೆ ಆಂಗ್ಲ ವಿವರಣೆ ಹೊಂದಿರತಕ್ಕವು. ಎಲ್ಲ ಪ್ರತಿಗಳೂ ಉತ್ತಮ ಕ್ಯಾಲಿಕೋ ಪ್ರತಿಗಳೇ. ಎಲ್ಲ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಒಂದೊಂದು ಪ್ರತಿ ಕೊಂಡವರಿಗೆ 30 ಶತಾಂಶ ರಿಯಾಯಿತಿ ಉಂಟು ನಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾರಾಟ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ 25 ಶತಾಂಶ ರಿಯಾಯಿತಿ ಇದೆ ಅಂಚೆವೆಚ್ಚ ಪ್ರತ್ಯೇಕ. ವಿ.ಪಿ.ಪಿ ಇಲ್ಲ ಡಿ ಡಿ ಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾಗುವುದು ಕೂಡಲೇ ಬರೆಯಿರಿ.

ಪೌರಸಂಬಂಧಾಧಿಕಾರಿ,
ತಿ.ತಿ.ದೇ. ಗ್ರಂಥ ಮಾರಾಟ ವಿಭಾಗ,
ತಿ.ತಿ.ದೇ., ತಿರುಪತಿ - 517 507.

ವಾರ್ತಾಲಹರಿ

ಸ್ವಾಮಿಗೆ 57 ಕಿಲೋಗ್ರಾಂ ತೂಕದ ಲಾಡು

1999 ರ ಜನವರಿ 1 ರಂದು ಗ್ರಿಗೋರಿಯನ್ ಪಂಚಾಂಗದಂತೆ ಹೊಸ ವರ್ಷದ ಮೊದಲದಿನ ದಂದು ತಿರುಮಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ನಿವೇದನೆಗೊಂದು ಸ್ವಾಮಿಯ ಅಡುಗೆಯ ಮನೆ (ಪೋಟು) ಕಾರ್ಮಿಕರು 57 ಕಿಲೋಗ್ರಾಂ ತೂಕದ ಭಾರಿ ಲಾಡುವನ್ನು ತಯಾರುಮಾಡಿದರು ಭಾರೀ ಪ್ರಮಾಣದ ಈ ಲಾಡುವನ್ನು ಸ್ವಾಮಿಗೆ ನಿವೇದಿಸಿದ ನಂತರ ಪ್ರಸಾದವಾಗಿ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಹಂಚಲಾಯಿತು

ಹೊಸ ಸಂವತ್ಸರದಾದಿಯ ವಿಶೇಷ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಲಂಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದಿತು ವಜ್ರಕಿರೀಟ, ವಜ್ರಖಚಿತವಾದ ಶಂಖ, ಚಕ್ರಗಳು ಸೂರ್ಯ ಕರಾರಿ - ಮತ್ತಿತರ ಆಭರಣಗಳನ್ನೂ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ತೊಡಿಸಲಾಗಿದ್ದಿತು

ಹೊಸ ವರ್ಷದಾದಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿ ವರ್ತನಕ್ಕೊಂದು ತಿರುಮಲೆಗೆ ಆಗಮಿಸಿದ ಯಾತ್ರಿಕ ಬಂಧುಗಳಿಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಟೀಯನ್ನು ಡಿಸೆಂಬರ್ 31 ಹಾಗೂ ಜನವರಿ 1 ರಂದು ನೀಡಲಾಯಿತು ಸುಮಾರು ಎರಡು ಲಕ್ಷ ಮಂದಿಗೆ ಟೀಯನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ ನೀಡಲಾಯಿತೆಂದು ಟಾಟಾ ಟೀಯವರ ಸ್ಥಳೀಯ ಶಾಖೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಶ್ರೀ ವೇದವ್ಯಾಸ ಅವರು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ

ದಿನವಿಡೀ

ಸ್ವಾಮಿಯ ನಾಮ ಜಪ

ತಿರುಪತಿಯ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿನ ಆಡಳಿತ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಧೀಕ್ಷಕರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಶ್ರೀ ಎಸ್ ವಿ ಎಸ್ ತ್ಯಾಗರಾಜನ್ ಅವರು 24 ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ನಿರ್ಮಲಾಮವಾಗಿ ಸ್ವಾಮಿಯ ನಾಮಜಪ ಮಾಡಿದರು ಸ್ವಾಮಿ ವರ್ಷದ ಮೊದಲದಿನ ದೈವಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಹೊಸರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಶ್ರೀಯುತರು 1999 ರ ಪ್ರಾರಂಭದ ಮೊದಲದಿನ 'ಓಂ ನಮೋ ವೆಂಕಟೇಶಾಯ' ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು - ಸ್ವಾಮಿಯ ಹೆಸರನ್ನು - 24 ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಅವಿರತವಾಗಿ ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಕಳೆದರು

ಮಾರ್ಚ್ 1999

ಶ್ರೀ ಗೋವಿಂದರಾಜಸ್ವಾಮಿ

ತೆಪ್ಪೋತ್ಸವ

ತಿರುಪತಿಯ ಶ್ರೀ ಗೋವಿಂದರಾಜಸ್ವಾಮಿ ದೇವಾಲಯದ ಪುಷ್ಕರಿಣಿಯಲ್ಲಿ ವಾರ್ಷಿಕ ತೆಪ್ಪೋತ್ಸವಗಳು ವೈಭವದಿಂದ ನಡೆದವು. ಐದು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಮಾಘಮಾಸದ ಪೂರ್ಣಿಮೆಯ ಕೇಂದ್ರದ ಸುತ್ತ ನಡೆದ ಪ್ಲವೋತ್ಸವಗಳಲ್ಲಿ ಜನವರಿ 27 ರಂದು ಬುಧವಾರ ಶ್ರೀ ಕೋದಂಡರಾಮಸ್ವಾಮಿಗೂ 28 ರ ಜನವರಿ - ಗುರುವಾರದಂದು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಗೋದಾದೇವಿಯವರಿಗೂ, ನಂತರದ ಮೂರು ದಿನವೂ ಶ್ರೀ ಗೋವಿಂದರಾಜಸ್ವಾಮಿ ಅವರಿಗೂ

ಪುಷ್ಕರಿಣಿಯ ವರ್ಣಮಯವಿದ್ದು ಪಶಾಂತಿಪ್ರತಿಫಲನದ ಇಂದ್ರಧನುಸ್ಸಿನ ಜಲಧಿಯಲ್ಲಿ ತೆಪ್ಪೋತ್ಸವಗಳು ವೇದಘೋಷ ಮಂಗಳ ವಾದ್ಯ ಘೋಷಗಳ ನಡುವೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಡೆದವು.

ತದಂಗವಾಗಿ ಪ್ರಾತಃಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ತಿರುಮಂಜನ, ನಡೆದು ಅಮೃತನವರಿಗೆ ಹರಿದ್ರಾ ಕುಂಕುಮ ತುಲಸಿ ಮಾಲೆ ಸಮರ್ಪಣೆಗಳೂ ಅಲಂಕಾರಗಳೂ ನಡೆದವು. ನಾಲ್ಕು ಮಾಡವಿಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೆರವಣಿಗೆ ನಡೆದವು. ದಿನವೂ ಸಂಜೆ ಅಲಂಕಾರಗೊಂಡ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹರ್ಷಧ್ವಾನಗಳ ನಡುವೆ ಪುಷ್ಕರಿಣಿಗೆ ಮೆರವಣಿಗೆ ಮಂಗಳವಾದ್ಯಗಳೊಡನೆ ಆಗಮಿಸಿದ ನಂತರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹಬ್ಬವಾದ ತೆಪ್ಪೋತ್ಸವಗಳು ನಡೆದವು.

ತಿರುಮಲೆಯಲ್ಲಿ ಸೋನಿಯಾಗಾಂಧಿ

ಅಖಿಲಭಾರತ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರೂ ಆದ ಶ್ರೀಮತಿ ಸೋನಿಯಾಗಾಂಧಿ ಜನವರಿ 28 ರಂದು ಗುರು ವಾರ ತಿರುಮಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿದರು.

ಶ್ರೀಮತಿ

ಸೋನಿಯಾಗಾಂಧಿಯವರಿಗೆ ತಿತಿ ದೇ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿ ಡಾ|| ಬಿ ವಿ ಸುಬ್ಬರಾವ್ ಸಂಯುಕ್ತ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿ ಶ್ರೀ ಬಾಲ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ, ಮುಖ್ಯ ರಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿ ಶ್ರೀ ವಿಜಯ ಕುಮಾರ್ ಮತ್ತಿತರರು ಸ್ವಾಗತವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದರು. ಶ್ರೀಮತಿ ಸೋನಿಯಾಗಾಂಧಿಯವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಪುತ್ರಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಪ್ರಿಯಾಂಕ ಗಾಂಧಿ, ಅಂಧಪದ್ಮ ದೇಶದ ಮಾಜಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಇತರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಇದ್ದರು.

ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಾಮಿಯವರ ಪ್ರಸಾದಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು.

ಹಿಂದಿನ ದಿನ ಸಂಜೆ ಶ್ರೀಮತಿಯವರು ತಿತಿ ದೇ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಬರ್ಡ್ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯನ್ನು (ವಿಕಲಾಂಗ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಆಸ್ಪತ್ರೆ) ದರ್ಶಿಸಿ ಅಲ್ಲಿನ ಮಾನವೋಪಯೋಗಿ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಿದರು. ತಿತಿ ದೇ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿ ಡಾ|| ಬಿ ವಿ ಸುಬ್ಬರಾವ್ ಮತ್ತಿತರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅವರನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು.

ಸಿದರು ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕ ವೈದ್ಯರಾದ ಡಾ|| ಜಗದೀಶ್ ಅವರು ಶ್ರೀಮತಿಯವರಿಗೆ ವಿಕಲಾಂಗ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವವರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೀಡಿದರು

ಶ್ರೀಮತಿ ಸೋನಿಯಾಗಾಂಧಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಪುತ್ರಿಯೊಂದಿಗೆ ತಿರುಚಾನೂರಿನ ಶ್ರೀ ಪದ್ಮಾವತೀ ಅಮ್ಮ ನವರನ್ನೂ ದರ್ಶಿಸಿದರು

ತಿರುಪ್ಪಾವೈ ತೆಲುಗು ಧ್ವನಿಸುರುಳಿ

ತಿರುಪ್ಪಾವೈ ಪಾಶುರಗಳ ತೆಲುಗು ಅವತರಣಿ ಕೆಯ ಧ್ವನಿಸುರುಳಿಯನ್ನು ತಿ.ತಿ.ದೇ. ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿ ಡಾ|| ಐ. ಐ. ಸುಬ್ಬರಾವು ಅವರು ಜನವರಿ 10 ರಂದು ತಿರುಪತಿಯ ತ್ಯಾಗರಾಜ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸರಳ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದರು. ಶ್ರೀಮತಿ ತೆಲಿಕಚೆರ್ಲಕಂದಾಡೈ ಸೀತಮ್ಮನವರು ತಿರುಪ್ಪಾವೈ ಪಾಶುರಗಳನ್ನು ತೆಲುಗಿಗೆ ಅನುವಾದಿಸಿ ಧ್ವನಿ ಸುರುಳಿಯನ್ನಾಗಿಸಿದ್ದಾರೆ

ಭಕ್ತಿ ಪ್ರಸಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಯಿಂದ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡದೇಕೆಂಬುದಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿಗಳು ತತ್ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕರೆನೀಡಿದರು. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಪ್ರಚಾರ ಪರಿಷತ್ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಶ್ರೀ ಸಮುದ್ರಾಲ ಲಕ್ಷ್ಮಣಯ್ಯ ಅನ್ನಮಾಚಾರ್ಯ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಡಾ|| ಮೇಡಸಾನಿ ಮೋಹನ್, ಸ್ಟೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಫ್ ಹೈದರಾಬಾದಿನ ಚೀಫ್ ಮ್ಯಾನೇಜರ್ ಶ್ರೀ ಪೂರ್ಣ ಚಂದ್ರರಾವು ಜನರಲ್ ಮ್ಯಾನೇಜರ್ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಸ್. ಮೂರ್ತಿ, ಪೌರಸಂಬಂಧಾಧಿಕಾರಿ ಶ್ರೀ ಸುಭಾಷ್ ಗೌಡ್ ಅವರುಗಳು ಪಾಲುಗೊಂಡಿದ್ದರು

ಟಿ.ಟಿ.ಡಿ. ಎಸ್ಪೀಟ್ ಆಫೀಸರ್

ತಿರುಮಲ ತಿರುಪತಿ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳ ಆಸ್ತಿ ಪ್ರಾಸ್ತಿಗಳ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಮಾರನ್ನ ಜನವರಿ 20 ರಂದು ಬುದವಾರ ಪದವಿ ಬಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದುವರೆಗೆ ಶ್ರೀಯುತರು ಸತ್ಯಸಾಯಿ ವಾಟರ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಸ್ಕೀಂನಲ್ಲಿ ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಕಲೆಕ್ಟರ್ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಬದಲಿಯ ಮೇರೆಗೆ ತಿ.ತಿ.ದೇ. ಆಸ್ತಿಪ್ರಾಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತಾರೆ

ತಿರುಮಲೆಯಲ್ಲಿ ರಥಸಪ್ತಮಿ

ತಿರುಮಲೆಯ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿ ಆಲಯದಲ್ಲಿ ಜನವರಿ 24 ರಂದು ವೈಭವದಿಂದ ರಥಸಪ್ತಮಿ ಉತ್ಸವಗಳು ನಡೆದು ಸಂಪನ್ನವಾದವು.

ದವು ತತ್ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಸಪ್ತವಾಹನ ಉತ್ಸವ ಅಂದು ದೆಳಗ್ಗೆ ಸೂರ್ಯ ಹುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಸೂರ್ಯಪ್ರಭವಾಹನದಿಂದ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ನಂತರ ಶೇಷ, ಗರುಡವಾಹನ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ ವಾಹನಗಳು ನಡೆದು ಅವಭೃಥವಾಯಿತು. ನಂತರ ಹನುಮಂತವಾಹನ, ಗಜವಾಹನ ಸೇವೆಗಳು ನಡೆದವು. ಚಂದ್ರಪ್ರಭ ವಾಹನದಿಂದ ಈ ರಥಸಪ್ತಮಿ ಉತ್ಸವಗಳು ಮುಗಿದವು.

ಈ ಉತ್ಸವಗಳಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಮಂದಿ ಭಕ್ತರು ಭಾಗವಹಿಸಿ ವಿವಿಧ ವಾಹನಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು. ಅಂದು ದೆಳಗ್ಗೆ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳು ಸೂರ್ಯಪ್ರಭವಾಹನದಲ್ಲಿ ಅಲಂಕೃತನಾದ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಸೋಕಿದಾಗಿನಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಮೆರವಣಿಗೆಗಳು, ಚಂದ್ರನ ಕಿರಣಗಳು ಚಂದ್ರಪ್ರಭವಾಹನದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ತಾಕಿ ಪೂಜಿಸುವಂತಿದ್ದಾಗ ಮುಗಿದವು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೂತನವಾಗಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಬಂಗಾರದ ಶೇಷವಾಹನವನ್ನು ಬಳಸಲಾಯಿತು.

ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಹೊಸ ಸುವರ್ಣಶೇಷವಾಹನ

ತಿರುಮಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿಯ ಉತ್ಸವಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಲೆಂದು 17 ಲಕ್ಷ 60 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಲಾದ ದೊಡ್ಡಶೇಷವಾಹನ ಜನವರಿ 23 ರಂದು ತಿರುಮಲೆಯನ್ನು ಸೇರಿತು. ತಿರುಪತಿಯ ಶ್ರೀ ಗೋವಿಂದರಾಜಸ್ವಾಮಿ ಆಲಯದ ಆಭರಣಗಳ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದರು.

ಈ ವಾಹನದ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ 4 ಕಿಲೋ ಗ್ರಾಂ ಬಂಗಾರವನ್ನೂ 108 ಕಿಲೋ ಗ್ರಾಂ ತಾಮ್ರವನ್ನೂ ದಿನಿಯೋಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ವಾಹನ 8 ಅಡಿ ಎತ್ತರವಿದ್ದು ಸಪ್ತಶಿರಗಳ ನಾಗರಾಜನ ಎಡಬಲಗಳಲ್ಲಿ ಶಂಖ ಚಕ್ರಗಳೂ, ಪೀರದ ಬಳಿ ನಾಗದೇವತೆಯ ದಿಂಡುರುಳಿದ ರೂಪವೂ ಇದೆ.

ಧರ್ಮಕರ್ತರ ಮಂಡಳಿಯ ತೀರ್ಮಾನಗಳು

ತಿರುಮಲೆ ತಿರುಪತಿ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳ ಧರ್ಮಕರ್ತರ ಮಂಡಳಿಯ ಸಮಾವೇಶ ಜನವರಿ 29, 30 ರಂದು ತಿರುಮಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ ಮುಜರಾಯಿ ಇಲಾಖಾ ಕಮಿಷನರ್ ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಬಾಲಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ನಡೆದ ತೀರ್ಮಾನಗಳೆಂದರೆ-

* ಶ್ರೀ ಪದ್ಮಾವತೀ ಅತಿಥಿ ಗೃಹ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಲಿನ ಗಣ್ಯವ್ಯಕ್ತಿಗಳ, ಅತಿಗಣ್ಯವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ವಸತಿ ಗೃಹಗಳ ಬಾಡಿಗೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚುಗೊಳಿಸಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲಾಯಿತು.

* ವಿಶೇಷ ದರ್ಜೆಯ ಕಾಟೇಜುಗಳ ಬಾಡಿಗೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲಾಯಿತು.

* ಸ್ವಾಮಿಯ ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಸರತಿಯ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಆರು ಗಂಟೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಯುವ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಯಾತ್ರಿಕರಿಗೆ ಉಚಿತವಾದ ಆಹಾರದ ಪೊಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ಹಂಚಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲಾಯಿತು.

* ದೇವಾಲಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಇಂಟರ್ ನೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲಾಯಿತು.

* ತಿರುಚಾನೂರಿನ ಶ್ರೀ ಪದ್ಮಾವತೀ ಅಮ್ಮನವರ ಆಲಯದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ವಿತರಣೆಗೊಂಡು, ಹೆಚ್ಚಿನ ನಿವೇದನೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರಸಾದಗಳ ದಿಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದರು.

* ತಿರುಪತಿ - ತಿರುಚಾನೂರು ರಸ್ತೆಯನ್ನು - 37 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಅಗಲಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲಾಯಿತು.

* ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೇಲುಕೋಟೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿದ್ಯಾಪೀಠದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಧರ್ಮಗಿರಿಯ ವೇದಪಾರಶಾಲೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಕಾರ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲಾಯಿತು.

* ತಿರುಪತಿಯ ಒಂದನೇ ಸತ್ಯದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 20 ಕೋಟಿ ರೂಗಳ ಅಂದಾಜು ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಅಂತಸ್ತುಗಳ ಯಾತ್ರಿಕರ ವಸತಿಗೃಹವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ವಸತಿ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ 600 ಕೊಠಡಿಗಳು, ಆಸ್ಪತ್ರೆ, ವಾಹನಗಳ ನಿಲುಗಡೆ ಸ್ಥಳ, ಉಪಹಾರ ಗೃಹಗಳಿರುತ್ತವೆ.

* ತಿರುಮಲೆಯ ಮೆಟ್ಟಿಲ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನೆರಳಿಲ್ಲದ ಕಡೆ ನೆರಳನ್ನು ಸುಮಾರು 30 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲಾಯಿತು.

* ಹೊಸದೇಹಲಿಯಲ್ಲಿ 4 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಅಂದಾಜು ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಾಧುನಿಕವಾದ ದೇವಸ್ಥಾನ ಸಮಾಚಾರ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲಾಯಿತು.

ಸಪ್ತಗಿರಿ ಸಂಪಾದಕರಿಗೆ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್

ತಿರುಮಲೆ ತಿರುಪತಿ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳ ಐದು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾರವಾಗುವ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ 'ಸಪ್ತಗಿರಿ' ಸಂಪಾದಕ ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಸ್. ರಾಮಮೂರ್ತಿ ಅವರಿಗೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಹಾಗೂ ಜ್ಞಾನರತ್ನ ಬಿರುದು ನೀಡಲಾಯಿತು

ಇಟಲಿಯ ಡಯಾಂಡ್ರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ವರು ಶ್ರೀಯುತರಿಗೆ ಡಾಕ್ಟರ್ ಆಫ್ ಫಿಲಾಸಫಿ ಟ್ರಿವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ

ಚೆನ್ನೈನ ಪಾರ್ಥಸಾರಥಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಶೋಧನ ಅಕಾಡಮಿಯವರು 'ಜ್ಞಾನ ರತ್ನ' ಬಿರುದನ್ನೂ

ನೀಡಿದ್ದಾರೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ 25 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ, ಈ ಬಿರುದನ್ನು ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಅಕಾಡಮಿಯ ಪರವಾಗಿ ಶ್ರೀ ಪೆರಂಬುದೂರಿನ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಯತಿರಾಜ ಜೇಯರ್ ಅವರು 'ಜ್ಞಾನ ರತ್ನ' ಬಿರುದನ್ನು ಚೆನ್ನೈನ ಪಾಂಗ್‌ಗ್ರೂವ್ ಹೋಟೆಲಿನಲ್ಲಿ ಜನವರಿ 26 ರಂದು ನಡೆದ ಸರಳ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ರಾಮಮೂರ್ತಿ ಅವರಿಗೆ ನೀಡಿದರು

1970 ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾದ ಸಪ್ತಗಿರಿ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಸ್. ರಾಮಮೂರ್ತಿ ಅವರು 1972 ರಲ್ಲಿ ಸೇರಿ, 1994 ರಲ್ಲಿ ಅದರ ಎರಡನೆಯ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು

-ಬಿ. ಎಸ್. ಎಸ್.

ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿ ದೇವಾಲಯ - ತಿರುಮಲೆ ಅವ್ಯವಹಾರ ಪದ್ಧತಿಯಾದನೆ

ತಿರುಮಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಪ್ರತಿಮಂಗಳವಾರವೂ ಎರಡನೇ ಅರ್ಚನೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೋತ್ಸರನಾಮಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ 108 ಬಂಗಾರದ ಪದಪ್ರಸ್ಥಗಳಿಂದ ಆರಾಧನೆ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಅರ್ಚನೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರೂ. 3,500/- ಶುಲ್ಕದಿಂದ ಗೃಹಸ್ಥರು ಪಾಲುಗೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅವರೊಂದಿಗೆ ಅವರ ಕಡೆಯ ಐದು ಮಂದಿ ಈ ಆರಾಧನೆಗೆ ಅನುಮತಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸುವ ಗೃಹಸ್ಥರಿಗೆ ಒಂದು ಶೇಷವಸ್ತ್ರ ಒಂದು ಕುಚ್ಚಸದ ಕಣ, ಹತ್ತು ದೊಡ್ಡ ಲಾಡು, ಹತ್ತು ವಡೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಸಾದವಾಗಿ ನೀಡಲಾಗುವುದು

ಭಕ್ತರು ಈ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ವಿನಂತಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ

ತಿ. ತಿ. ದೇವಸ್ಥಾನಗಳು.

* ತಿರುಪತಿಯ ಆಯುರ್ವೇದ ಕಲಾಶಾಲೆಯ ಎದುರಿಗೆ 75 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಅಂದಾಜು ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಆಯುರ್ವೇದ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲಾಯಿತು

ಜಯ ವಿಜಯ ವಿಗ್ರಹ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆ

ತಿರುಪತಿಯ ಸಮೀಪದ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಮಂಗಾಪುರದ ಶ್ರೀ ಕಲ್ಯಾಣವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿ ಆಲಯದಲ್ಲಿ ಜನವರಿ 31 ರ ಭಾನುವಾರ ಜಯ ವಿಜಯರ ವಿಗ್ರಹಗಳ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆ ನಡೆಯಿತು. ಮೂರು ದಿನಗಳ ಅಂಕುರಾರ್ಪಣ ಯಾಗವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿ, ಆಗಮ ಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಕಾರ ಹೋಮ, ಕಲಶಸ್ಥಾಪನೆ, ವಿಷ್ಣುಕ್ಷೀನ ಆರಾಧನೆ, ನವಕುಂಭಾರೋಹಣ, ಪೂರ್ಣಾಹುತಿ - ಮೊದಲಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಾದ ಮೇಲೆ, ಭಾನುವಾರದಂದು ಆವಾಹನ, ಬೃಹ್ಮ ಘೋಷ, ಆಶೀರ್ವಾದ - ಮೊದಲಾದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಯಿತು. ಅನಂತರ ವಿಗ್ರಹಗಳ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆಯಾಯಿತು

ಅತ್ಯಂತ ಅಧಿಕ ಆದಾಯ

ತಿರುಮಲೆಯ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿ ಆಲಯದಲ್ಲಿ ದಾಖಲೆಯ ಸ್ತರದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಧಿಕ ಹುಂಡಿ ಆದಾಯವನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಫೆಬ್ರವರಿ 1 ರಂದು ಸೋಮವಾರ ಒಂದು ದಿನದಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಒಂದು ಕೋಟಿ ಮೂವತ್ತೈದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಆದಾಯವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ

ಅಂದು ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಭಕ್ತರೇ ಐವತ್ತೈದು ಲಕ್ಷ ರೂಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿದ್ದರು. ಒಂದೇ ಬಂಡಲಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಈ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಒಬ್ಬರೇ ಅಜ್ಞಾತ ಭಕ್ತರು ಹುಂಡಿಗೆ ಸೇರಿಸಿರಬೇಕೆಂದು ಸಂಬಲಾಗಿದೆ. ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಅಜ್ಞಾತ ಭಕ್ತರು ಒಂದು ಕಿಲೋಗ್ರಾಂ ತೂಕದ ಬಂಗಾರದ ಕಡ್ಡಿಯನ್ನು ಹುಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೆ

ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಇಂಡಿಕಾ ಕಾಣಿಕೆ

ತಿರುಮಲೆಯ ಸ್ವಾಮಿಯ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಹೈದರಾಬಾದಿನ ಜಾಫರ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಸ್ ಪರವಾಗಿ ಶ್ರೀ ಪಿ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಇಂಡಿಕಾ ಕಾರ್ ಅನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಈ ಕಾರನ್ನು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿ ಡಾ|| ಐ. ಎ. ಸುಬ್ಬರಾವು ಅವರಿಗೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ

* * *

ತಿರುಮಲೆಯಲ್ಲಿನ ಸೌಕರ್ಯಗಳು

ಕಾಲುಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಟ್ಟವನ್ನೇರುವವರಿಗೆ ಇರುವ ಸೌಕರ್ಯಗಳು .

ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಯಾತ್ರಿಕರು ತಮ್ಮ ಹರಕೆಯ ಬಾಗವಾಗಿ ತಿರುಮಲೆಯನ್ನು ಕಾಲುಹಾದಿಯ ಮೂಲಕ ಏರಿ ತಲುಪುತ್ತಾರೆ ಅವರ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ತಿ.ತಿ.ದೇ. ಗಳು ಹಲವು ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನುಂಟಾಗಿಸಿವೆ

- * ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಹತ್ತುವ ಯಾತ್ರಿಕರಿಗಾಗಿ ತಿರುಪತಿಯ ರೈಲ್ವೆ ನಿಲ್ದಾಣದಿಂದ ಕೇಂದ್ರ ಬಸ್‌ನಿಲ್ದಾಣ ಕಪಿಲತೀರ್ಥಗಳ ಮೂಲಕ ಹಾದು ಅಲಿಪರಿಯನ್ನು ತಲುಪುವಂತೆ ಎರಡು ಬಸ್‌ಗಳನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ ಹೊರಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಈ ಉಚಿತ ಪ್ರಯಾಣದ ಬಸ್‌ಗಳು ದೆಳಗೆ 4-00 ಗಂಟೆಯಿಂದ ರಾತ್ರಿ 11-00 ಗಂಟೆಯವರೆಗೆ ಅರವತ್ತಾಲ್ಕು ಬಾರಿ ನಡೆಯುತ್ತವೆ
- * ತಿರುಪತಿಯ ಸುತ್ತಳಿಂದ / ಅಲಿಪರಿಯಿಂದ ತಿರುಮಲೆಗೆ ಯಾತ್ರಿಕರ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಸಾಗಿಸಲಾಗುವುದು
- * ಗಾಳಿಗೋಪುರ, ಚಿಟ್ಟೆಯೆಕ್ಕುಡು, ಮಾಮಂಡೂರು ಮಿಟ್ಟ, ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ ಗುಡಿ, ಮೊಣಕಾಲು ಮುರಿ ಮೊದಲಾದೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಏರ್ಪಾಡು
- * ಕಾಲುಹಾದಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸೌಲಭ್ಯವಿದೆ
- * ಕಾಲುಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಶೌಚಗೃಹಗಳೂ ಉಂಟು
- * ಮುಖ್ಯವಾದ ಆಯುಕಟ್ಟಿನ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆಯಲು ನೆರಳಿನ ವೃಕ್ಷ
- * ವಂಚಕರು, ಮೋಸಗಾರರ ಪಾಲಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಯಾತ್ರಿಕರು ವಂಚಿತರಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ಸಂರಕ್ಷಕ ಚಟರ, ಗೂರ್ಖಾಗಳ, ಪೊಲೀಸರ ಕಾವಲು ಪಹರೆ
- * ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಸಾರ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಪ್ರಸಾರ

ಸರದಿಯ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಯಾತ್ರಿಕರ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು .

ಸರದಿಯ ಸಾಲಿನ ಕೋಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿಯ ದರ್ಶನಕ್ಕಿಂದು ಯಾತ್ರಿಕರು ಕಾಯುವ ಸಮಯವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವಂತಹ ಅನೇಕ ಹೊಸಹೊಸ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತಿ.ತಿ.ದೇ.ವ ಸ್ಥಾನಗಳು ಆಲಯದ ದೈನಂದಿನ ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಗೊಳಿಸಿವೆ ಜೊತೆಗೆ ಕಾಯುವ ಕೋಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾತ್ರಿಕರಿಗೆ ದೇಸರವಾಗದಂತೆ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಉಲ್ಲಾಸವಾಗುವಂತೆ ಈ ಕೆಲವು ಕ್ರಮಗಳನ್ನೂ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ

- * ಗಾಳಿ ಬೆಳಕುಗಳ ವಿಶಾಲವಾದ ಆರೋಗ್ಯಕರವಾದ ವಿದ್ಯುತ್ ಪಂಖಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಾಯುವ ಕೋಣೆಗಳು
- * ತಿ.ತಿ.ದೇ. ಕ್ಯಾಂಟೀನಿನಿಂದ ಒಳಗಡೆ ಅಲ್ಪೋಪಹಾರ ಸೌಲಭ್ಯ
- * ಆಹಾರದ ಪೊಟ್ಟಣಗಳು ಸರಸವಾದ ದರಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಏರ್ಪಾಡು
- * ಅಂದ್ರಪ್ರದೇಶ ಡೈರಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಯವರಿಂದ ಶುದ್ಧ ಹಾಲಿನ ಮಾರಾಟ
- * ಪ್ರಥಮ ಚಿಕಿತ್ಸೆ
- * ಸರದಿಯ ಸಾಲಿನ ಕೋಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೌಚಗೃಹ ವೃಕ್ಷ
- * ಕ್ಲೋಸ್ಟ್ ಸಕ್ಯೂಟ್ ಟಿ ವಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು
- * ಭಕ್ತಿ ಸಂಗೀತ, ಹರಿಕಥೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಪ್ರಸಾರ
- * ವೈಕುಂಠರ ಕ್ಯೂಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್ ಸಮಾಪದಲ್ಲಿ ಯಾತ್ರಿಕರು ತಮ್ಮ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತಗೊಳಿಸಬಹುದು ಸರದಿಯ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತ ಸರಂಜಾಮುಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ
- * ಸರದಿಯ ಸಾಲಿಗೆ ಸೇರುವ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಬದ್ಧಪಡಿಸುವ ಸೌಲಭ್ಯವಿದೆ
- * ವಂಚಕ ದಳ್ಳಾಳಿಗಳಿಂದ ಉದ್ವೇಗಗಳ ಭವ್ಯತೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಆಲಯದ ಮಹಾಷ್ಟಾಭದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಯ ನೇಮಕ ಇವರು ದೂರುಗಳನ್ನೂ ವಿಚಾರಿಸುವರು
- * ವೈಕುಂಠರ ಕ್ಯೂಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಯಾತ್ರಿಕರ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಯ ನೇಮಕ

ಇತರ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು

- * ತಿರುಪತಿಯ ತಿರುಚಾನೂರು ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿನ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಟಪಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಮದುವೆಯ ಮಂಟಪಗಳಿದ್ದು ಇಲ್ಲಿ ಗ್ಯಾಸ್ ಒಲೆ ಮೊದಲಾದ ಆಧುನಿಕ ಸೌಲಭ್ಯ ಗಳುಂಟು ಸರಸವಾದ ಸೇವಾಶುಲ್ಕದ ಈ ಕಲ್ಯಾಣಮಂಟಪಗಳ ಬಾಡಿಗೆಯ ಕಾಲವ್ಯವಧಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 3 ರಿಂದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 3 ಗಂಟೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಟಪದ ಎದುರು ಶ್ರೀ ಪದಾಪ್ತತೀ ಕಲ್ಯಾಣಮಂಟಪಗಳ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಟಪಗಳುಂಟು
- ಎಸ್.ವಿ ಅತಿಥಿಗೃಹ ಕ್ಯಾಂಟೀನ್ ತಿರುಮಲೆಯ ಎಸ್.ವಿ ಅತಿಥಿಗೃಹದ ಕ್ಯಾಂಟೀನ್‌ನಲ್ಲಿ ಸರಸದರಗಳಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯಕರವಾದ ಸಂತುಲಿತ ಊಟ ಉಪಹಾರಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ
- ಉಚಿತ ಧೋಜನ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ದರ್ಶಿಸಿ ಹೊರಬರುವಾಗ ಆಲಯದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗುವ ಉಚಿತ ಧೋಜನ ಚೀಟಿಗಳ ವಿತರಣೆಯ ಮೂಲಕ ತಿರುಮಲೆಯ ತಿ.ತಿ.ದೇ. ಕ್ಯಾಂಟೀನ್‌ನಲ್ಲಿ ದೆಳಗೆ 10-00 ಗಂಟೆಯಿಂದ ರಾತ್ರಿ 1-00 ಗಂಟೆಯವರೆಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಸಂತುಲಿತ ಧೋಜನ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ
- ಉಚಿತ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಶೇಷಾದ್ರಿನಗರದ ಬಳಿಯ ಅಶ್ವಿನಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಯಾತ್ರಿಕರಿಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ವೈದ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ
- ಅಂಚೆ ಮತ್ತು ತಂತಿ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಗತಕಚೇರಿಯ ಬಳಿ ಅಂಚೆ ಕಚೇರಿ, ತಂತಿ ಕಚೇರಿಗಳಿವೆ
- ಉಚಿತ ಬಸ್ ತಿರುಮಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಟೇಜುಗಳು, ಸತ್ಯಗಳು, ಆಲಯ ಮೊದಲಾದವನ್ನು ಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಉಚಿತ ಬಸ್‌ಗಳ ಓಡಾಡುತ್ತವೆ
- ಎರ್‌ಲ್ಯೆನ್ಸ್ ಕೋಚು ತಿರುಪತಿಯ ಬಳಿಯ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣದಿಂದ ತಿರುಮಲೆಗೆ ಹಾಗೂ ಒಂದಕ್ಕೆ ವಿಮಾನಯಾತ್ರಿಕರ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಎ.ಪಿ.ಎಸ್.ಆರ್.ಟಿ.ಸಿ ಯವರು ಲಕ್ಕುರಿ ಕೋಚನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ
- ಚಿನ್ನ ಹಾಗೂ ದೆಳೆ ಪದಕಗಳ ಮಾರಾಟ ತಿರುಮಲೆಯ ಆಲಯದ ಒಳಗಡೆ ಸ್ವಾಮಿಯ ಹುಂಡಿಯ ಎದುರು ಭಾಗದಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀ ಪೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ಪದಾಪ್ತತೀ ಅಮ್ಮನವರ ಚಿತ್ರಗಳಿರುವ ಚಿನ್ನ ಹಾಗೂ ದೆಳೆಯ ಪದಕಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದು
- ಕಲ್ಯಾಣಕಟ್ಟೆ ತಿರುಮಲೆಯ ಕಲ್ಯಾಣಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಯಾತ್ರಿಕರು ತಮ್ಮ ಹರಕೆಯ ಕೂದಲನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ ನೀಡಬಹುದು ಕಾಟೇಜುಗಳ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ 10 ರೂಪಾಯಿ ಶುಲ್ಕ
- ಪ್ರಕಟನೆಗಳ ಮಾರಾಟ ತಿರುಮಲೆಯ ಆರ್.ಟಿ.ಸಿ ಬಸ್ ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ತಿರುಪತಿಯಲ್ಲಿನ ಮೊದಲಸತ್ಯ, ಶ್ರೀ ಗೋವಿಂದರಾಜಸ್ವಾಮಿ ಗುಡಿಯ ಬಳಿಯ ಧ್ಯಾನಮಂದಿರ, ರೈಲ್ವೆ ನಿಲ್ದಾಣಗಳಲ್ಲಿ ತಿ.ತಿ.ದೇ.ವ ಸ್ಥಾನಗಳು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಎಲ್ಲ ಗ್ರಂಥಗಳು, ಧ್ವನಿಸುರುಳಿಗಳು, ದೊರೆಯುತ್ತವೆ
- ರೈಲ್ವೆ ಮುಂಗಡ ಕಾರ್ಡ್‌ನಿಗಾಗಿ ತಿರುಮಲೆಯ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಗತ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿರುವ ರೈಲ್ವೆ ಕೌಂಟರಿನಲ್ಲಿ ಬಸ್ - ರೈಲು ಪ್ರಯಾಣಗಳನ್ನು ಮುಂಗಡ ಕಾರ್ಡ್‌ನಿಗಾಗಿ ಸಬಹುದು ವಾಹನ ದುರಸ್ತಿ ತಿರುಮಲೆಯ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟು ನಿಲ್ಲುವ ವಾಹನಗಳ ದುರಸ್ತಿಗಾಗಿ ಒಂದು ದುರಸ್ತಿ ವಾಹನವು ಮೆಕ್ಯಾನಿಕ್ ಹಾಗೂ ಉಪಕರಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ ತಿರುಪತಿಯ ಅಲಿಪರಿ ಅಥವಾ ತಿರುಮಲೆಯ ಟೋಲೆಗೇಟಿನಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸಿ ಈ ಸೌಲಭ್ಯ ಪಡೆಯಬಹುದು
- ಪುರೋಹಿತ ಸಂಘ ತಿರುಮಲೆಯಲ್ಲಿ ವೈದಿಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಯಾತ್ರಿಕರು ನಡೆಸಲು ಸುಲಭವಾಗುವಂತೆ, ಈ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬಲ್ಲ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಅನುಭವಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಪುರೋಹಿತರ ಸಂಘವನ್ನು ತಿ.ತಿ.ದೇ. ಸಂಘಟಿಸಿದೆ ಸದರಿ ಕ್ರಿಯೆಗಳ ಶುಲ್ಕವನ್ನೂ ತಿ.ತಿ.ದೇ. ನಿರ್ದೇಶಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಸಂಕಲ್ಪ, ನಾಮಕರಣ, ಚೌಲ, ಉಪನಯನ, ವಿವಾಹ, ಒಂಡಪ್ರದಾನ ಮೊದಲಾದ ವೈದಿಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಯಸುವವರು ಪುರೋಹಿತ ಸಂಘದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸಬಹುದು ತಿ.ತಿ.ದೇ. ವಿಚಾರಣಾಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸಬಹುದು

